

Beheerstrategie voor invasieve uitheemse soorten in de stroomgebieden van de Dijle, de Zenne en de Mark

LIFE RIPARIAS - Actie A5

30/06/2023

The RIPARIAS project has received funding from the LIFE Programme of the European Union

RIPARIAS

Reaching Integrated and Prompt Action
in Response to Invasive Alien Species

Reaching Integrated and Prompt Action
in Response to Invasive Alien Species

Co-funded by
the European Union

in samenwerking met:

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

Bruxelles Environnement

Agentschap voor Natuur & Bos

Contrat de Rivière Dendre

INSTITUUT
NATUUR- EN
BOSONDERZOEK

Contrat de Rivière Dyle-Gette

Contrat de Rivière Senne

Instituut voor Natuur- en
Bosonderzoek

Biodiversity.be

Belgisch Biodiversiteitsplatform

Service public de la Wallonie

Université de Liège, Gembloux
Agro-Bio Tech

FLANDERS
ENVIRONMENT AGENCY

Vlaamse Milieumaatschappij

Document opgesteld door:

Stream And River Consult in
opdracht van Leefmilieu Brussel

Begunstigden die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van LIFE RIPARIAS actie A5:

Hoofdverantwoordelijke: Leefmilieu Brussel

Andere rechtstreeks betrokken begunstigden: Agentschap voor Natuur & Bos, Contrat de Rivière Dendre, Contrat de Rivière Dyle-Gette, Contrat de Rivière Senne, Instituut Natuur- en Bosonderzoek, Belgisch Biodiversiteitsplatform, Service public de la Wallonie, Université de Liège - Gembloux Agro-Bio Tech, Vlaamse Milieumaatschappij.

Leden van de werkgroep voor actie A5: Xavier Vermeersch, Florence Limet, Ben Van der Wijden, Olivier Beck, Émilie Schoofs, Xavier Janssens, Arnaud Monty, Caroline De Jonghe, Christine Bodmer, Dido Gosse, Étienne Branquart, Jérémie Guyon, Nicolas Pardon, Niels Schild, Sébastien Ronveaux, Sonia Vanderhoeven, Stijn Van Onsem, Vincent Golabek.

Dit rapport citeren:

Schoofs E., Janssens X., Vermeersch X., Limet F., Van der Wijden B., Beck O., Monty A., De Jonghe C., Bodmer C., Gosse D., Branquart E., Guyon J., Pardon N., Schild N., Ronveaux S., Vanderhoeven S., Van Onsem S., Golabek V. (2023). LIFE RIPARIAS - Actie A5 : Beheerstrategie voor invasieve uitheemse soorten in de stroomgebieden van de Dijle, de Zenne en de Mark. LIFE19 NAT/BE/000953, 32 bladzijden. Juni 2023.

Samenvatting

Al vele jaren worden invasieve uitheemse soorten (IUS), zowel dieren als planten, geïntroduceerd en verspreid buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied, waarbij ze ecologische, economische of gezondheidsschade kunnen veroorzaken in hun nieuwe omgeving. Dit is in onder meer het geval in België. Deze IUS worden momenteel voornamelijk beheerd door lokale of regionale beheerders, maar zelden op een bredere schaal zoals die van een gans stroomgebied of zelfs van een substroomgebied, in het bijzonder wanneer deze zich uitstrekt over de administratieve grenzen heen. Een betere communicatie en coördinatie van de beheerinspanningen tussen de vele belanghebbenden binnen een stroomgebied zou de effectiviteit van het beheer sterk kunnen verbeteren. Coherent beheer kan ook te lijden hebben onder gebrekkige communicatie tussen beheerders die elkaar niet voldoende kennen, onbekendheid met goede beheerpraktijken of administratieve obstakels. Het gevolg is een gebrek aan efficiëntie en in het bijzonder een verhoogd risico op herinvasie van beheerde gebieden, met name vanuit naburige onbeheerde populaties.

Sinds 2021 cofinancieren de Europese Commissie en verschillende Belgische overheden een LIFE-natuurproject dat tot doel heeft het beheer van IAS langs rivieren en in vijvers over de regionale grenzen heen te optimaliseren. Een van de acties van dit project, genaamd "LIFE RIPARIAS", is het opstellen van een beheerstrategie die coherent is over het hele stroomgebied en die alle belanghebbenden samenbrengt. Het proefgebied omvat de interregionale stroomgebieden van de rivieren de Zenne, de Dijle en de Mark. Het project heeft betrekking op verschillende soorten oever- en waterplanten en invasieve rivierkreeften, zowel opkomende als reeds goed ingeburgerde soorten.

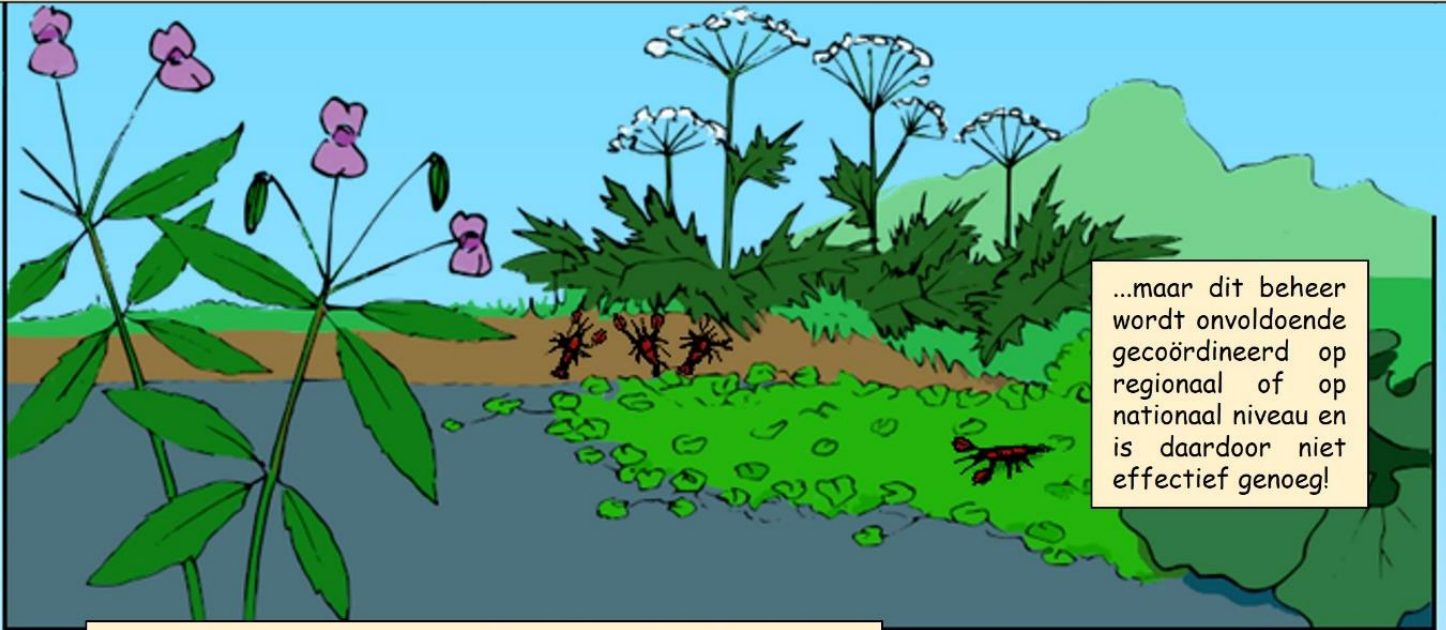
Bij de ontwikkeling van deze beheerstrategie werden belanghebbenden betrokken die actief zijn in de drie stroomgebieden. Zij werden voor verschillende stadia van het ontwikkelingsproces geraadpleegd tijdens participatieve workshops.

De te beheren gebieden en soorten werden op een gestructureerde en objectieve manier geprioriteerd met behulp van een beslissingsondersteunend instrument dat als onderdeel van het project werd ontwikkeld. Deze prioritering was gebaseerd op een initiële verspreiding van IAS in het betrokken gebied voor een bepaalde periode (2021-2022 voor planten en 2016-2022 voor rivierkreeften) - en is dus afhankelijk van beheeracties in het verleden - maar ook van criteria zoals het risico van voortplanting van stroomopwaarts naar stroomafwaarts in rivieren, mogelijke overstromingen, de nabijheid van gebieden van biologisch belang of de mate van aantasting.

Voor de vijftien soorten die nog in opkomst zijn in het gebied dat door LIFE RIPARIAS wordt bestreken, is een lijst met beheerprioriteiten opgesteld. Voor de soorten die als wijdverspreid worden beschouwd (reuzenbalsemien, reuzenberenklauw, grote waternavel, parelvederkruid en waterteunisbloem) worden prioritaire beheersgebieden geïdentificeerd in de vorm van "plaagvrije gebieden" en "kerngebieden". In de eerste is het de bedoeling om de soorten volledig uit te roeien, terwijl ze in de tweede worden ingeperkt en gecontroleerd omdat ze niet als uitroeibaar worden beschouwd.

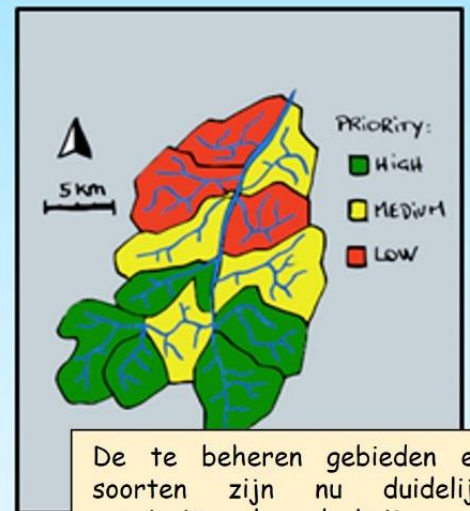
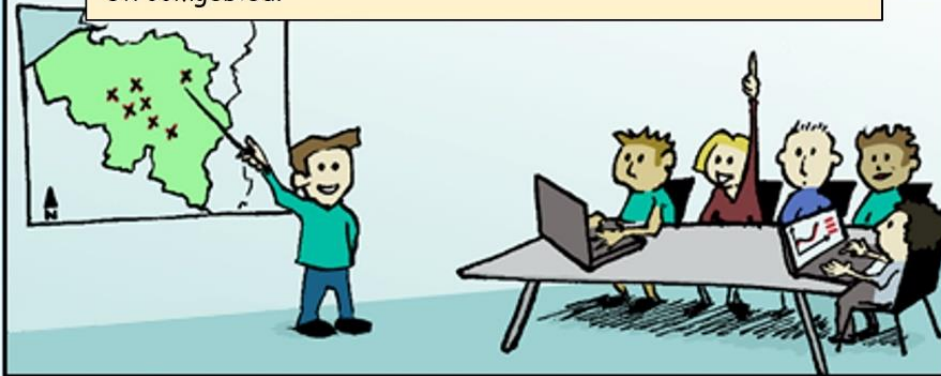
In conclusie kan worden gesteld dat deze strategie, die op alle beheerniveaus gezamenlijk wordt opgesteld, het mogelijk maakt om gezamenlijke doelstellingen vast te stellen voor de verschillende regio's en een gemeenschappelijke basis vormt voor de betrokken stroomgebieden. Het optimaliseert en verhoogt de duurzaamheid (voor de periode 2023 - 2031) van het beheer van invasieve uitheemse soorten in termen van het delen van middelen en tijd.

Omdat invasieve uitheemse soorten ecologische en sociaaleconomische schade veroorzaken, worden ze beheerd door vele actoren in het hele land...

...maar dit beheer wordt onvoldoende gecoördineerd op regionaal of op nationaal niveau en is daardoor niet effectief genoeg!

Het LIFE RIPARIAS-project heeft tot doel het beheer over de regionale grenzen heen te optimaliseren. Zo werden samen met verschillende actoren in het veld coherente beheerstrategieën ontwikkeld op het niveau van het stroomgebied.

De te beheren gebieden en soorten zijn nu duidelijk geprioriteerd, dankzij een besluitvormingsinstrument dat door het project is ontwikkeld.

Met duidelijke beheerstrategieën is het beheer van invasieve uitheemse soorten effectiever en wordt het gebruik van de beschikbare middelen geoptimaliseerd.

Inhoud

Samenvatting	3
1. Context	7
1.1 De invasieve uitheemse soorten en het LIFE RIPARIAS-project	7
1.2 Wettelijke context	8
1.3 Geografische reikwijdte van de beheerstrategie	10
1.4 Tal van uitdagingen	11
1.5 Soorten waarop de beheerstrategie betrekking heeft	13
2. Doelstelling	17
2.1 Algemene doelstelling van de strategie en tijdshorizon	17
2.2 Doelstellingen op het vlak van RSU en prioritair te beheren soorten	17
3. Stakeholders, gegevens en beschikbare tools	19
3.1 Stakeholders	19
3.2 Tool voor vroegtijdige waarschuwing	19
3.3 Beslissulptool	20
3.4 Bestrijdingsmethoden	20
4. Beheerstrategie	21
4.1 Beheer van welke soorten?	21
4.2 Beheer van welke substroomgebieden (RSU's)?	25
a) Wijdverspreide soorten	25
b) Opkomende soorten	26
4.3 Wie is verantwoordelijk voor het beheer?	26
4.4 Invoering van concrete maatregelen voor coördinatie en overleg	30
4.5 Aangewende middelen	30
5. Follow-up van het beheer	32
6. Conclusie	33
7. Contactgegevens per regio	33

1. Context

Dit document biedt een strategisch kader voor het gewestoverschrijdend beheer van bepaalde invasieve uitheemse soorten (IUS), die worden geïntroduceerd door het LIFE RIPARIAS project, in de stroomgebieden van de Zenne, de Dijle en de Mark, in België, in de periode 2023-2031.

Het werd opgesteld in samenwerking met de stakeholders die actief zijn in deze drie stroomgebieden (gemeentelijke, provinciale, regionale, Belgische overheden, bedrijven, verenigingen/VZW's, toeristische diensten, vrijwilligers die betrokken zijn bij het beheer van het IUS, universiteiten...). Zij werden geraadpleegd in het kader van workshops die plaatsvonden op 9, 12 en 16 september en 12 december 2022, en schriftelijk tussen september 2022 en mei 2023 (waaronder verspreidingskaarten van soorten, een tussentijds verslag met voorstellen voor beheerprioriteiten en ontwerpen van de beheerstrategie).

1.1 De invasieve uitheemse soorten en het LIFE RIPARIAS-project

De invasieve uitheemse soorten zijn gedefinieerd als soorten die door de mens buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied zijn geïntroduceerd en die in hun nieuwe omgeving kunnen overleven en zich er kunnen voortplanten en verspreiden, wat ernstige problemen veroorzaakt. Hun opkomst in een nieuw geografisch gebied kan toevallig zijn (bijvoorbeeld door verontreiniging van het ballastwater van boten of van zaadpartijen) of opzettelijk (in het geval van soorten die door de mens worden ingevoerd voor hun esthetische of commerciële waarde). Ze kunnen zich ook spontaan verspreiden vanaf aangrenzende gebieden waar ze reeds eerder werden geïntroduceerd.

Deze soorten kunnen zich explosief vermenigvuldigen en hierdoor schade veroorzaken. Ze kunnen gevaarlijk blijken voor de menselijke gezondheid en het sociaal-economische en recreatieve leven verstoren, en dragen bij aan de vermindering van de biodiversiteit. IUS kunnen namelijk de predatie of de voedselconcurrentie doen toenemen, de leefomgeving wijzigen of een bron zijn van verspreiding van nieuwe ziekten voor de inheemse soorten, wat kan leiden tot een daling van hun aantallen of diversiteit.

Via het LIFE RIPARIAS-project (*Reaching Integrated and Prompt Action in Response to Invasive Alien Species*) slaan de Belgische overheden de handen in elkaar om het beheer van invasieve uitheemse soorten aan de oevers van rivieren en in vijvers over de Belgische gewestgrenzen heen te optimaliseren. De stroomgebieden van de Dijle, de Zenne en de Mark vormen het proefgebied van het project. Meer informatie vindt u op deze website: <https://www.riparias.be/nl>.

1.2 Wettelijke context

Om de IUS-problematiek aan te pakken, hebben de Europese Unie en de lidstaten, waaronder België, een aantal maatregelen ingevoerd.

Europese verordening nr. 1143/2014¹ over de invasieve uitheemse soorten is van kracht geworden op 1 januari 2015 en legt het volgende vast voor de soorten waarop ze betrekking heeft:

- **Preventiemaatregelen:** deze hebben als doel de introductie en de verspreiding van IUS te beperken aan de hand van een aantal voorschriften, zoals onder andere het verbod op het binnenbrengen, houden, gebruiken, vervoeren, in de handel brengen of vrijlaten in het milieu van deze soorten (art. 7). Afwijkingen van deze beperkingen kunnen worden toegekend onder strikte voorwaarden in de vorm van vergunningen (art. 8) of toelatingen (art. 9). Meer informatie: <https://www.iasregulation.be/nl/30>
- **Toezichtmaatregelen:** om een soort zo snel mogelijk te detecteren nadat deze het grondgebied is binnengekomen en om de verspreiding van de reeds gevestigde soorten op te volgen, worden dynamische kaarten opgesteld en wordt een verscherpte inspanning voor detectie geleverd (art. 14).
- **Uitroeings- of beheermaatregelen:** deze maatregelen bestaan uit een snelle uitroeiing van de opkomende soorten (art. 17), hoewel afwijkingen mogelijk zijn onder bepaalde voorwaarden (art. 18) en uit het indammen, beheersen of uitroeien van soorten die ruimer zijn verspreid om hun gevolgen voor de biodiversiteit te beperken (art. 19).

De uitvoering van de Europese verordening is een gedeelde verantwoordelijkheid voor de federale en gewestelijke overheden. Ze vereist een coördinatie tussen de verschillende entiteiten, gefaciliteerd door het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van IUS.²

- De **federale overheid** is bevoegd voor de invoer, de uitvoer en de doorvoer van IUS; de controles bij de grenzen worden uitgevoerd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) en de douanes.
- Elke **regio** is op haar grondgebied verantwoordelijk voor de preventie, het toezicht en het beheer van IUS. Deze verantwoordelijkheden binnen een regio zijn verdeeld over verschillende actoren³:
 - In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beheert Leefmilieu Brussel de toekenning van de afwijkingen op de geldende wetgevingen de soorteninventarisaties. Het beheer en de acties voor “vroegtijdige waarschuwing en snelle reactie” worden uitgevoerd door Leefmilieu Brussel, in nauwe samenwerking met de gemeenten en lokale beheerders zoals bijvoorbeeld Infrabel, en Brussel Mobiliteit.
 - In Vlaanderen, zijn veel partners betrokken bij de uitvoering van de Europese verordening. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) kent de afwijkingen toe. Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) is verantwoordelijk enkel voor de soorteninventarisaties en de opmaak van beleidsondersteunende rapporten. De vele bij het beheer betrokken partners worden nader beschreven in punt 4.3 “Wie is verantwoordelijk voor het beheer?”

¹ Geconsolideerde versie van EU-verordening nr. 1143/2014 van 2 maart 2023: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/2019-12-14>

² 30 JANUARI 2019. - Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten.

³ Invasieve uitheemse soorten van de Unielijst, Informatiegids voor België, Nationaal Secretariaat voor IUS

- In Wallonië is het Département de la Nature et des Forêts (SPW/DNF) verantwoordelijk voor de uitvoering van de verordening, ondersteund door het Département de l'Etude du Milieu Naturel et Agricole (SPW/DEMNA) voor het toezicht en door het Département du Développement, de la Ruralité et des Cours d'eau et du Bien-Etre animal (SPW/DDRCB) voor het beheer.

In elk gewest heeft het beheer van de IUS een wettelijke basis die is samengevat in Tabel 1.

Tabel 1 : Samenvatting van de rechtsgrondslag voor de IAS in elk van de drie regio's.

	Wettelijke basis	Actie/ beheersplannen
Vlaanderen	Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu ("Natuurdecreet") en het Besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot soortenbescherming en soortenbeheer van 15 mei 2009 ("het Soortenbesluit"). De Vlaamse Regering kan maatregelen treffen om het vervoer of de vrijlating in het milieu van soorten te reglementeren of te verbieden indien deze soorten een bedreiging vormen voor de natuur. De aanpak van uitheemse soorten en de bestrijding van in het wild voorkomende uitheemse soorten is verankerd in het Soortenbesluit Link naar de wetgeving: https://navigator.emis.vito.be/detail?wold=296&woLang=nl https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1018227&datum=&geannoteerd=false&print=false#H1046170	Het beheer van de IUS is gebaseerd op de beheerregeling die de Vlaamse Regering vaststelt, op initiatief van de bevoegde minister. Bij afwezigheid van dergelijk document is het "Soortenbesluit" van toepassing.
Wallonië	2 mei 2019: Decreet betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten. Link naar de wetgeving: https://wallex.wallonie.be/eli/loi-decret/2019/05/02/2019204580/2021/12/31 15 september 2022: Besluit van de Waalse Regering tot uitvoering van het decreet van 2 mei 2019 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en beheersing van invasieve uitheemse soorten. Link naar de wetgeving: https://wallex.wallonie.be/eli/arrete/2022/09/15/2022034181/2022/12/05 15 september 2022: Ministerieel besluit tot vaststelling van de lijst van invasieve uitheemse soorten die nog niet wijdverbreid zijn in Wallonië bedoeld in artikel 7, § 1, 3°, van het decreet van 2 mei 2019 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en de verspreiding van invasieve uitheemse soorten. Link naar de wetgeving: https://wallex.wallonie.be/eli/arrete/2022/09/15/2022034180/2022/12/05	Beheersplannen voor <i>Impatiens glandulifera</i> en <i>Heracleum mantegazzianum</i> zijn in opstellingsfase.

Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud Deze ordonnantie legt verbodsbepalingen vast (bijvoorbeeld, introductie in het milieu of handel) voor de bedoelde IUS (bijlage IV, de 'Brusselse lijst'), preventie- en bestrijdingsmaatregelen (beheer of uitroeiing) en de mogelijkheid om actieplannen aan te nemen. Link naar de wetgeving: https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=nl&caller=summary&pub_date=12-03-16&numac=2012031122 Het gemeenschappelijk algemeen politiereglement voor alle 19 Brusselse gemeenten legt ook verbodsbepalingen op voor de IUS (bv. een verbod op het houden, verspreiden, vervoeren of composteren ervan). Link naar de wetgeving: https://www.bruxelles.be/sites/default/files/bxl/Reglement_de_police_-_Politiereglement.pdf Natura 2000-beheerplannen De Natura 2000-beheerplannen bevatten beheermaatregelen voor de IUS. In dit geval is geen ontheffing van beheer vereist.	De Natura 2000-beheerplannen omvatten beheermaatregelen voor de IUS.
--------------------------------	--	---

1.3 Geografische reikwijdte van de beheerstrategie

Het proefgebied van het LIFE RIPARIAS-project omvat drie intergewestelijke stroomgebieden van het stroomgebiedsdistrict van de Schelde. Dit zijn de stroomgebieden van de Zenne, de Dijle en de Mark.

De stroomgebieden zijn onderverdeeld in substroomgebieden (RSU of "river sub-unit"). Deze RSU's worden afgebakend op basis van deelstroomgebieden, rekening houdend met de belangrijkste rivieren en zijrivieren. Zij houden geen rekening met administratieve grenzen (gemeenten, provincies of regio's).

De RSU's binnen de stroomgebieden zijn geïllustreerd in de bijlage (a).

- Het stroomgebied van de Dijle bestaat uit RSU's 1 tot 23 (23 RSU's).
- Het stroomgebied van de Zenne omvat RSU's 24 tot 51 en 55 (29 RSU's).
- Het stroomgebied van de Mark omvat RSU's 52, 53 en 54 (3 RSU's).

Sommige RSU's omvatten twee gewesten: RSU's 9, 10, 12, 13 (Dijle), 34, 35, 37 (Zenne), 52 en 54 (Mark) beslaan zowel Waals als Vlaams Grondgebied.

RSU's 11 (Dijle), 42, 43, 44, 46 en 47 (Zenne) beslaan zowel Brussels als Vlaams grondgebied.

Voor de als wijdverspreid beschouwde IUS is de RSU de ruimtelijke eenheid die moet worden beheerd.

1.4 Tal van uitdagingen

Een coherente en gecoördineerde benadering van de IUS-beheeracties op de juiste schaal is moeilijk. Dit kwam vooral door:

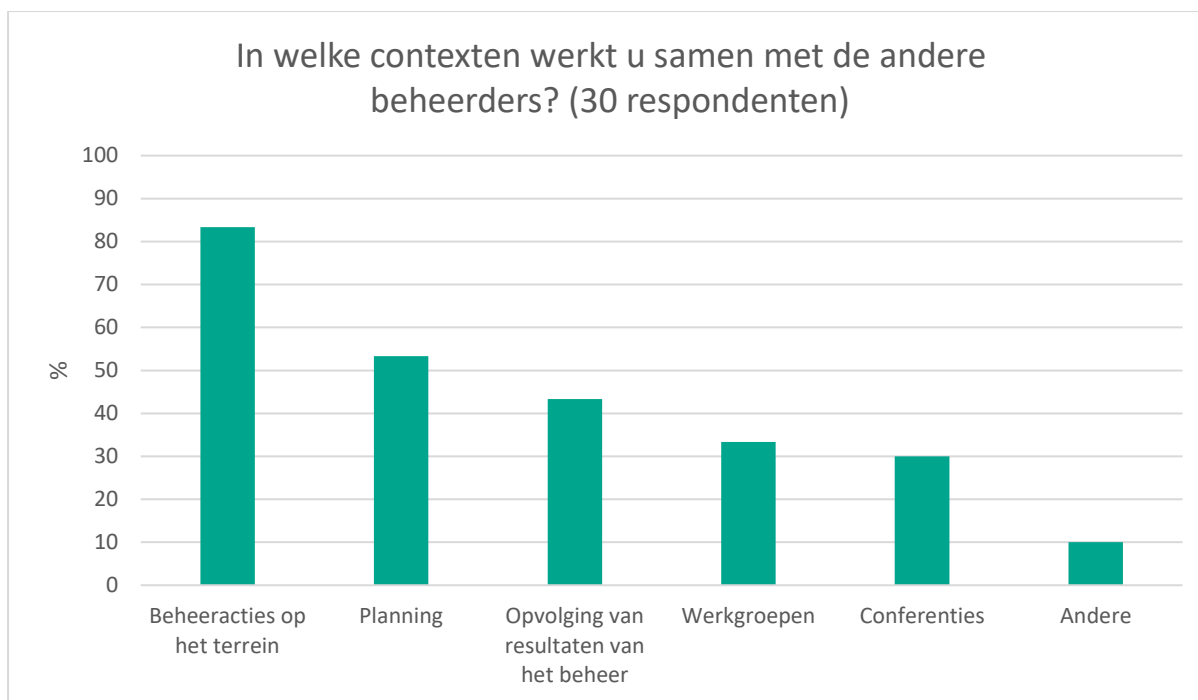
- De veelheid van actoren, de schaal waarop ze werken, hun prioriteiten en doelstellingen, methoden en wettelijke vereisten.
- De moeilijke communicatie tussen de stakeholders (vb. taalverschillen, veelvuldige wijzigingen van de organigrammen van de besturen en organisaties, onduidelijkheid over de juiste gesprekspartners, algemene verordening gegevensbescherming die het soms moeilijk maakt toegang te krijgen tot de contactgegevens van eigenaars van private eigendommen...).
- Het ontbreken van duidelijke en in overleg vastgestelde doelstellingen op schaal van het stroomgebied voor de te beheren soorten en gebieden.
- Administratieve en financiële belemmeringen, alsook personeelstekort.
- Het gebrek aan technische kennis en gidsen van goede praktijken voor het beheer van de bedoelde soorten.

Dit betekent dat, binnen de stroomgebieden van de Zenne, de Dijle en de Mark, de bij het beheer van de IUS betrokken stakeholders tot twee of zelfs drie gewesten kunnen behoren, twee verschillende talen spreken, en beheerders van verschillende bevoegdheidsniveaus omvatten (Gewest, provincie, gemeente). Het kan gaan om overheden, verenigingen, vrijwilligers, professionals, eigenaars van private eigendommen enz.

De beheerprioriteiten, voor sites of soorten, werden vroeger bepaald volgens een logica die sterk kon uiteenlopen (bv. beslissing op basis van het beschermingsstatuut van het gebied, het risico van verspreiding stroomafwaarts, de omvang van de veroorzaakte hinder, de zichtbaarheid of de haalbaarheid van het beheer, de bronnen van verspreiding van de soort) of werden vastgesteld naargelang van de mogelijkheden (bv. op specifiek verzoek van de instanties of van particulieren).

Tot vandaag werden beheeracties vaak niet gecoördineerd buiten de bestuurlijke grenzen (de gewestgrenzen in het bijzonder), met het inherente risico van her invasie van de beheerde sites vanaf naburige grondgebieden.

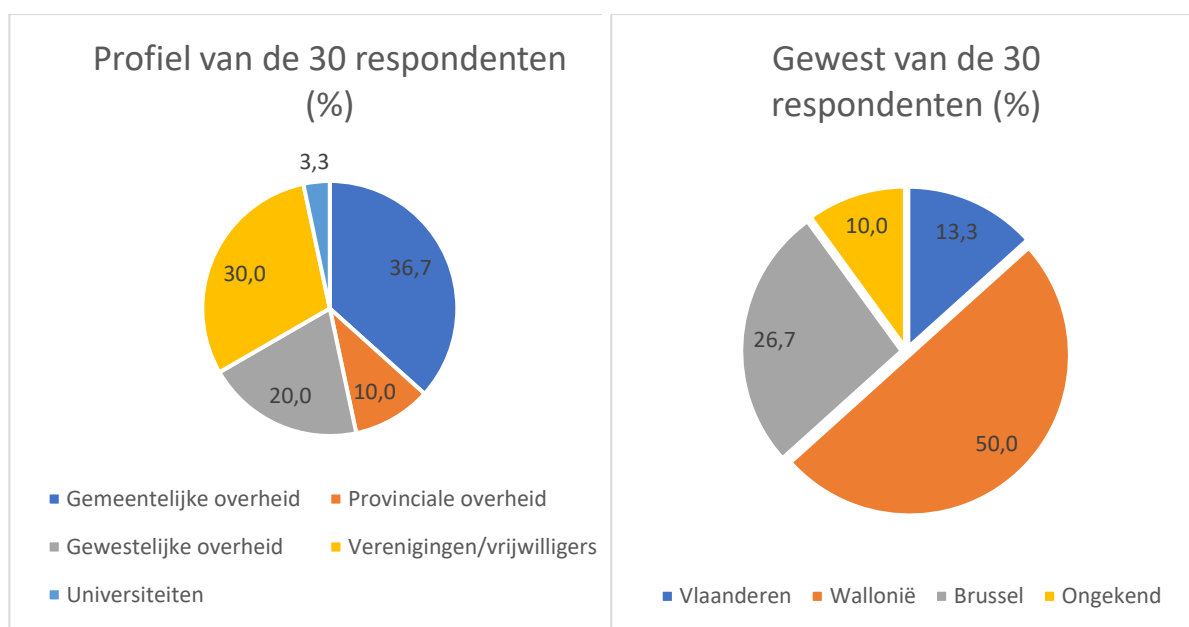
Volgens een enquête die werd uitgevoerd tussen november 2022 en maart 2023 en waaraan 30 deelnemers die actief zijn in het proefgebied hebben meegewerkt, vonden de interacties tussen de stakeholders (vrijwel uitsluitend binnen eenzelfde gewest) hoofdzakelijk plaats in het kader van beheeractiviteiten op het terrein (Figuur 1).

Figuur 1: Context van de samenwerkingen tussen de stakeholders die IUS beheren op het RIPARIAS-grondgebied (stroomgebieden van de Dijle, de Zenne en de Mark) volgens een enquête uitgevoerd tussen november 2022 en maart 2023

De online enquête (invulformulier) werd verstuurd naar belanghebbenden (gemeentelijke, provinciale, regionale, Belgische overheden, bedrijven, verenigingen/VZW's, toeristische diensten, vrijwilligers die betrokken zijn bij het beheer van het IUS, universiteiten...) en werd gehouden tussen november 2022 en maart 2023. Het had tot doel informatie te verzamelen over de verantwoordelijkheden van de stakeholders op het vlak van IUS, de interacties tussen stakeholders, de op dit ogenblik beheerde sites en soorten en de personele en financiële middelen.

Het profiel van de respondenten van deze enquête en het gewest waartoe ze behoren, worden hieronder uitvoerig beschreven (Figuur 2). De regio is aangegeven als "onbekend" indien de instelling van de respondent in meer dan één regio actief is.

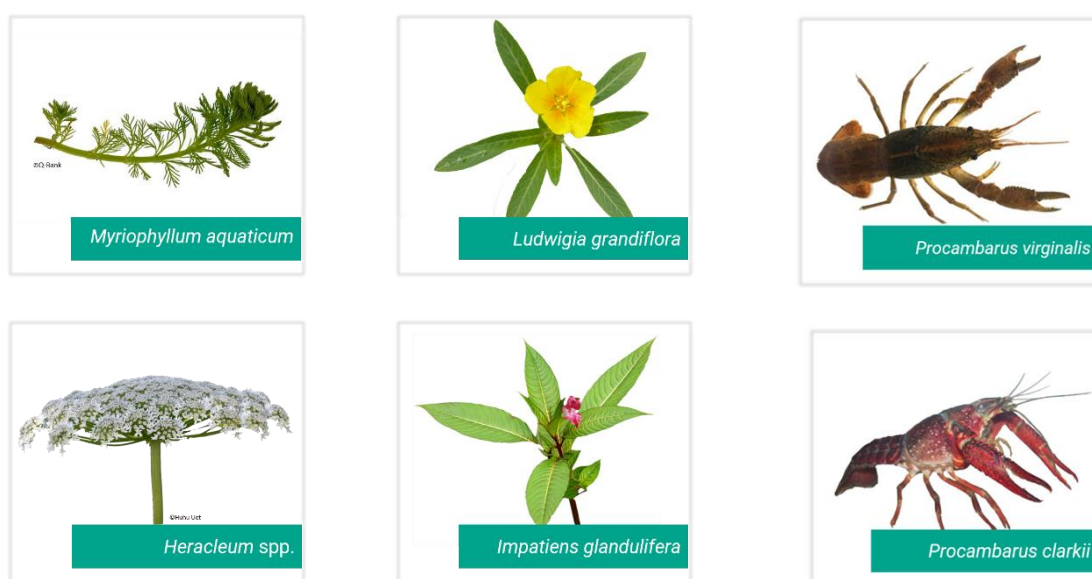
Figuur 2 : Profiel en gewest van de stakeholders die antwoordden op de online enquête die werd gehouden tussen november 2022 en maart 2023.

1.5 Soorten waarop de beheerstrategie betrekking heeft

Het beoogde LIFE RIPARIAS-project heeft betrekking op dertig soorten planten en rivierkreeften die op de Europese lijst van zorgwekkende invasieve uitheemse soorten staan (EU-verordening nr. 1143/2014)⁴ en op een waarschuwingslijst ontwikkeld in het kader van dit project⁵. Deze waarschuwingslijst omvat soorten die nog niet voorkomen in het proefgebied of waarvan de verspreiding in het proefgebied beperkt is. De lijst werd opgesteld op basis van een analyse van de uitheemse soorten die verkrijgbaar zijn in de handel en van het milieurisico dat eraan verbonden is.

Vijf soorten waarop het project betrekking heeft, worden beschouwd als “**wijdverspreid**” (waargenomen op minstens 3 % van de UTM-vierkanten van 5 km x 5 km op Belgisch grondgebied); de andere zijn “**opkomende**” soorten (waargenomen op minder dan 3 % van de UTM-vierkanten van 5 km x 5 km).

De strategie heeft betrekking op de planten die werden gedetecteerd tussen 2021 en 2022 en op de rivierkreeften die werden gedetecteerd tussen 2016 en 2022, en vormt de huidige stand van zaken.

Figuur 3: Illustratie van enkele IUS waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft.

⁴ Geconsolideerde versie van EU-verordening nr. 1143/2014 van 2 augustus 2022: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02016R1141-20220802&from=NL>

⁵ Voor meer informatie: <https://www.riparias.be/nl/338/>

Tabel 2: Naam van de soorten waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft en de status van aanwezigheid ervan. Soorten die "wijdverspreid" zijn, staan in het rood, soorten die "opkomend" zijn in het geel en soorten die in de referentieperiode nog niet in het RIPARIAS-gebied voorkwamen in het groen.

Soort				Lijst	Status volgens de stand van zaken 2021-2022 (planten) of 2016-2022 (rivierkreeften) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft (stroomgebieden van de Dijle, de Zenne en de Mark)	Aanwezigheid in het stroomgebied van de Mark	Aanwezigheid in het stroomgebied van de Zenne	Aanwezigheid in het stroomgebied van de Dijle
Latijnse naam	Nederlandse naam	Franse naam	Type					
<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>	Grote waternavel	Hydrocotyle fausse-renoncule	Waterplant	EU	Wijdverspreid	-	Ja	Ja
<i>Ludwigia grandiflora</i>	Waterteunisbloem	Jussie à grandes fleurs	Waterplant	EU	Wijdverspreid	Ja	Ja	Ja
<i>Myriophyllum aquaticum</i>	Parelvederkruid	Myriophylle du Brésil	Waterplant	EU	Wijdverspreid	Ja	Ja	Ja
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	Reuzenberenklauw	Berce du Caucase	Oeverplant	EU	Wijdverspreid	Ja	Ja	Ja
<i>Impatiens glandulifera</i>	Reuzenbalsemien	Balsamine de l'Himalaya	Oeverplant	EU	Wijdverspreid	Ja	Ja	Ja
<i>Lagarosiphon major</i>	Verspreidbladige waterpest	Elodée à feuilles alternes	Waterplant	EU	Opkomend	Ja	Ja	Ja
<i>Ludwigia peploides</i>	Kleine waterteunisbloem	Jussie rampante	Waterplant	EU	Opkomend	-	-	Ja
<i>Koenigia polystachya</i>	Afghaanse duizendknoop	Renouée à nombreux épis	Oeverplant	EU	Opkomend	-	-	Ja

<i>Lysichiton americanus</i>	Moerasaronskelk	Faux arum	Oeverplant	EU	Opkomend	-	Ja	Ja
<i>Procambarus clarkii</i>	Rode Amerikaanse rivierkreeft	Écrevisse de Louisiane	Rivierkreeft	EU	Opkomend	-	Ja	Ja
<i>Procambarus virginalis</i>	Marmerkreeft	Écrevisse marbrée	Rivierkreeft	EU	Opkomend	-	-	Ja
<i>Cabomba caroliniana</i>	Waterwaaier	Cabomba	Waterplant	EU	Afwezig	-	-	-
<i>Myriophyllum heterophyllum</i>	Ongelijkbladig vederkruid	Myriophylle hétérophylle	Waterplant	EU	Afwezig	-	-	-
<i>Heracleum persicum</i>	Perzische berenklaauw	Berce de Perse	Oeverplant	EU	Afwezig	-	-	-
<i>Heracleum sosnowskyi</i>	Sosnowsky's berenklaauw	Berce de Sosnowsky	Oeverplant	EU	Afwezig	-	-	-
<i>Faxonius virilis</i>	Geknobbelde Amerikaanse rivierkreeft	Écrevisse à pinces bleues	Rivierkreeft	EU	Afwezig	-	-	-
<i>Faxonius rusticus</i>	Roestbruine Amerikaanse rivierkreeft	Écrevisse à taches rouges	Rivierkreeft	EU	Afwezig	-	-	-
<i>Aponogeton distachyos</i>	Kaapse waterlelie	Vanille d'eau / Aponogéton odorant	Waterplant	Alert	Opkomend	-	Ja	Ja
<i>Crassula helmsii</i>	Watercrassula	Crassule de Helms	Waterplant	Alert	Opkomend	-	Ja	Ja
<i>Egeria densa</i>	Egeria	Élodée dense	Waterplant	Alert	Opkomend	Ja	Ja	-

<i>Pontederia cordata</i>	Moerashyacint / Snoekkruid	Pontédérie à feuilles en cœur	Waterplant	Alert	Opkomend	Ja	Ja	Ja
<i>Saururus cernuus</i>	Leidse plant	Lézardelle penchée	Waterplant	Alert	Opkomend	-	Ja	Ja
<i>Zizania latifolia</i>	Mantsjoerese wilde rijst	Riz sauvage de Mandchourie	Waterplant	Alert	Opkomend	-	Ja	Ja
<i>Erythranthe guttata</i>	Gele maskerbloem	Mimule tachetée	Oeverplant	Alert	Opkomend	-	Ja	Ja
<i>Houttuynia cordata</i>	Moerasanemoon	Poivre de Chine	Oeverplant	Alert	Opkomend	-	Ja	Ja
<i>Petasites japonicus</i> var. <i>giganteus</i>	Japans hoefblad	Pétasite du Japon	Oeverplant	Alert	Opkomend	-	Ja	Ja
<i>Cherax destructor</i>	Gewone Yabby	Ecrevisse de Murray	Rivierkreeft	Alert	Afwezig	-	-	-
<i>Faxonius immunis</i>	Calicotrivierkreeft	Ecrevisse calicot	Rivierkreeft	Alert	Afwezig	-	-	-
<i>Faxonius juvenilis</i>	Kentuckyrivierkreeft	Écrevisse juvénile	Rivierkreeft	Alert	Afwezig	-	-	-
<i>Procambarus acutus</i>	Gestreepte Amerikaanse rivierkreeft	Ecrevisse blanche de rivière	Rivierkreeft	Alert	Afwezig	-	-	-

2. Doelstelling

2.1 Algemene doelstelling van de strategie en tijdshorizon

De strategie heeft tot doel een IUS-beheer mogelijk te maken dat **gecoördineerd en coherent is op schaal van het stroomgebied**. Ze beoogt een betere **samenwerking** tussen de verschillende stakeholders:

- Via samen uitgewerkte beheerdoelstellingen die gelden voor het hele stroomgebied.
- Door te steunen op tools ontwikkeld in het kader van het LIFE RIPARIAS-project, om het delen van expertise en goede praktijken mogelijk te maken.
- Door de specifieke administratieve aanpak in elk gewest te verduidelijken.

Dit zou moeten leiden tot een toename van de **doeltreffendheid** van het beheer door:

- Een optimalisatie van de toewijzing van tijd en van personele en financiële middelen.
- Een toename van de duurzaamheid van het beheer.
- Een afname van de risico's van herinvasie van een beheerde sites.

De beheerstrategie zal worden uitgevoerd tussen **2023 en 2031** in het kader van het LIFE RIPARIAS-project die in 2031 eindigt.

Na overleg met belanghebbenden en LIFE-projectpartners zal de strategie worden gevalideerd door de Interministeriële Conferentie Leefmilieu (ICL), via het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat voor de invasieve uitheemse soorten (<https://www.iasregulation.be/nl>).

2.2 Doelstellingen op het vlak van RSU en prioritair te beheren soorten

Voor de sites en soorten die met voorrang moeten worden beheerd, werden pragmatisch kwantitatieve doelstellingen op basis van de bestaande informatie vastgelegd bij de opstelling van het LIFE-project.

De **wijdverspreide** soorten zijn te ruim verspreid om volledig te kunnen worden verwijderd met een redelijk budget in het kader van het project. Daarom werden besmette centrale zones ("core areas") en zones waar de soort niet voorkomt ("pest free areas") gedefinieerd:

- **"Core area"**: voor de drie wijdverspreide watersoorten (*Ludwigia grandiflora*, *Hydrocotyle ranunculoides*, *Myriophyllum aquaticum*) bestaat de door het LIFE RIPARIAS-project vastgelegde doelstelling erin de soorten in te perken binnen begrensde geografische gebieden. Deze "core areas" zijn een geheel van RSU's die maximum 20% van de RSU's van het stroomgebied vertegenwoordigen, waarbinnen de soort zal worden ingeperkt. De soort mag niet voorkomen op de rest van het grondgebied.
- **"Pest free area"**: voor de twee wijdverspreide oeversoorten (*Impatiens glandulifera* en *Heracleum mantegazzianum*) beoogt het LIFE RIPARIAS-project het behoud van geografische gebieden waarbinnen de soort op dit moment afwezig of zeer weinig verspreid is. De "pest free areas" zijn een geheel van RSU's, die minimum 25% van de RSU's van het stroomgebied vertegenwoordigen, waarbinnen de soort moet worden uitgeroeid.

Het minimum aantal RSU's dat moet worden beheerd, is vastgelegd in de subsidieovereenkomst van het project en is samengevat in Tabel 3.

Met betrekking tot de **opkomende soorten** voorziet het project bovendien de volledige uitroeiing van negen geïsoleerde populaties van opkomende planten (op een totale oppervlakte van maximum 7,5

ha) en zes geïsoleerde populaties van opkomende rivierkreeften, in het bijzonder in gesloten watersystemen zoals vijvers (totale oppervlakte van maximum 5 ha).

Tabel 3: Tabel van de beheerdoelstellingen voor de vijf wijdverspreide soorten van het LIFE RIPARIAS-project in het stroomgebied van de Dijle / Zenne / Mark. Indien in de tabel "OK" staat, is de doelstelling 2026 reeds bereikt, rekening houdend met de monitoringgegevens 2021-2022.

	Dijle			Mark			Zenne		
	Aantal RSU' s waarin de soort voorkomt (2021-2022)	Doelstelling inzake aanwezigheid (2026)	Aantal RSU' s waarin de soort moet worden uitgeroeid	Aantal RSU' s waarin de soort voorkomt (2021-2022)	Doelstelling inzake aanwezigheid (2026)	Aantal RSU' s waarin de soort moet worden uitgeroeid	Aantal RSU' s waarin de soort voorkomt (2021-2022)	Doelstelling inzake aanwezigheid (2026)	Aantal RSU' s waarin de soort moet worden uitgeroeid
Waterplanten waarvoor "core areas" gedefinieerd zijn = de soort is ingeperkt tot <u>maximum</u> 20% van de RSU's									
<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>	13	4 (van 23)	9	0	0 (van 3)	0	9	5 (van 29)	4
<i>Ludwigia grandifolia</i>	10	4 (van 23)	6	2	0 (van 3)	2	7	5 (van 29)	2
<i>Myriophyllum aquaticum</i>	10	4 (van 23)	6	2	0 (van 3)	2	11	5 (van 29)	6
Oeverplanten waarvoor "pest free areas" gedefinieerd zijn = de soort moet worden uitgeroeid in <u>minimum</u> 25% van de RSU's									
<i>Impatiens glandulifera</i>	21	16 (van 23)	5	3	2 (van 3)	1	27	20 (van 29)	7
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	23	16 (van 23)	7	1	2 (van 3)	OK	19	20 (van 29)	OK

3. Stakeholders, gegevens en beschikbare tools

3.1 Stakeholders

De diagrammen in de bijlage (b) tonen de stakeholders, voor elk gewest en elk type milieu, die betrokken zijn bij het beheer van de IUS (uitzonderingen op de voorgestelde algemene regels zijn mogelijk).

De beheerders die verantwoordelijk zijn voor een grondgebied zijn uiteenlopend van aard (openbare beheerders, eigenaars van private eigendommen, verenigingen enz.). De verschillende verantwoordelijken zijn in interactie met elkaar en, desgevallend, met het lokale "Contrat de Rivière", vrijwilligers, professionals en wetenschappelijke instellingen.

Ter informatie: een aantal beheerders staat vermeld in cartografische bronnen die online kunnen worden geraadpleegd:

- De waterlopen en vijvers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:
<https://geodata.environnement.brussels/client/bruwater/index/surface/station>
- De groene ruimten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:
<https://geodata.environnement.brussels/client/view/a4580252-f334-47b5-885c-00c185595ffa>
- 4. Locaties beheerd door de Vlaamse overheid of lokale overheden:
<https://experience.arcgis.com/experience/8b7b1a1875b8479e95dc9107fd83ec5e?locale=nl>

3.2 Tool voor vroegtijdige waarschuwing

Om snel te kunnen reageren wanneer een nieuwe populatie van IUS op het toneel verschijnt, is een vroegtijdige detectie ervan vereist. Voor een doeltreffend beheer van de IUS moeten de beheerders snel op de hoogte worden gebracht van de aanwezigheid van deze soorten op hun grondgebied en op de aangrenzende grondgebieden.

De waarnemingsgegevens van soorten in België zijn echter verspreid over verschillende invoerplatformen en verschillende actoren.

De tool voor vroegtijdige waarschuwing (<https://alert.riparias.be/>), die werd ontwikkeld in het kader van het LIFE RIPARIAS-project, centraliseert gegevens die afkomstig zijn van verschillende bronnen (officiële surveillanceprogramma's; wetenschappelijke studies, burgerwetenschap) aan de hand van de "Global Biodiversity Information Facility" (GBIF).

De tool omvat een **geautomatiseerd meldingssysteem** (via e-mail) waardoor een terreinbeheerder onmiddellijk op de hoogte kan worden gebracht van nieuwe detecties van belangrijke soorten op het grondgebied in kwestie.

Om de tool voor vroegtijdige detectie van IUS te voeden, **is het dus belangrijk dat iedereen zijn/haar waarnemingen invoert (of blijft invoeren)**. De tool voor vroegtijdige waarneming maakt gebruik van meerdere platformen, met als belangrijkste:

- "Waarnemingen.be" (<https://waarnemingen.be>) in Vlaanderen en Brussel, "Observations.be" (<https://observations.be/>) in Wallonië en Brussel of de mobiele app "ObsIdentify".
- iNaturalist (<https://www.inaturalist.org/>).

De ingevoerde waarnemingen kunnen slechts worden opgevraagd door de waarschuwingstool als er een vrije licentie op is toegepast (wat niet de standaardinstelling is), zodat ze kunnen worden gedeeld met derden. Meer uitleg vindt u op de website van het project: <https://www.riparias.be/nl/368/>

De gegevens die zijn ingevoerd met een vrije licentie worden regelmatig binnengehaald op het GBIF-platform en kunnen hierdoor worden weergegeven in de tool voor vroegtijdige waarschuwing en vervolgens gebruikt door de beheerders van de IUS.

3.3 Beslulshulptool

In het kader van het LIFE RIPARIAS-project wordt momenteel de laatste hand gelegd aan een **beslulshulpinstrument** dat uiteindelijk online beschikbaar zal worden gesteld aan beheerders en het brede publiek. Deze tool helpt bij het **identificeren van de RSU's en de soorten die prioritair moeten worden beheerd en bij het vaststellen van de gepaste beheermethoden**.

De prioriteiten worden bepaald door de betrokken stakeholders gezamenlijk vragenlijsten te laten invullen die de criteria die relevant zijn voor het beslissingsproces overlopen. Naargelang van de antwoorden op de verschillende vragen rangschikt de tool de RSU's en/of soorten volgens prioriteit.

De tool garandeert ook de **traceerbaarheid van de genomen beslissingen**.

Hij diende als basis om de RSU's en de soorten te identificeren die met voorrang moeten worden beheerd in het kader van deze strategie.

3.4 Bestrijdingsmethoden

Voor een doeltreffend beheer van de IUS moet de bestrijdingsmethode betrouwbaar zijn en, vooral, aangepast aan de soort, aan de standplaatsomstandigheden, aan de beschikbare personeel, en aan financiële middelen.

Om vlot te kunnen bepalen welke methode het meest doeltreffend is in de aangetroffen situatie, werden **gidsen van goede beheerpraktijken voor invasieve uitheemse planten en rivierkreeften** opgesteld. Deze gidsen kunnen worden geraadpleegd op de website van het project: <https://www.riparias.be/nl/359/>

4 Beheerstrategie

4.1 Beheer van welke soorten?

a) Wijdverspreide soorten

In het kader van het LIFE RIPARIAS-project worden beheerdoelstellingen vastgesteld voor vijf zogenaamde "wijdverspreide" soorten^{6,7}:

- *Impatiens glandulifera*
- *Heracleum mantegazzianum*
- *Hydrocotyle ranunculoides*
- *Myriophyllum aquaticum*
- *Ludwigia grandiflora*

Ze zullen volledig worden uitgeroeid in de prioritaire RSU's die geïdentificeerd zijn in punt 4.2 "Beheer van welke substroomgebieden (RSU's)?".

De verspreiding van deze soorten voor de referentieperiode (2021-2022) is beschikbaar in bijlage (c).⁸

b) Opkomende soorten

De beslislulptool heeft het mogelijk gemaakt de opkomende soorten in te delen volgens prioriteit,⁹ op schaal van het hele grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft.

Het beheer van een soort krijgt een hogere prioriteit indien:

1. De soort een grote schadelijke invloed heeft op de biodiversiteit.
2. De haalbaarheid van het beheer groot is.
3. Het risico van verspreiding van de soort groot is.
4. Het aandeel van de waarnemingen in een beschermd of biologisch waardevol natuurgebied groot is.
5. De besmettingsgraad ervan nog laag is.
6. De soort voorkomt op de lijst van voor de Europese Unie zorgwekkende soorten.
7. De negatieve impact op sociaaleconomische aspecten hoog is.
8. Het risico van verspreiding buiten de gewestgrens groot is.
9. Het risico van herinvasie van stroomopwaarts gering is.

De volgorde waarin de criteria in bovenstaande lijst voorkomen, komt overeen met het relatieve belang dat eraan werd toegekend door de stakeholders na overleg tijdens de workshop van 12 december 2022.

⁶ De "wijdverspreide" soorten zijn waargenomen in ten minste 3 % van de UTM-vierkanten van 5 km x 5 km in België

⁷ In het stroomgebied van de Mark werden slechts vier van deze soorten waargenomen (*Hydrocotyle ranunculoides* werd hier niet waargenomen)

⁸ Op deze kaarten kan een waarneming (een punt) een of meer individuen vertegenwoordigen, afhankelijk van de soort en de dataset waaraan zij is ontleend. Aan de andere kant kan dezelfde populatie (of hetzelfde individu) meerdere malen worden weergegeven als deze in verschillende gegevensreeksen is opgenomen.

⁹ De "opkomende" soorten zijn waargenomen in minder dan 3 % van de UTM-vierkanten van 5 km x 5 km in België.

Vervolgens werden meerdere strategieën toegepast en voorgesteld in Tabel 4 op pagina 22:

- Voor de opkomende soorten met hoge prioriteit en een beperkt aantal waarnemingen (minder dan 12) is de doelstelling een **“volledige uitroeiing”**, m.a.w. een volledige en permanente onderdrukking van alle populaties van de IUS in kwestie in het hele RIPARIAS-proefgebied.
- Voor de opkomende soorten met hoge prioriteit en een aantal waarnemingen hoger dan 12 is de doelstelling een **“beperking van de verspreiding”**. Deze strategie bestaat erin te vermijden dat de huidige verspreiding van de soort binnen het betrokken grondgebied toeneemt. Dit houdt de uitroeiing in van de gekende populaties wanneer dit haalbaar wordt geacht, de uitvoering van maatregelen om de verspreiding van de soort vanuit besmette gebieden tegen te gaan en de onderdrukking van nieuwe populaties.
- De soorten met de laagste prioriteitsscore worden op dit moment niet als prioritair beschouwd in het kader van dit project.

Tabel 4: Prioritering en beheerdoelstelling van de opkomende soorten. Soorten die moeten worden uitgeroeid zijn rood gekleurd, soorten waarvan de verspreiding moet worden beperkt zijn oranje gekleurd en soorten die momenteel geen beheersdoelstelling vormen zijn grijs gekleurd. Afkortingen: DST = Decision Support Tool of beslislulptool in het kader van LIFE RIPARIAS. Aantal waarnemingen tussen 2016-2022 voor rivierkreeften en tussen 2021-2022 voor planten.

Score van de DST	Soort	EU-lijst (Verordening 1143/2014)	Strategie	Aanwezigheid in het stroomgebied van de Mark (2016/21-2022)	Aanwezigheid in het stroomgebied van de Zenne (2016/21-2022)	Aanwezigheid in het stroomgebied van de Dijle (2016/21-2022)	Aantal waarnemingen							
							Totaal	In overstroomingsvlakte	In natuurgebied	In de Vlaamse RSU' s	In de Waalse RSU' s	In de Brusselse RSU' s	In de interregionale RSU' s (Vlaanderen-Brussel)	In de interregionale RSU' s (Vlaanderen-Wallonië)
121	<i>Ludwigia peploides</i>	Ja	Volledige uitroeiing			Ja	1	1	0	0	1	0	0	0
117	<i>Erythranthe guttata</i>		Beperking van de verspreiding		Ja	Ja	24	21	16	6	0	0	18	0
116	<i>Petasites japonicus</i> var. <i>gigantea</i>		Beperking van de verspreiding		Ja	Ja	14	11	5	4	5	0	3	2
114	<i>Lagarosiphon major</i>	Ja	Volledige uitroeiing	Ja	Ja	Ja	4	3	2	0	1	0	0	3
114	<i>Koenigia polystachya</i>	Ja	Volledige uitroeiing			Ja	3	3	0	1	2	0	0	0
112	<i>Zizania latifolia</i>		Beperking van de verspreiding		Ja	Ja	31	28	4	0	9	3	20	2
110	<i>Egeria densa</i>		Volledige uitroeiing	Ja	Ja		5	3	2	0	3	0	0	2
103	<i>Aponogeton distachyos</i>		Volledige uitroeiing		Ja	Ja	4	4	0	0	4	0	0	0
101	<i>Procambarus virginalis</i>	Ja	Volledige uitroeiing			Ja	11	8	0	11	0	0	0	0
99	<i>Procambarus clarkii</i>	Ja	Beperking van de verspreiding		Ja	Ja	95	45	1	48	37	2	1	7

99	<i>Lysichiton americanus</i>	Ja	Beperking van de verspreiding		Ja	Ja	31	12	3	14	13	1	2	1
94	<i>Houttunzia cordata</i>		Op dit moment niet prioritair		Ja	Ja	14	8	0	2	11	0	0	1
88	<i>Saururus cernuus</i>		Op dit moment niet prioritair		Ja	Ja	4	2	1	0	2	1	0	1
87	<i>Crassula helmsii</i>		Op dit moment niet prioritair		Ja	Ja	50	19	8	21	18	0	0	11
83	<i>Pontederia cordata</i>		Op dit moment niet prioritair	Ja	Ja	Ja	49	22	1	10	31	0	0	8

4.2 Beheer van welke substroomgebieden (RSU's)?

a) Wijdverspreide soorten

Voor de wijdverspreide soorten is het substroomgebied (RSU) de geografische basiseenheid voor het beheer. Indien de RSU prioritair is, is de doelstelling de volledige uitroeiing van de soort.

De RSU's werden ingedeeld volgens prioriteit aan de hand van de beslislulptool. Het beheer van een RSU krijgt een hogere prioriteit indien:

1. Het risico van verspreiding stroomafwaarts groot is.
2. De RSU een groot aandeel biologisch waardevolle of beschermde natuurgebieden omvat.
3. Het risico van herbesmetting van het gebied van stroomopwaarts gering is.
4. De soort er weinig woekert.
5. De connectiviteit tussen de habitats hoog is.
6. De frequentie van verschijning van de soort in overstromingsgebied hoog is.
7. Het risico van verspreiding naar een ander gebied groot is.

De volgorde waarin de criteria in bovenstaande lijst voorkomen, komt overeen met het relatieve belang dat eraan werd toegekend door de stakeholders tijdens de workshop van 12 december 2022.

De RSU's zijn geïdentificeerd als prioritair voor elk van de vijf wijdverspreide soorten, na een eerste beoordeling van de haalbaarheid van het beheer (toegankelijkheid van de site, omvang van de populatie, eigendom, bedreiging voor het milieu enz.).

We onderscheiden twee strategieën (zie hoofdstuk 2.2):

- Voor de aquatische soorten (*Hydrocotyle ranunculoides*, *Ludwigia grandifolia*, *Myriophyllum aquaticum*) zijn "**core areas**" afgebakend. Dit houdt in dat de verspreiding ervan vanuit deze besmette zones naar de rest van het grondgebied wordt vermeden, dat elke nieuwe verschijning in nog niet besmette zones wordt onderdrukt en dat de populaties die aanwezig zijn buiten de "core areas" worden uitgeroeid.
- Voor de twee oeversorten (*Impatiens glandulifera*, *Heracleum mantegazzianum*) zijn "**pest free areas**" aangeduid. Binnen deze zones moet de soort volledig worden uitgeroeid indien ze aanwezig is, en telkens wanneer een soort opduikt in een zone waar ze eerder nog niet voorkwam, moet ze worden onderdrukt. De toepassing van voorzorgsmaatregelen om (her)introductie van de soort te vermijden, kan eveneens nuttig zijn (bv. specifieke maatregelen tijdens werven, verscherpt toezicht).

Tot slot worden, voor elke RSU, twee prioriteitsniveaus vastgesteld:

- RSU's met "zeer hoge prioriteit" zorgen ervoor dat de kwantitatieve doelstelling van het project kan worden gehaald (Tabel 3).
- RSU's met "hoge prioriteit" moeten in een tweede fase worden beheerd, naargelang van de beschikbare middelen.

In beide gevallen wordt de soort volledig uit de RSU verwijderd.

Deze prioritaire RSU's worden geïllustreerd in de bijlage (d). Op deze kaarten zijn bepaalde RSU's met geel aangeduid, aangezien alle populaties in theorie buiten het overstromingsgebied liggen, wat wijst op een minder hoog, maar niet afwezig risico van uitzaaiing.

b) Opkomende soorten

De verspreiding van de opkomende soorten waarvoor de doelstelling bestaat uit een volledige uitroeiing is geïllustreerd in de bijlage (e).¹⁰

De gebieden die voor opkomende soorten moeten worden beheerd, waarvoor de doelstelling bestaat uit een beperking van de verspreiding, zullen door de terreinbeheerders worden aangeduid na analyse van de haalbaarheid, rekening houdend met de kostprijs van de werken en van de technieken die lokaal kunnen worden uitgevoerd. De verspreiding van de betrokken soorten is ook beschikbaar in de bijlage (e).

4.3 Wie is verantwoordelijk voor het beheer?

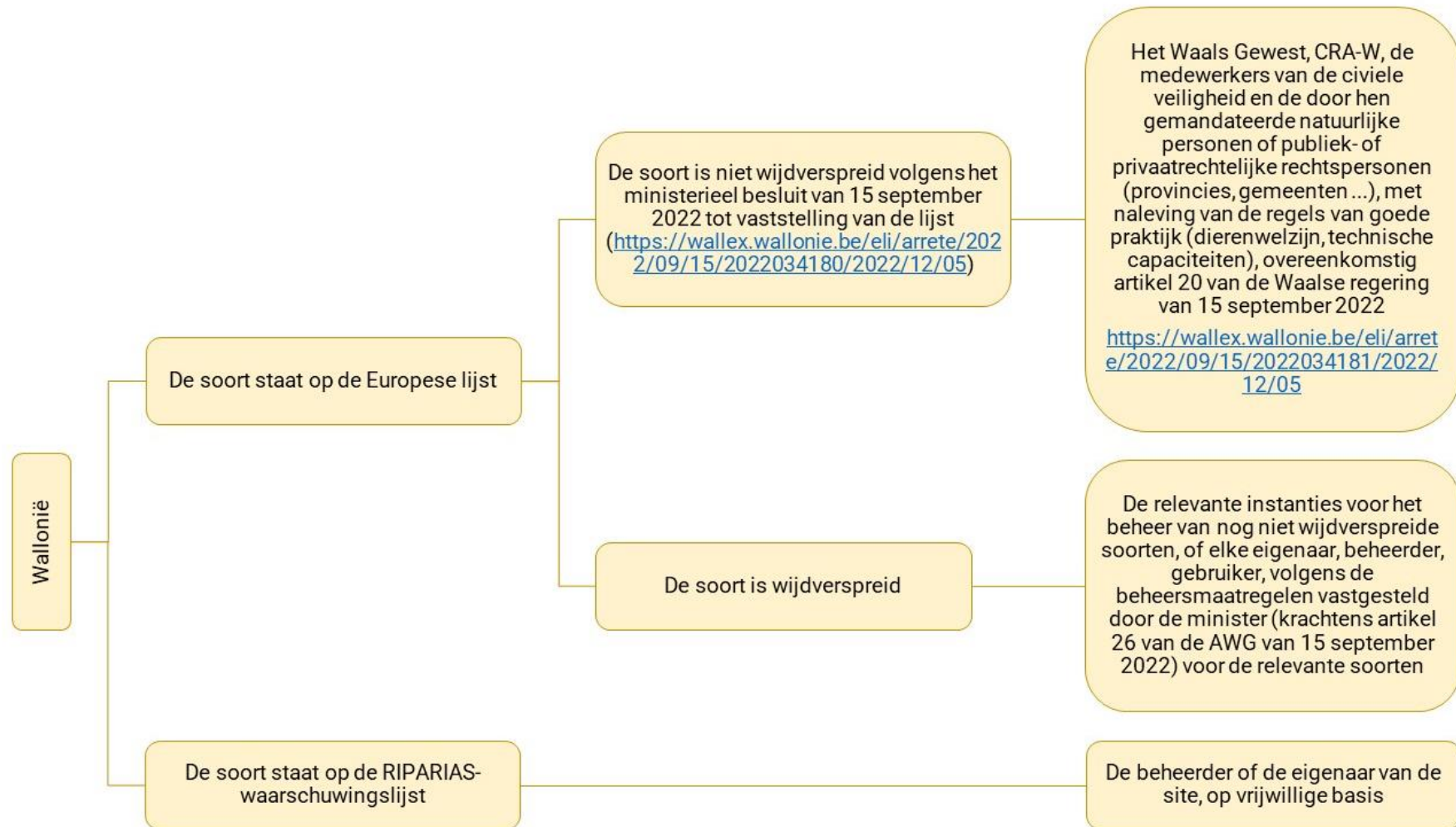
De verantwoordelijkheid voor het beheer van de invasieve uitheemse soorten varieert naargelang van het gewest, van het milieu waarin de soort voorkomt en van de eigendomstatus van het terrein. Ze hangt af van de status (al dan niet wijdverspreid) van de soort, in de zin van de wetgeving.

De verantwoordelijkheden worden hieronder samengevat voor elk van de gewesten (uitzonderingen op de algemene regels zijn mogelijk).

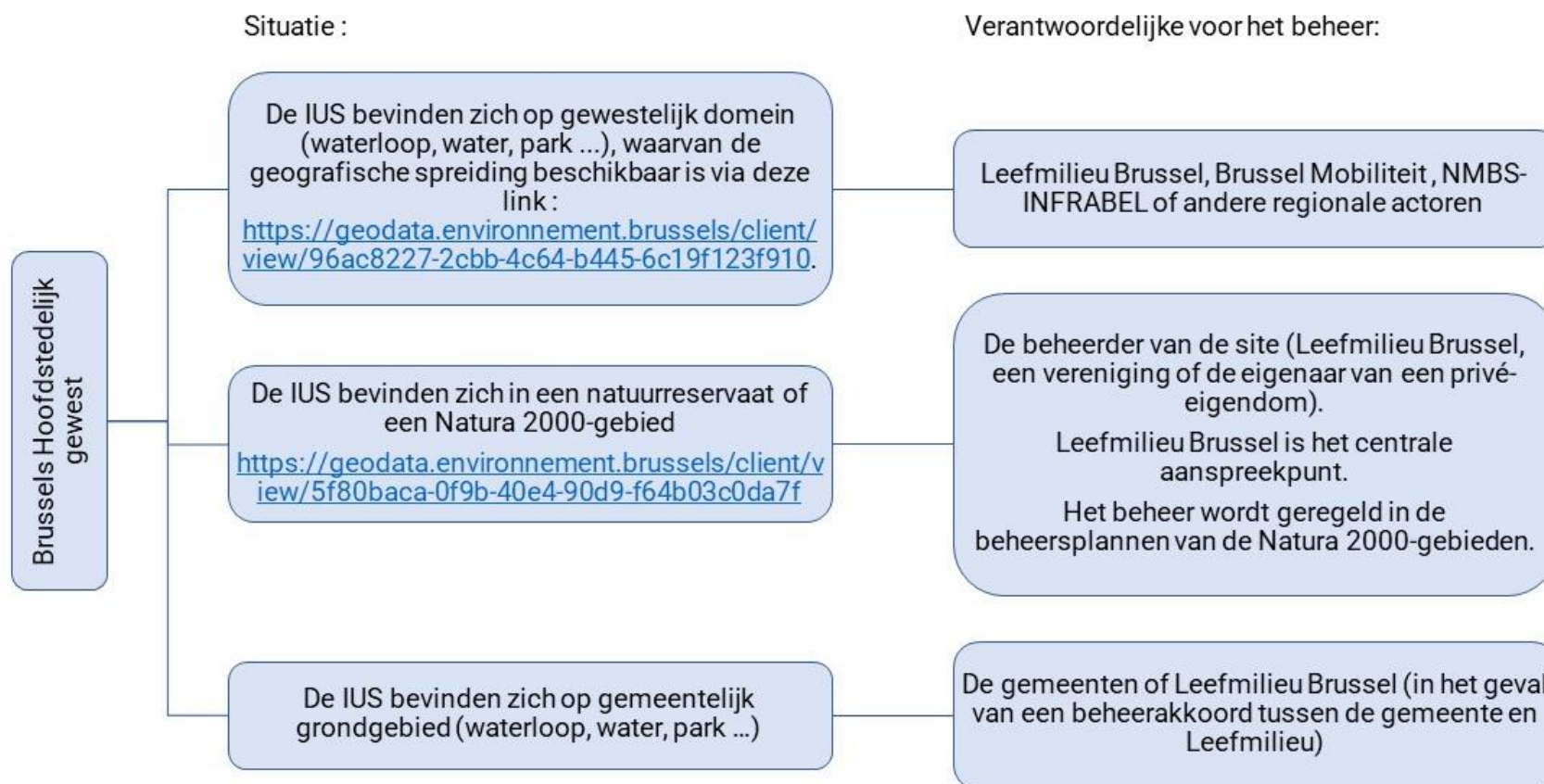
¹⁰ Op deze kaarten kan een waarneming (een punt) een of meer individuen vertegenwoordigen, afhankelijk van de soort en de dataset waaraan zij is ontleend. Aan de andere kant kan dezelfde populatie (of hetzelfde individu) meerdere malen worden weergegeven als deze in verschillende gegevensreeksen is opgenomen.

Soortenstatus :

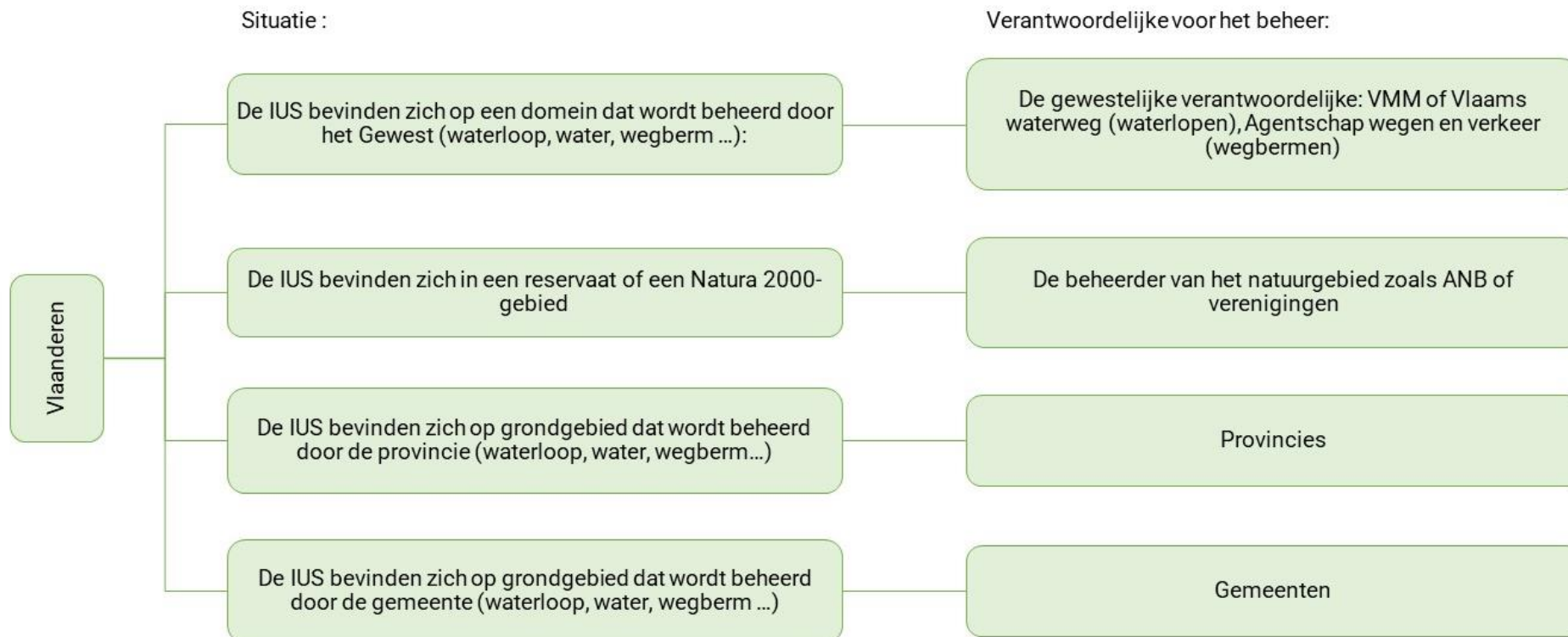
Verantwoordelijke voor het beheer:

- Uitzonderingen op deze algemene regels zijn mogelijk
- De wet is nog recent, wat inhoudt dat bepaalde aspecten kunnen evolueren

- Uitzonderingen op deze algemene regels zijn mogelijk

- Uitzonderingen op deze algemene regels zijn mogelijk
- Bij gebrek aan een beheersregeling, waarin wordt aangegeven wie verantwoordelijk is voor het beheer, is de veldbeheerder verantwoordelijk voor het beheer van de IUS

4.4 Invoering van concrete maatregelen voor coördinatie en overleg

Om de coördinatie tussen de stakeholders die verantwoordelijk zijn voor het beheer van de IUS te vergemakkelijken, kunnen bepaalde organisatorische maatregelen worden toegepast, zoals bijvoorbeeld:

- Organisatie van **regelmatische interregionale werkgroepen** (die bijvoorbeeld min. twee keer per jaar samenkomen voor elk stroomgebied) om de beheer- en uitroeisacties te plannen, waarna de ondernomen acties worden opgevolgd en de balans ervan wordt opgemaakt.

In dit opzicht zal overleg tussen regionale managers belangrijk zijn (ze worden genoemd in punt 7 "Contactgegevens per regio").

- Deelname aan **platforms voor het uitwisselen** en delen van goede praktijken. De website (operationeel tot 2031) en de tools die werden ontwikkeld in het kader van het LIFE RIPARIAS-project gedeeltelijk voldoen aan behoeften. Aanvullend kunnen andere tools worden ingevoerd (bijvoorbeeld: gedeelde planning, discussieforums en hulp bij identificatie van soorten, jaarlijkse workshop met de stakeholders van de drie stroomgebieden, een hulptool voor communicatie en samenwerking met particuliere beheerders).

Dergelijke initiatieven bestaan in Vlaanderen, waar Exotennet (<https://exotennet.be>), geïnitieerd door RATO vzw, een netwerk is van IAS-managers. Het komt één keer per jaar samen. Het maakt het mogelijk om ervaringen uit te wisselen (via de website <https://www.ecopedia.be/>, rondetafelgesprekken, opleidingen, enz.) In Wallonië spelen de Riviercontracten een deel van deze coördinerende rol.

4.5 Aangewende middelen

a) Technische aspecten

De keuze van een beheertechniek is afhankelijk van tal van parameters die worden bepaald door de standplaatsomstandigheden (toegankelijkheid van de site, dekkingsgraad of dichtheid van individuen enz.), maar ook door de financiële en personele middelen beschikbaar voor de beheerder.

Ook de beheerperiode moet met zorg worden vastgelegd. Hierbij moet rekening worden gehouden met:

- De fenologie van de soort (bv. *Impatiens glandulifera* moet vóór de vruchtvorming worden beheerd, terwijl sommige planten gemakkelijker herkenbaar zijn wanneer ze in bloei staan).
- Lokale milieu-uitdagingen: het beheer van een water moet worden vermeden in de voortplantingsperiode van amfibieën en vogels (01 maart - 15 augustus), indien mogelijk gezien de veldsituatie, de haalbaarheid, de urgentie van het beheer, de geldende wetgeving, enz.

In Vlaanderen gelden beperkingen voor de beheerperiode ("Schoontijd"). De standaard verbodsperiode loopt van 1 april tot 30 juni, maar kan worden aangepast aan de gevoelige periodes van de te beschermen soorten.

In Brussel wordt geen beheer uitgevoerd van 01/03 tot 15/08 in natuurgebieden, Natura 2000-gebieden en bossen, en van 01/04 tot 15/08 op andere plaatsen binnen het Gewest. Bovendien is het gebruik van gemotoriseerde snoeiwerktuigen en het vellen van bomen

verboden van 1 april tot 15 augustus in Brussel (Ordonnantie Natuur), tenzij voor dringende redenen of om de veiligheid te waarborgen.

In Wallonië gelden ook beperkingen voor de beheerperiode, afhankelijk van het type interventie (bijv. geen ontbossing wanneer vogels aan het nestelen zijn), de te beheren IUS, de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten, de status van de site of de situatie (urgentieniveau, risico op verspreiding, enz.).

Voor elke vastgestelde prioriteit kan de beheerder een gids van goede praktijken raadplegen die werd uitgewerkt door de LIFE RIPARIAS, en waarnaar hoger werd verwezen (punt 3.4 op pagina 19). De bestrijdingsmethoden moeten door de terreinbeheerders worden aangepast aan de plaatselijke omstandigheden.

b) Administratieve en/of juridische aspecten

Voorafgaand aan het beheer of de uitroeiing van IUS zijn administratieve of juridische stappen noodzakelijk. Deze verschillen naargelang van de locatie van het gebied (privéterrein, natuureservaat, enz.), de overwogen methode (drooglegging van een water, grondwerken en afvoer van grond, manueel uittrekken van planten, enz.), van de operator, van het betrokken gewest...

Vergunningaanvragen, ontheffingen of toelating/informatie van de rechthebbende in geval van beheer op het terrein van derden uitgevoerd worden,... zijn vaak nodig. In ieder geval **moeten de verschillende geldende wetgevingen worden nageleefd** (bv. wet op het natuurbehoud, visvergunningen, stedenbouw, Natura 2000, ...).

Voor Vlaanderen worden aanvragen van de specifieke afwijkingen naar het Agentschap voor Natuur en Bos gestuurd met een aangetekend papieren formulier of met een elektronisch formulier (<https://natuurenbos.vlaanderen.be/e-loketten> of soortencelanb@vlaanderen.be). Het model van de formulieren wordt ter beschikking gesteld op deze website. Voor meer informatie over de te nemen stappen kunt u contact opnemen met het Agentschap via onderstaande contactgegevens:

Agentschap voor Natuur en Bos
VAC Brussel - Herman Teirlinck
Havenlaan 88 bus 75, 1000 Brussel
Tel. 02 553 81 02
E-mail : anb@vlaanderen.be

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan men terecht op het adres biodiv@environnement.brussels voor informatie over de natuur- en biodiversiteitsverordening. Het centrale contactpunt voor alle informatie over het beheer is:

Leefmilieu Brussel
Tour & Taxis, Havenlaan 86C, 1000 Brussel
Tel. 02 775 75 75
E-mail: info@environnement.brussels
<https://leefmilieu.brussels/burgers/contact>

In Wallonië kan de Service Public de Wallonie, Agriculture, Ressources Naturelles et Environnement worden gecontacteerd via het volgende e-mailadres:

Service public de Wallonie, Agriculture, Ressources naturelles et Environnement
Avenue Prince de Liège, 15, 5100 Namur
Tel. 081 33 51 16
Email : invasives@spw.wallonie.be

Het is belangrijk rekening te houden met de soms lange **termijnen** (enkele maanden tot een jaar) die nodig zijn voor deze administratieve afhandeling (opstellen en gunnen van een opdracht, aanvragen van vergunningen, toestemmingen of ontheffingen, opstellen van een beheersovereenkomst, enz.). Tussen het begin van de procedure en het beheer zelf kunnen meerdere maanden verstrijken.

Een **planning** is dus nodig, vooral omdat de beheeractiviteiten de ecologisch gevoelige periodes mogen vermijden, indien mogelijk afhankelijk van de situatie ter plaatse, de fenologie van de soort, de geldende wetgeving, de lokale milieu-uitdagingen, de urgentie van het beheer, de veiligheidsrisico... Om de voortplantingsperiode van amfibieën en vogels te vermijden, is beheer het geschikt tussen 15 augustus en begin maart.

c) Financiële aspecten

Deze strategie voor beheer van IUS op schaal van de stroomgebieden moet worden uitgevoerd binnen de grenzen van de middelen die beschikbaar zijn in het kader van het LIFE RIPARIAS-project, dat medegefinancierd is door de Europese Unie voor de periode 2023-2026.

Na deze periode zullen de middelen die noodzakelijk zijn voor de planning, de uitvoering en de follow-up van de beheerstrategie afkomstig zijn van de gewestelijke overheden en andere officiële actoren die betrokken zijn bij het beheer van de IUS in deze stroomgebieden, binnen de grenzen van hun respectieve budgetten.

5. Follow-up van het beheer

De situatie kan regelmatig evolueren, met nieuwe populaties die verschijnen en andere die worden uitgeroeid. Anderzijds moet een beheer worden uitgevoerd zo lang de soort aanwezig is of opnieuw verschijnt in een prioritair gebied.

Een follow-up van de doeltreffendheid van het beheer is daarom van essentieel belang, aan de hand van indicatoren zoals de lokale aantallen van een soort of de verspreiding ervan op schaal van het door LIFE RIPARIAS bestreken grondgebied.

Deze follow-up is mogelijk door een tool die momenteel in ontwikkeling is in het kader van het project.

Aan de hand van deze gegevens kan het succes van het beheer worden beoordeeld en kunnen de toekomstige acties in overeenstemming hiermee worden aangepast.

6. Conclusie

Deze beheerstrategie voor invasieve uitheemse soorten in de stroomgebieden van de Dijle, de Zenne en de Mark werd gezamenlijk uitgewerkt door de stakeholders van de betrokken stroomgebieden.

Ze beoogt enerzijds een optimalisatie van de inspanningen op het vlak van tijd en middelen, en anderzijds een verbetering van de doeltreffendheid van het beheer op schaal van het stroomgebied.

Ze definieert **gemeenschappelijke beheerdoelstellingen** die gebaseerd zijn op zowel feedback van de stakeholders als het gebruik van de tools die in het kader van het project werden ontwikkeld. Deze **tools en de gidsen van goede praktijken** moeten de vroegtijdige detectie van IUS vergemakkelijken, de planning ondersteunen en de traceerbaarheid van de beslissingen en de follow-up van de beheerresultaten mogelijk maken.

Door de prioritaire gebieden en soorten voor beheer aan te wijzen, is het de bedoeling dat de strategie door de verschillende belanghebbenden in hun dagelijkse activiteiten wordt geïntegreerd, als gemeenschappelijke werkbasis.

De beslishulp tool en tools voor vroegtijdige waarschuwing zullen worden gevoed door nieuwe input van waarnemingen en door de uitgevoerde inventarisaties. Zij zullen voor de beheerders nuttige instrumenten zijn om veranderingen in de situatie ter plaatse te volgen en de acties overeenkomstig aan te passen.

Tot slot zullen intergewestelijke interacties om de toepassing van de strategie en de coördinatie van de acties mogelijk te maken op schaal van het stroomgebied essentieel zijn. De betrokkenheid van eigenaars van private eigendommen, door een bewustmaking voor de IUS-problematiek, zal belangrijk zijn voor het beheer van bepaalde prioritaire percelen.

7. Contactgegevens per regio

Met vragen over de beheerstrategie kunt u terecht bij de volgende gewestelijke instanties:

- Brussels Hoofdstedelijk Gewest:
 - Leefmilieu Brussel: riparias@environnement.brussels (tot 31 maart 2027); biodiv@environnement.brussels (tussen 2027-2031)
- Vlaanderen
 - Vlaamse Milieumaatschappij (VMM): info@vmm.be
 - Agentschap voor Natuur en Bos (ANB): nicolas.pardon@vlaanderen.be of niels.schild@vlaanderen.be
- Wallonië:
 - Contrat de rivière Senne (Riviercontract Zenne): liferiparias@crsenne.be
 - Contrat de rivière Dendre (Riviercontract Dender): crdendre@gmail.com
 - Contrat de rivière Dyle-Gette (Riviercontract Dijle-Gette): j.guyon@crdg.be
 - Service Public de Wallonie (SPW) : invasives@spw.wallonie.be

* * *

Bijlagen

Beheerstrategie voor invasieve uitheemse
soorten in de stroomgebieden van de Dijle, de
Zenne en de Mark

LIFE RIPARIAS - Actie A5

30/06/2023

The RIPARIAS project has received
funding from the LIFE Programme of
the European Union

RIPARIAS

Reaching Integrated and Prompt Action
in Response to Invasive Alien Species

Inhoudstafel

Stroomgebied van de Zenne	4
a) Stroomgebied en RSU	4
b) Organigram van de stakeholders	5
c) Verspreidingskaarten van de wijdverspreide soorten.....	6
d) Kaarten van de beheerprioriteiten van de wijdverspreide soorten.....	11
e) Verspreidingskaarten van de opkomende soorten	16
Stroomgebied van de Dijle	24
a) Stroomgebied en RSU	24
b) Organigram van de stakeholders	25
c) Verspreidingskaarten van de wijdverspreide soorten.....	26
d) Kaarten van de beheerprioriteiten van de wijdverspreide soorten.....	31
e) Verspreidingskaarten van de opkomende soorten	36
Stroomgebied van de Mark	46
a) Stroomgebied en RSU	46
b) Organigram van de stakeholders	47
c) Verspreidingskaarten van de wijdverspreide soorten.....	48
d) Kaarten van de beheerprioriteiten van de wijdverspreide soorten.....	52
e) Verspreidingskaarten van de opkomende soorten	56

Via het LIFE RIPARIAS project hebben de Belgische autoriteiten hun krachten gebundeld om het beheer van invasieve uitheemse soorten (IUS) langs rivieren en in vijvers over de regionale grenzen heen te optimaliseren. Dit innovatieve project heeft het mogelijk gemaakt om prioritaire sites en soorten te selecteren voor beheer in drie stroomgebieden.

Dit document bevat de cartografische bijlagen van de strategie voor het beheer van invasieve uitheemse soorten in het kader van het LIFE RIPARIAS project. Deze bijlage is opgesplitst per stroomgebied.

Het proefgebied van het project omvat drie hydrografische stroomgebieden (Zenne, Dijle en Mark) die zijn onderverdeeld in hydrografische subeenheden (RSU). Deze RSU's worden afgebakend op basis van deelstroomgebieden, rekening houdend met de hoofdriolen en zijrivieren, zonder rekening te houden met administratieve grenzen.

De strategie heeft betrekking op vijf zogenaamde "wijdverspreide" soorten (waargenomen in ten minste 3% van de 5x5 km UTM-hokken op Belgisch grondgebied) en vijftien zogenaamde "opkomende" soorten (waargenomen in minder dan 3% van de 5x5 km UTM-hokken).

De verspreiding van de vertegenwoordigde soorten hangt onder andere af van beheeracties in het verleden en houdt rekening met bekende waarnemingen voor de huidige periode (2021-2022 voor planten of 2016-2022 voor rivierkreeften). Op de verspreidingskaarten kan een waarneming (een punt) één of meer individuen vertegenwoordigen, afhankelijk van de soort en de dataset waaruit het is afgeleid. Bovendien kan dezelfde populatie (of hetzelfde individu) meerdere keren worden weergegeven als deze is opgenomen in verschillende datasets.

Sommige RSU's bevatten geen waarnemingen van IUS binnen de theoretische overstromingsgebieden (ze zijn geel gearceerd weergegeven op de kaarten). De kans op verspreiding van de betreffende populaties is daarom kleiner (maar niet nul).

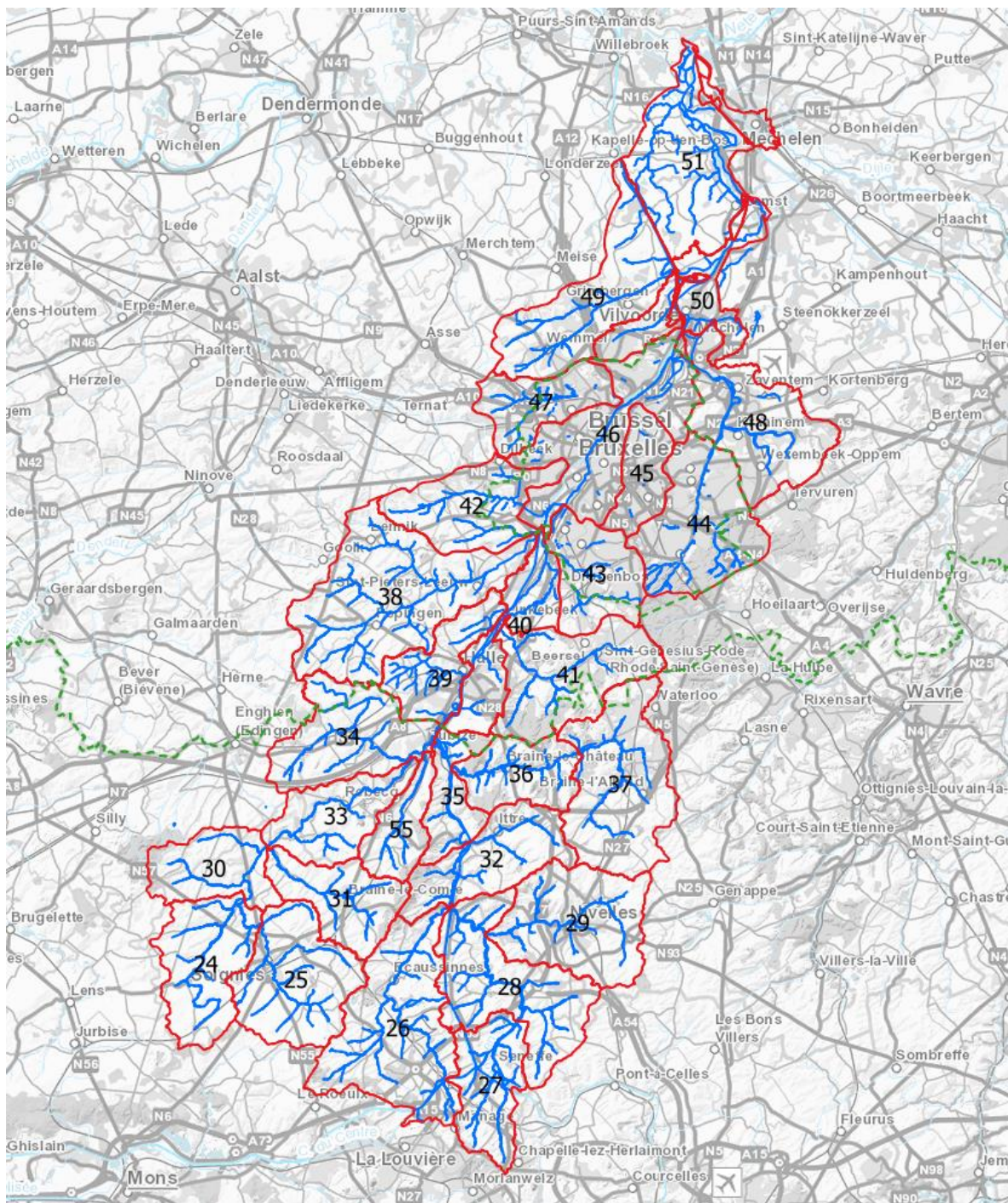
Prioritaire gebieden voor het beheer van wijdverspreide soorten worden gedefinieerd als "plaagvrije gebieden" en "kerngebieden". In de eerste is het de bedoeling om de soorten volledig uit te roeien, terwijl ze in de tweede worden ingeperkt en gecontroleerd omdat ze als niet-uitroeibaar worden beschouwd.

- "Core area": voor de drie wijdverspreide aquatische soorten (*Ludwigia grandiflora*, *Hydrocotyle ranunculoides*, *Myriophyllum aquaticum*) is de doelstelling van het LIFE RIPARIAS project om de soorten in te perken in beperkte geografische gebieden. Deze "kerngebieden" zijn een groep RSU's die maximaal 20% van de RSU's in het stroomgebied vertegenwoordigen en waar de soort zal worden ingeperkt. De soort zal in de rest van het gebied niet meer mogen voorkomen.
- "Pest free area": voor de twee wijdverspreide oevervegetatiesoorten (*Impatiens glandulifera* en *Heracleum mantegazzianum*) heeft het LIFE RIPARIAS project tot doel geografische zones te behouden waar de soort momenteel niet voorkomt of zeer zeldzaam is. Deze "plaagvrije gebieden" zijn een groep RSU's die minstens 25% van de RSU's in het stroomgebied vertegenwoordigen, waarbinnen de soort moet worden uitgeroeid.

Lezers worden doorverwezen naar het hoofddocument voor meer informatie.

Stroomgebied van de Zenne

a) Stroomgebied en RSU

LIFE RIPARIAS : Riviersubeenheid (RSU)

Legenda :

— Riviersysteem

--- Regionale grenzen

□ RSU van het Zenne stroomgebied

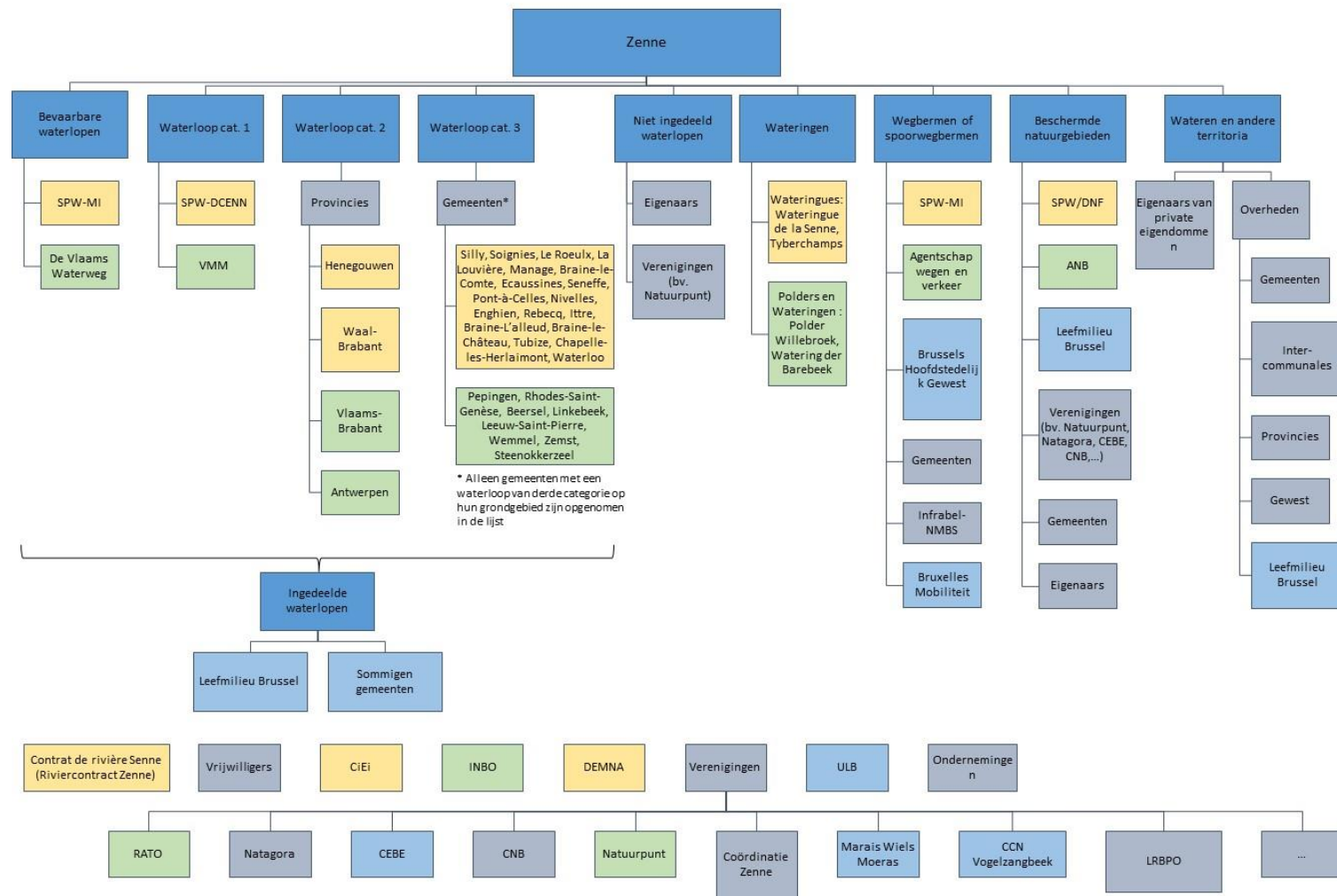
Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, CartoWeb.be (NGI)

0 5 10 km

Figuur 1 : Stroomgebied van de Zenne onderverdeeld in substroomgebieden (RSU's).

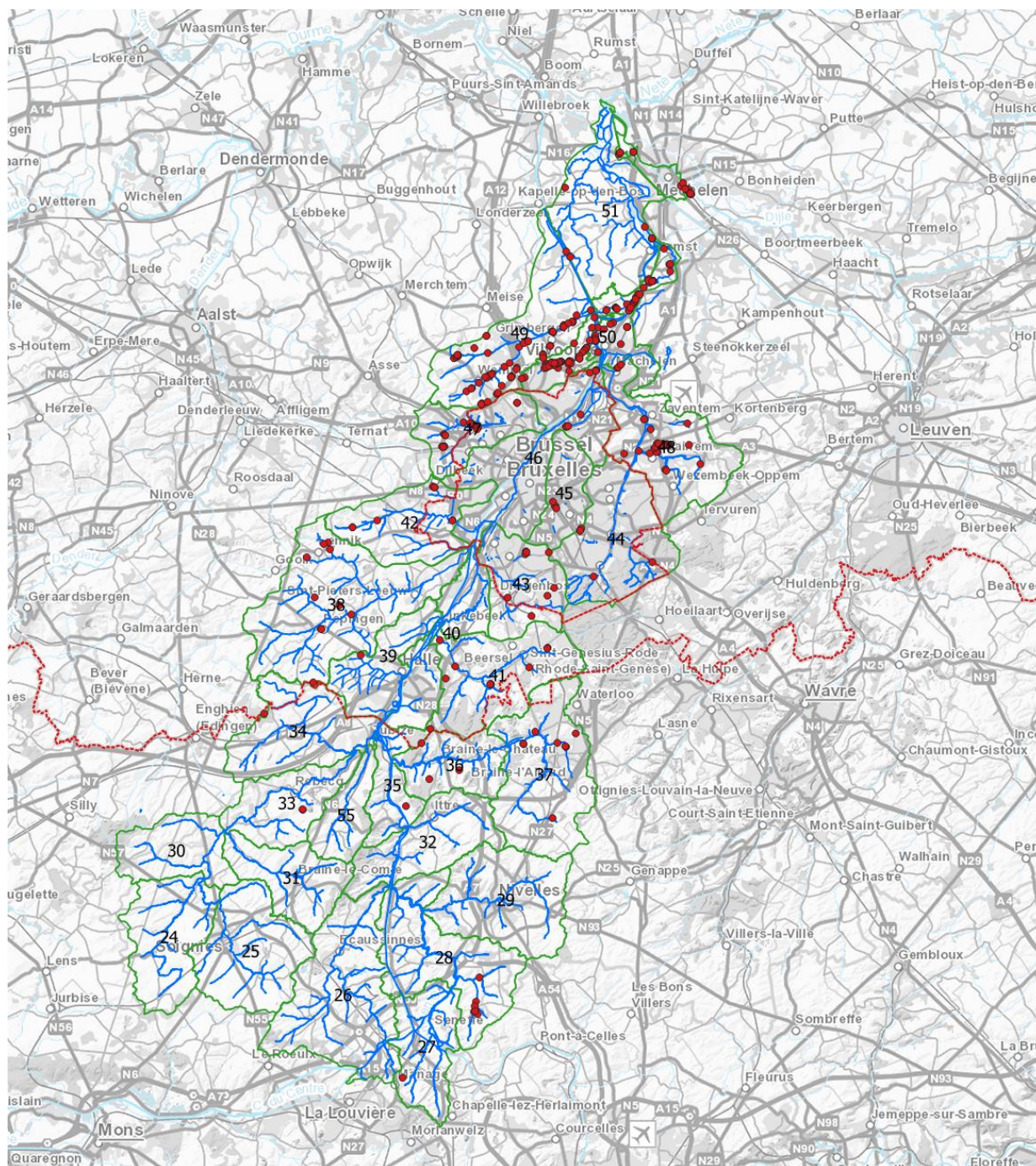
b) Organigram van de stakeholders

De lijst van belanghebbenden is mogelijk niet volledig.

Figuur 2 : Organigram van de stakeholders. De kleur komt overeen met het werkgebied van de belanghebbenden: groen = Vlaanderen; geel = Wallonië; lichtblauw = Brussel; grijs = de structuur is actief in meerdere regio's. Afkortingen : SPW-MI = Service Public de Wallonie, Mobilité et Infrastructures; SPW-DCENN = Service Public de Wallonie, Direction des Cours d'eau non navigables; VMM = Vlaamse Milieumaatschappij; NMBS = Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen; SPW-DNF = Service Public de Wallonie, Département de la Nature et des Forêts; ANB = Agentschap voor Natuur en Bos; CEBE = Commission de l'Environnement de Bruxelles et Environs; CNB = Cercle des naturalistes de Belgique; CiEI = Cellule interdépartementale Espèces invasives; INBO = Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek; DEMNA = Département de l'Etude du milieu naturel et agricole; ULB = Université Libre de Bruxelles; LRBPO = Ligue Royale Belge pour la Protection des Oiseaux.

c) Verspreidingskaarten van de wijdverspreide soorten

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Zenne (2021-2022)

Heracleum mantegazzianum

Legenda :

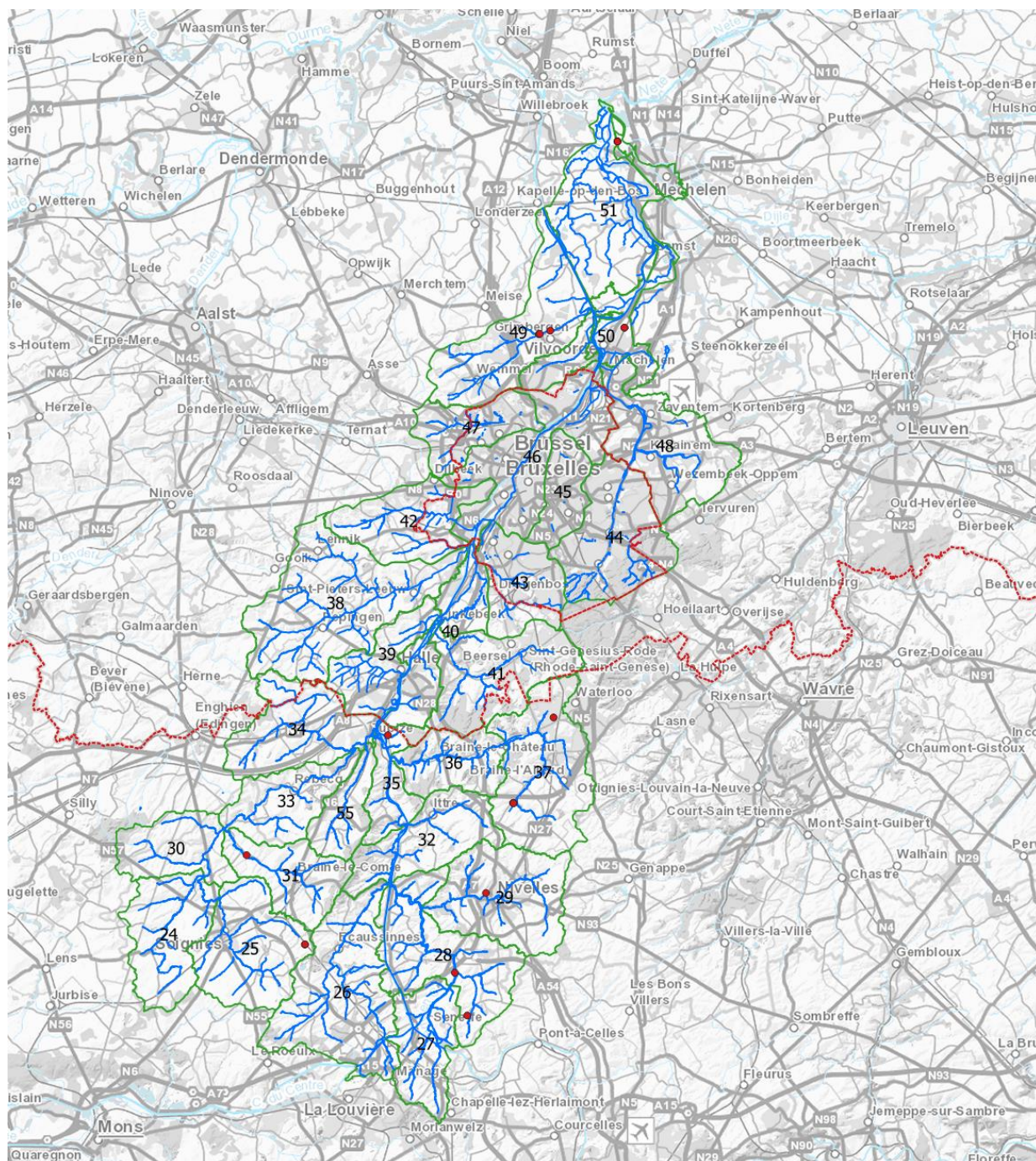
- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be

Figuur 3 : Verspreidingskaart van *Heracleum mantegazzianum* voor de periode 2021-2022.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Zenne (2021-2022)

Hydrocotyle ranunculoides

Legenda :

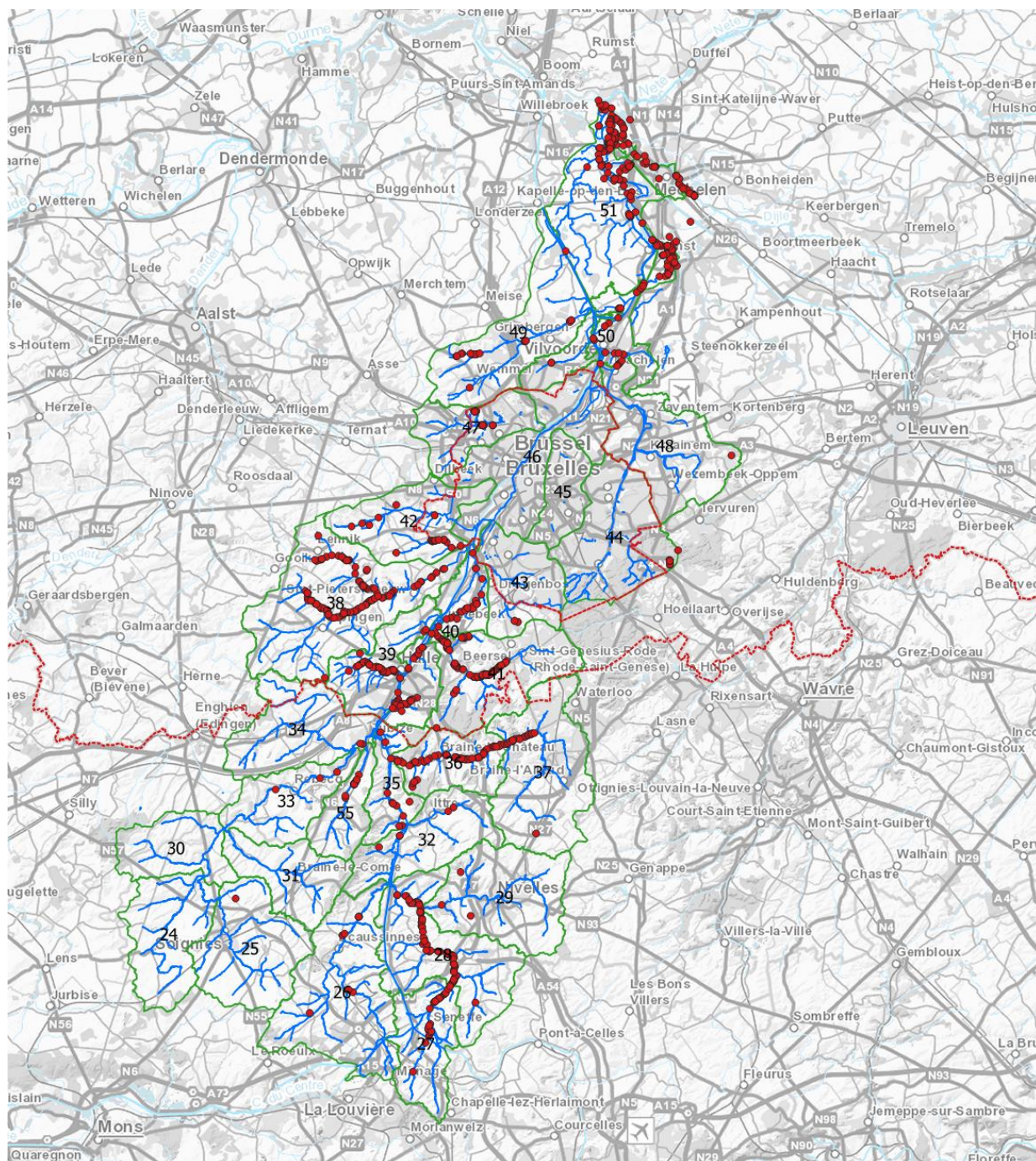
- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be

Figuur 4 : Verspreidingskaart van *Hydrocotyle ranunculoides* voor de periode 2021-2022.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Zenne (2021-2022)

Impatiens glandulifera

Legenda :

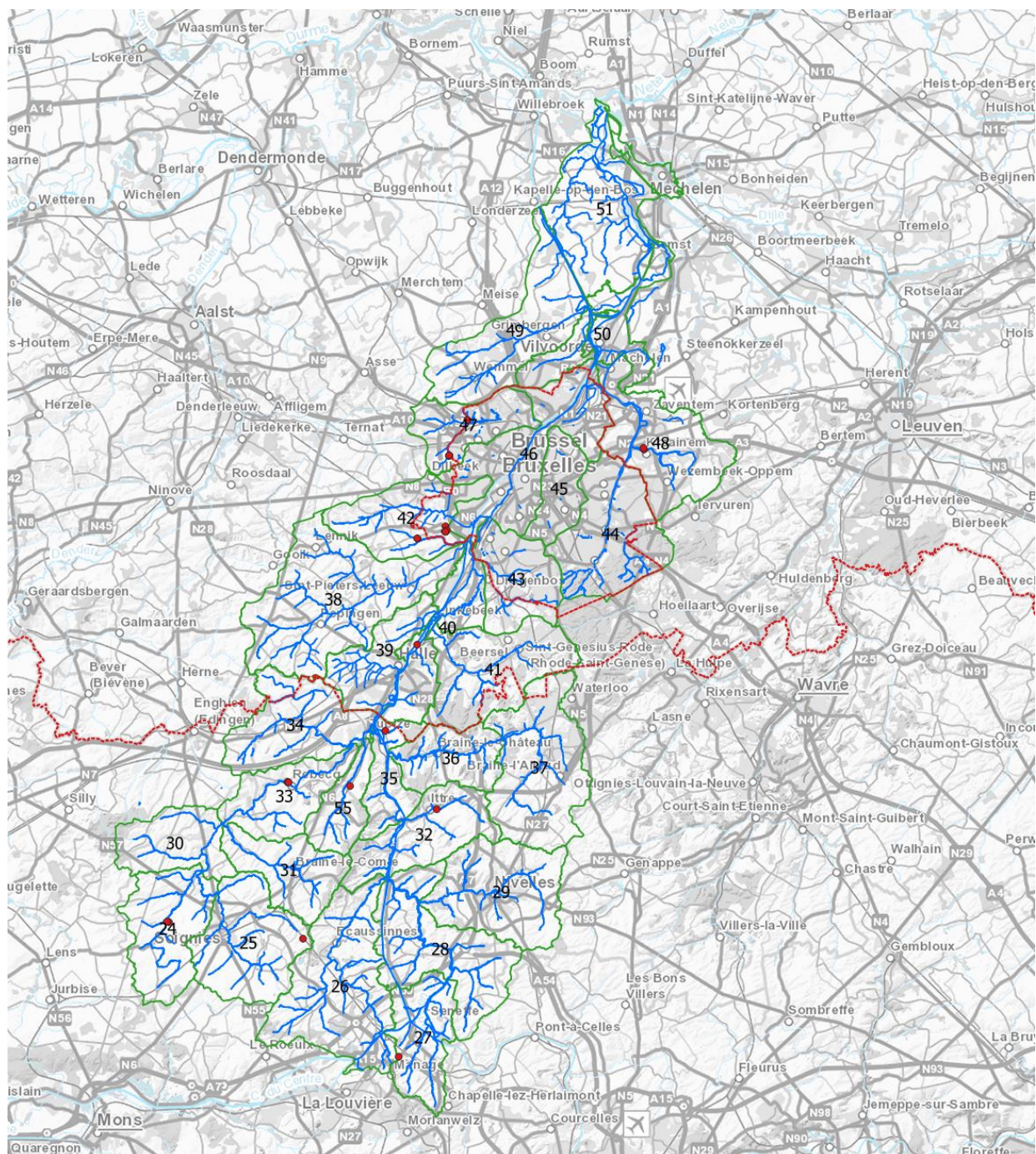
- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be

Figuur 5 : Verspreidingskaart van *Impatiens glandulifera* voor de periode 2021-2022.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Zenne (2021-2022)

Myriophyllum aquaticum

Legenda :

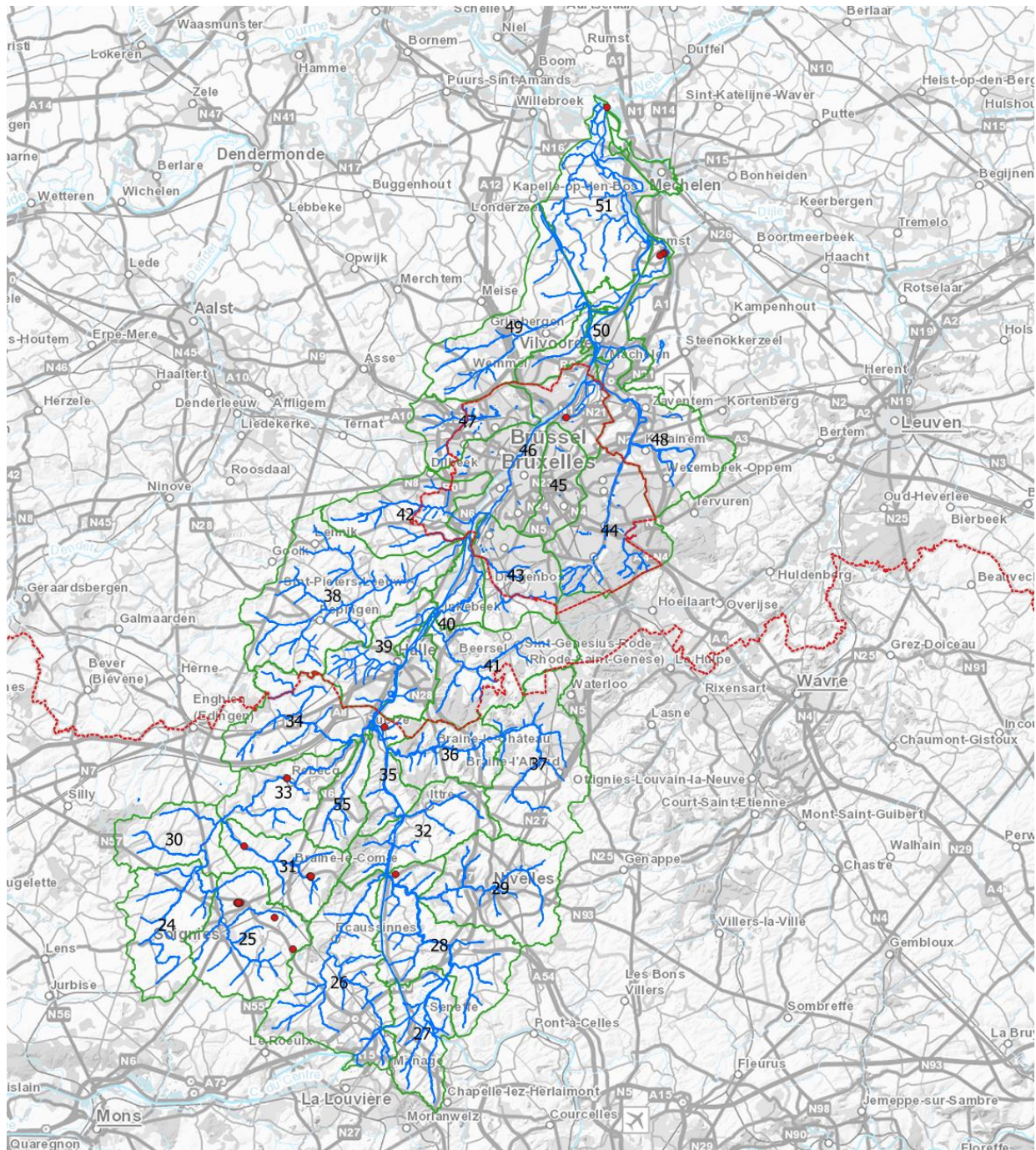
- Riviersysteem
- Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be

Figuur 6: Verspreidingskaart van *Myriophyllum aquaticum* voor de periode 2021-2022.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Zenne (2021-2022)

Ludwigia grandiflora

Legenda :

- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

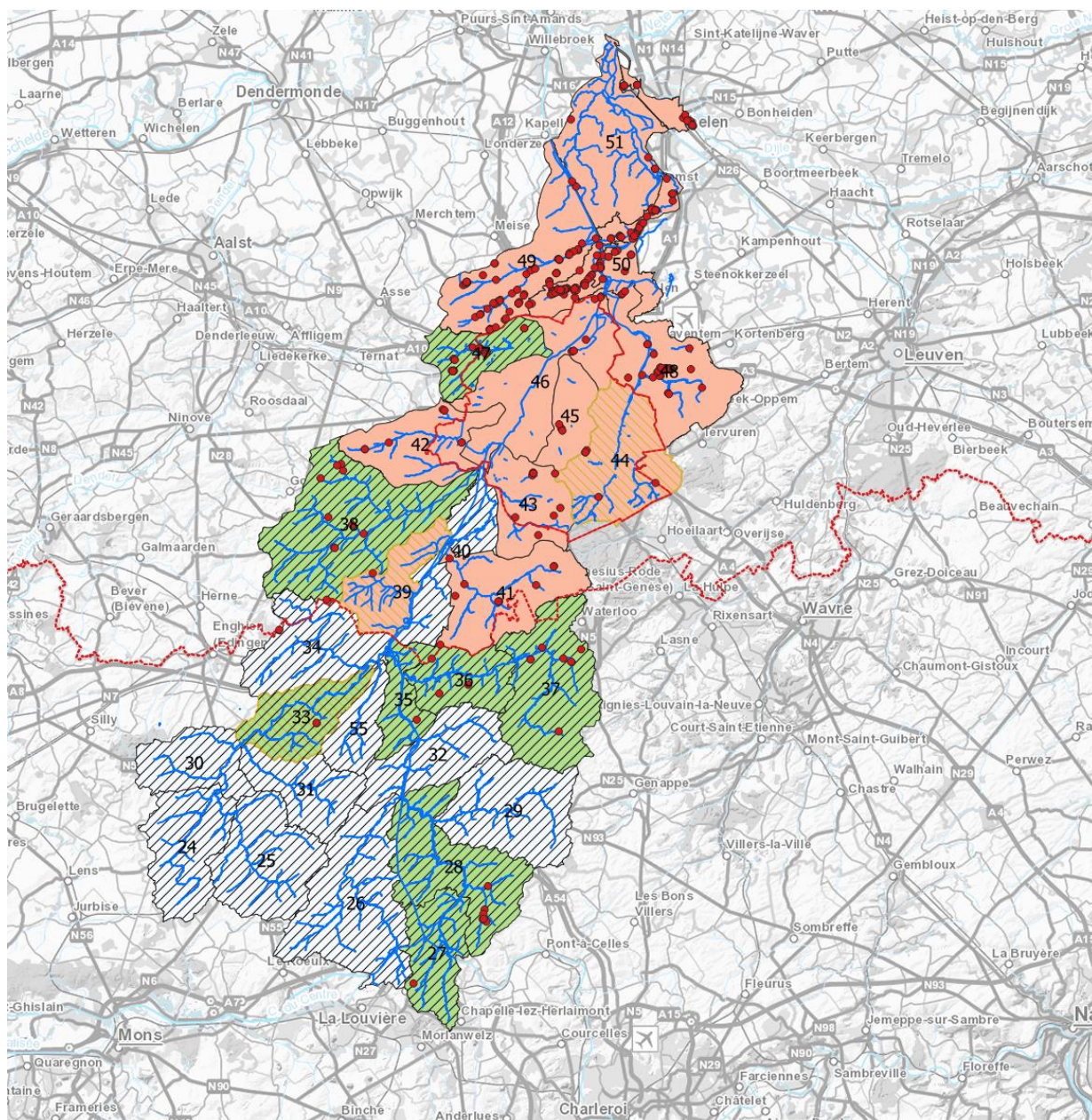

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be

Figuur 7: Verspreidingskaart van *Ludwigia grandiflora* voor de periode 2021-2022.

d) Kaarten van de beheerprioriteiten van de wijdverspreide soorten

LIFE RIPARIAS - Beheersprioriteiten

Heracleum mantegazzianum

Legenda :

/// PEST FREE AREA (gebied dat moet beheerd worden om vrij van de soort te zijn)

Populaties buiten de uiterwaarden :

RSU bevat geen populaties in de uiterwaarden

Beheersprioriteiten :

RSU vrijhouden van de soort

Te beheren RSU (zeer hoge prioriteit)

Te beheren RSU (hoge prioriteit)

RSU met lagere prioriteit voor beheer

Andere symbolen :

Riviersysteem

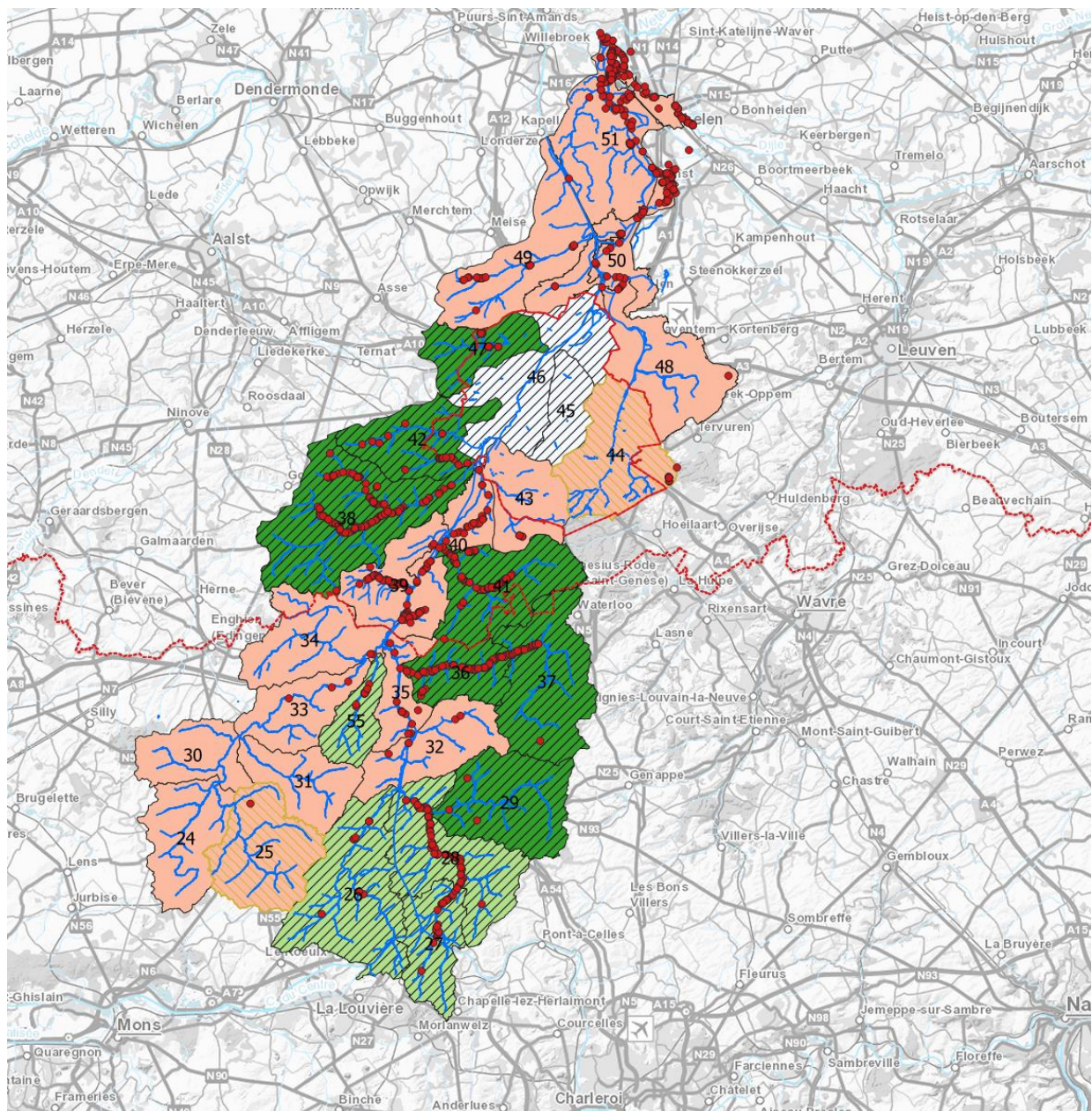
Regionale grenzen

Waarnemingen vande soort

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 8: Beheersprioriteiten voor *Heracleum mantegazzianum* in het stroomgebied van de Zenne.

LIFE RIPARIAS - Beheersprioriteiten

Impatiens glandulifera

Legenda :

/// PEST FREE AREA (gebied dat moet beheerd worden om vrij van de soort te zijn)

Populaties buiten de uiterwaarden :

RSU bevat geen populaties in de uiterwaarden

Beheersprioriteiten :

RSU vrijhouden van de soort

Te beheren RSU (zeer hoge prioriteit)

Te beheren RSU (hoge prioriteit)

RSU met lagere prioriteit voor beheer

Andere symbolen :

Riviersysteem

Regionale grenzen

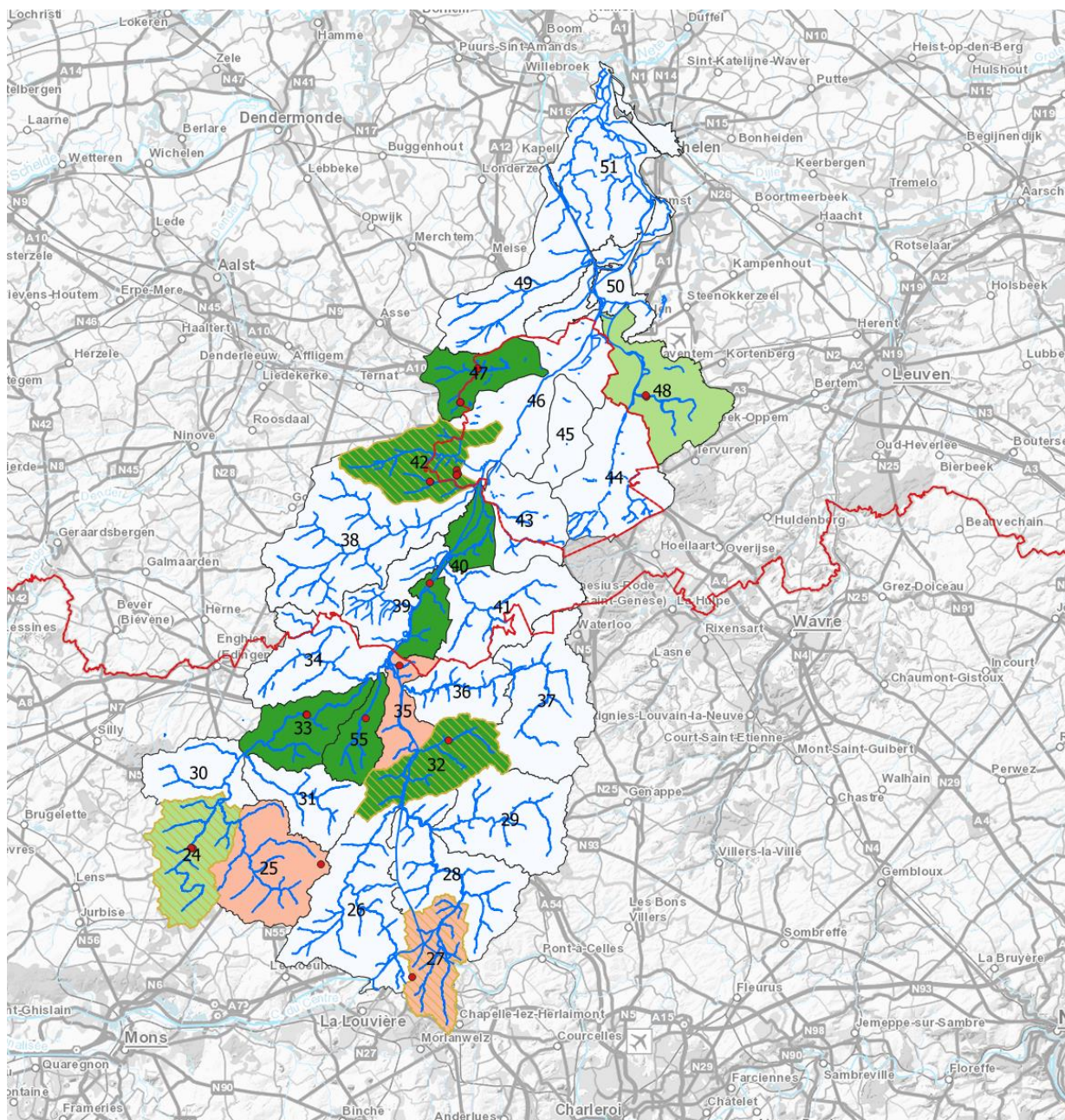
Waarnemingen vande soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 9: Beheerprioriteiten voor *Impatiens glandulifera* in het stroomgebied van de Zenne.

LIFE RIPARIAS: Beheersprioriteiten

Myriophyllum aquaticum

Legenda :

Beheersprioriteiten :

□ RSU vrijhouden van de soort

■ Te beheren RSU (zeer hoge prioriteit)

■ Te beheren RSU (hoge prioriteit)

■ "CORE AREA" (RSU RSU met lagere prioriteit voor beheer)

Populaties buiten de uiterwaarden :

■ RSU bevat geen populaties in de uiterwaarden

Andere symbolen :

— Riviersysteem

--- Regionale grenzen

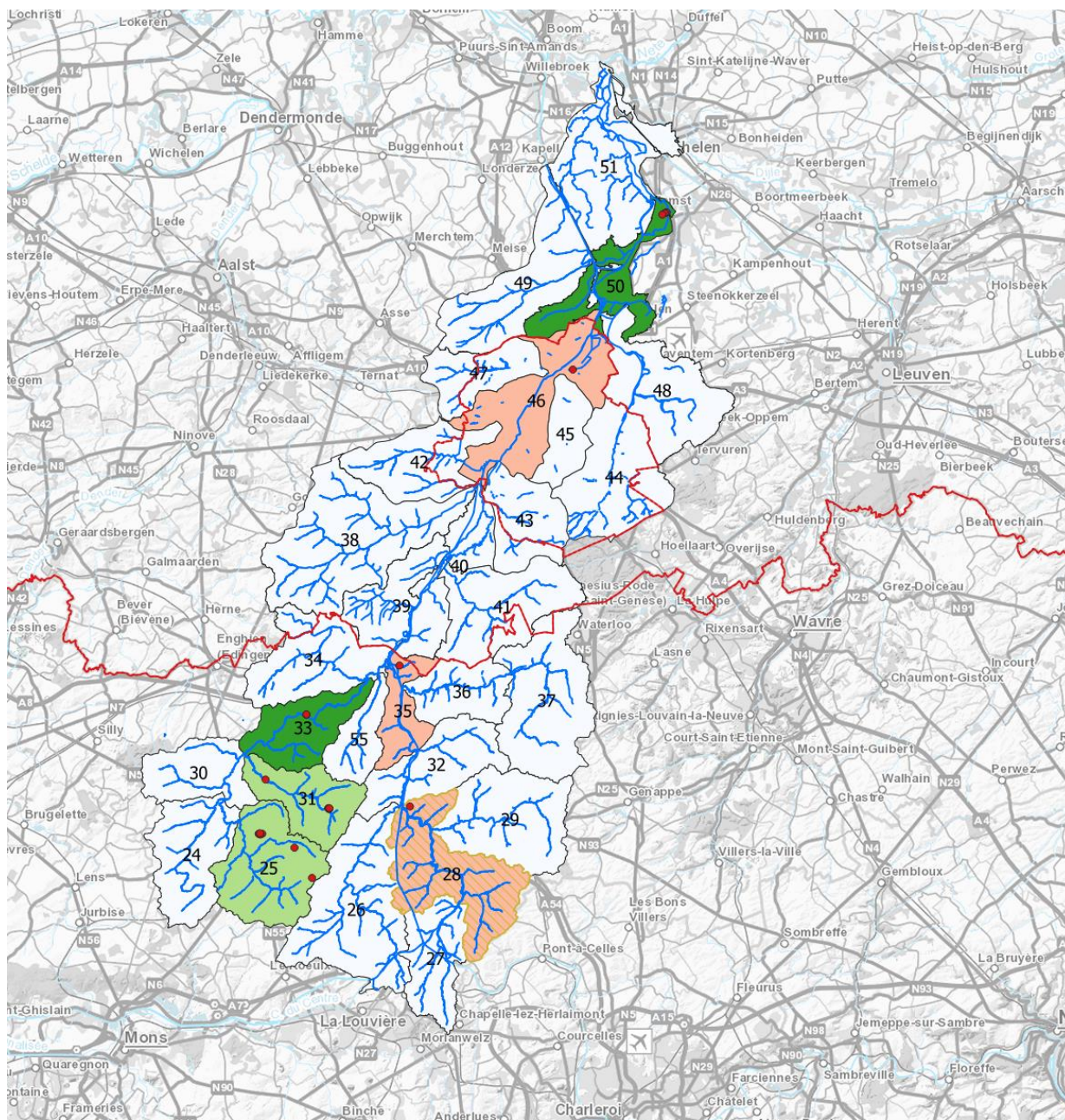
● Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 11: Beheerprioriteiten voor *Myriophyllum aquaticum* in het stroomgebied van de Zenne.

LIFE RIPARIAS: Beheersprioriteiten

Ludwigia grandiflora

Legenda :

Beheersprioriteiten :

□ RSU vrijhouden van de soort

■ Te beheren RSU (zeer hoge prioriteit)

■ Te beheren RSU (hoge prioriteit)

■ "CORE AREA" (RSU RSU met lagere prioriteit voor beheer)

Populaties buiten de uiterwaarden :

■ RSU bevat geen populaties in de uiterwaarden

Andere symbolen :

— Riviersysteem

--- Regionale grenzen

● Waarnemingen van de soort

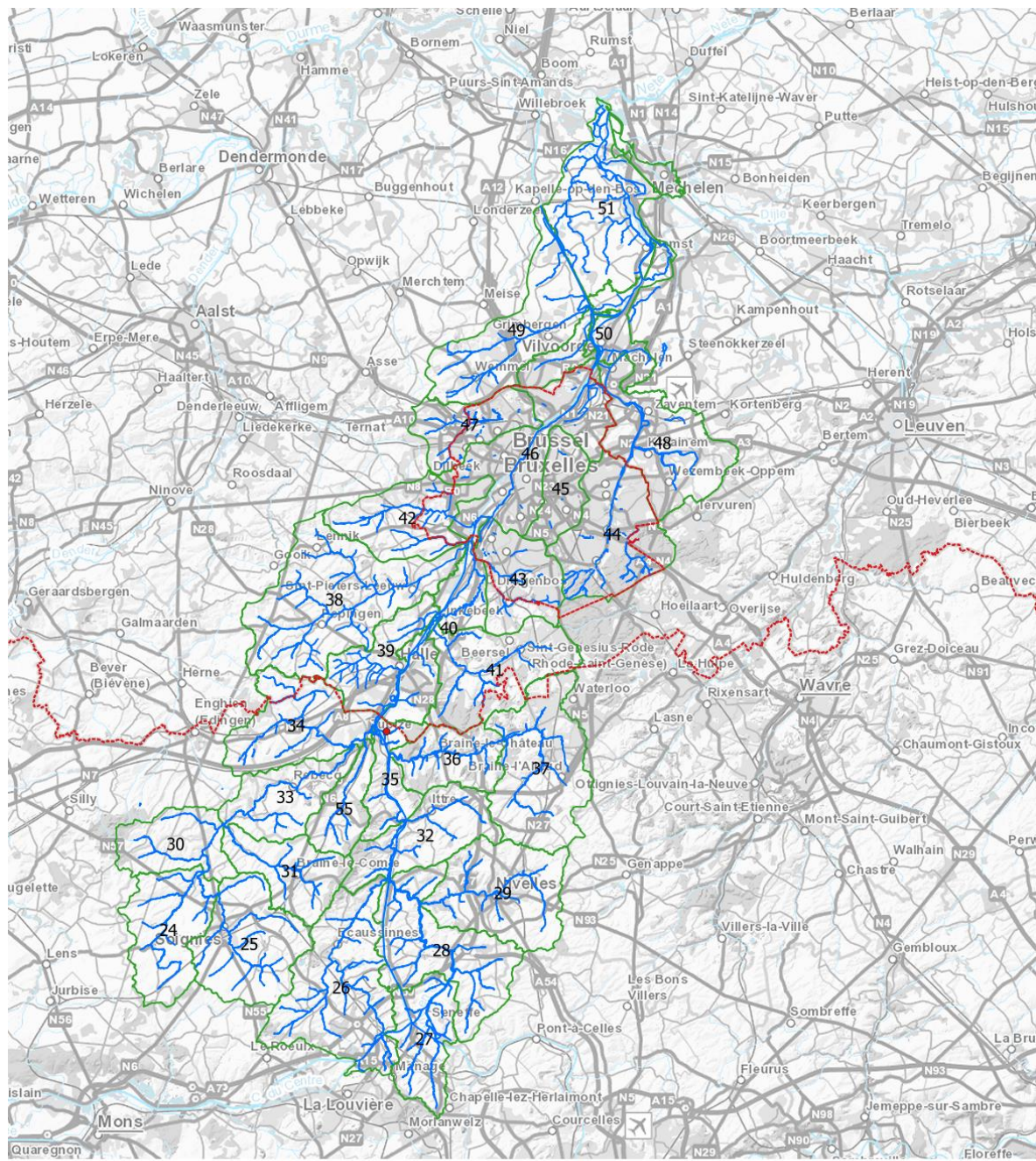

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 12: Beheerprioriteiten voor *Ludwigia grandiflora* in het stroomgebied van de Zenne.

e) Verspreidingskaarten van de opkomende soorten

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Zenne (2021-2022)

Lagarosiphon major

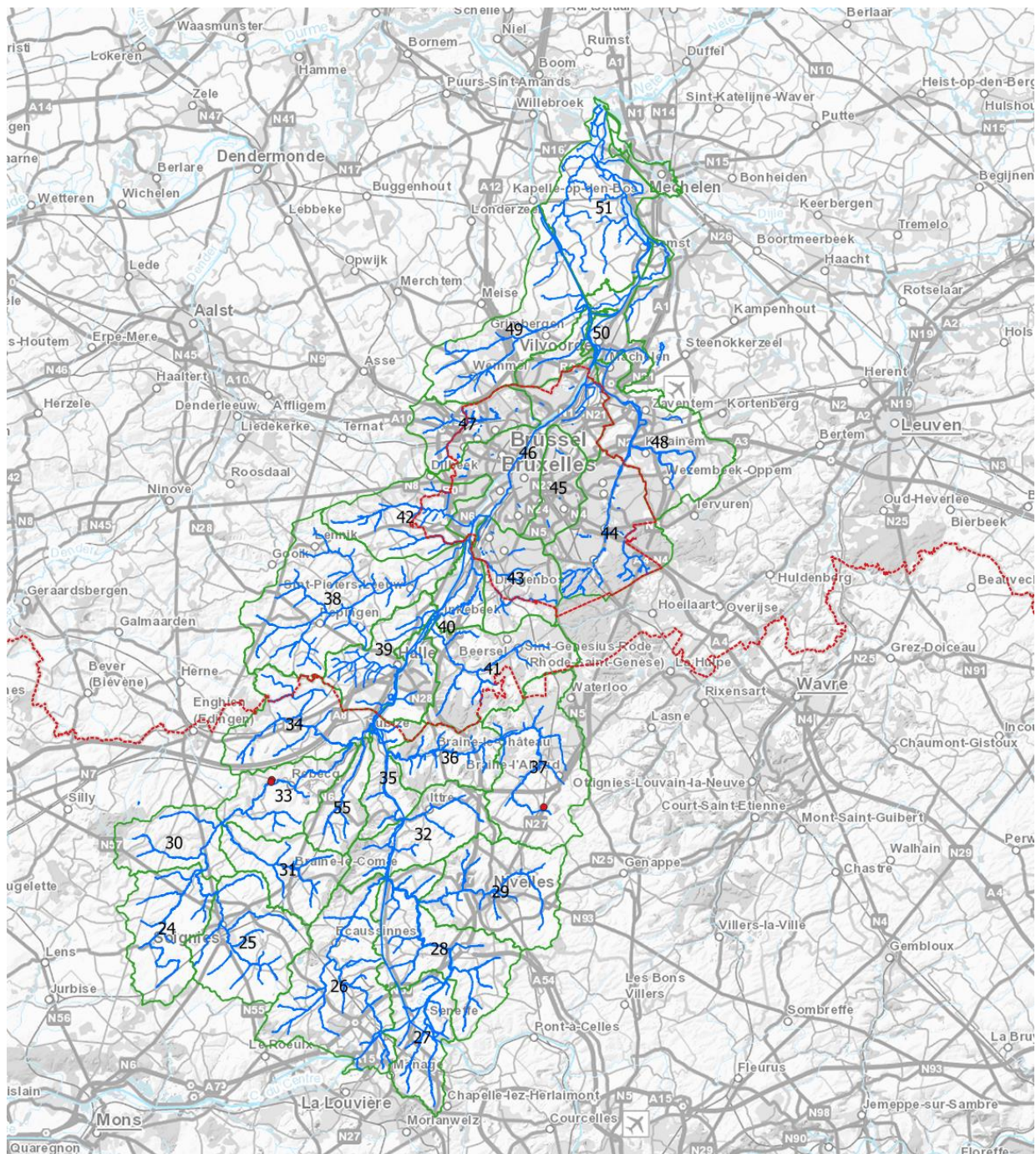
Legenda :

- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CarboWeb.be

Figuur 13: Verspreiding van *Lagarosiphon major* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **VOLLEDIGE UITROEIING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Zenne (2021-2022)

Egeria densa

Legenda :

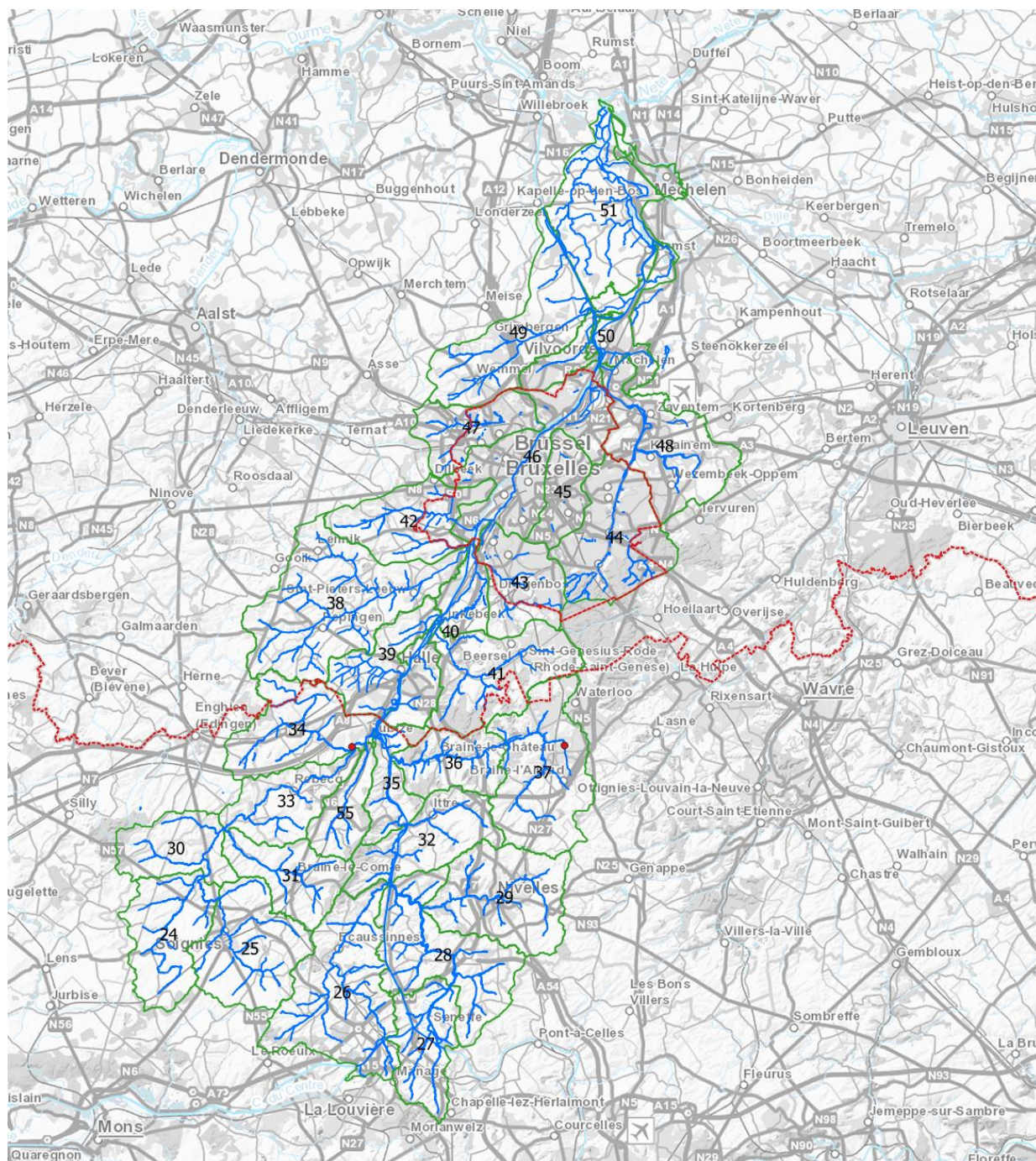
- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be

Figuur 14: Verspreiding van *Egeria densa* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **VOLLEDIGE UITROEIING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Zenne (2021-2022)

Aponogeton distachyos

Legenda :

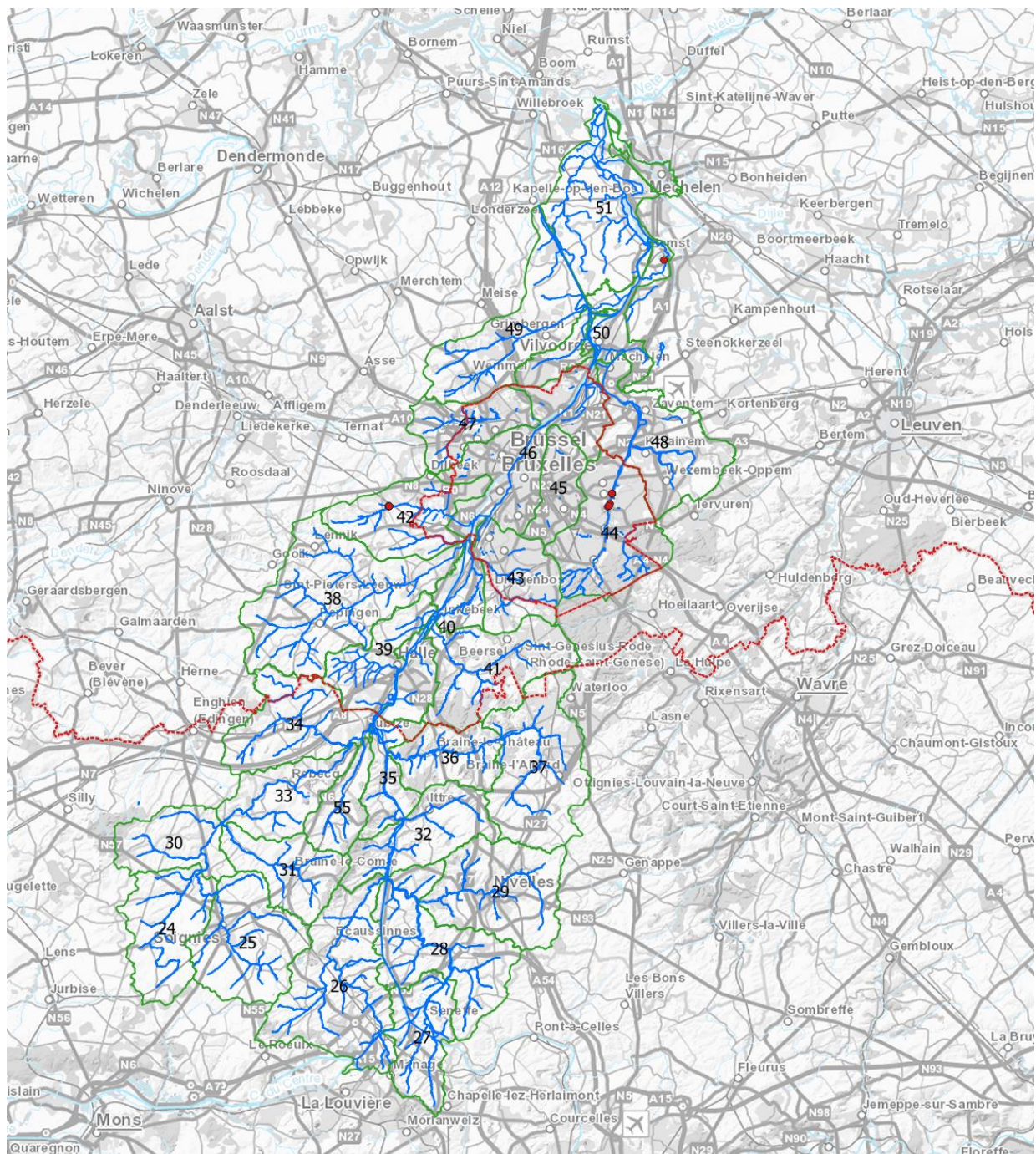
- Riviersysteem
- Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be

Figuur 15: Verspreiding van *Aponogeton distachyos* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **VOLLEDIGE UITROEIING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Zenne (2021-2022)

Erythranthe guttata

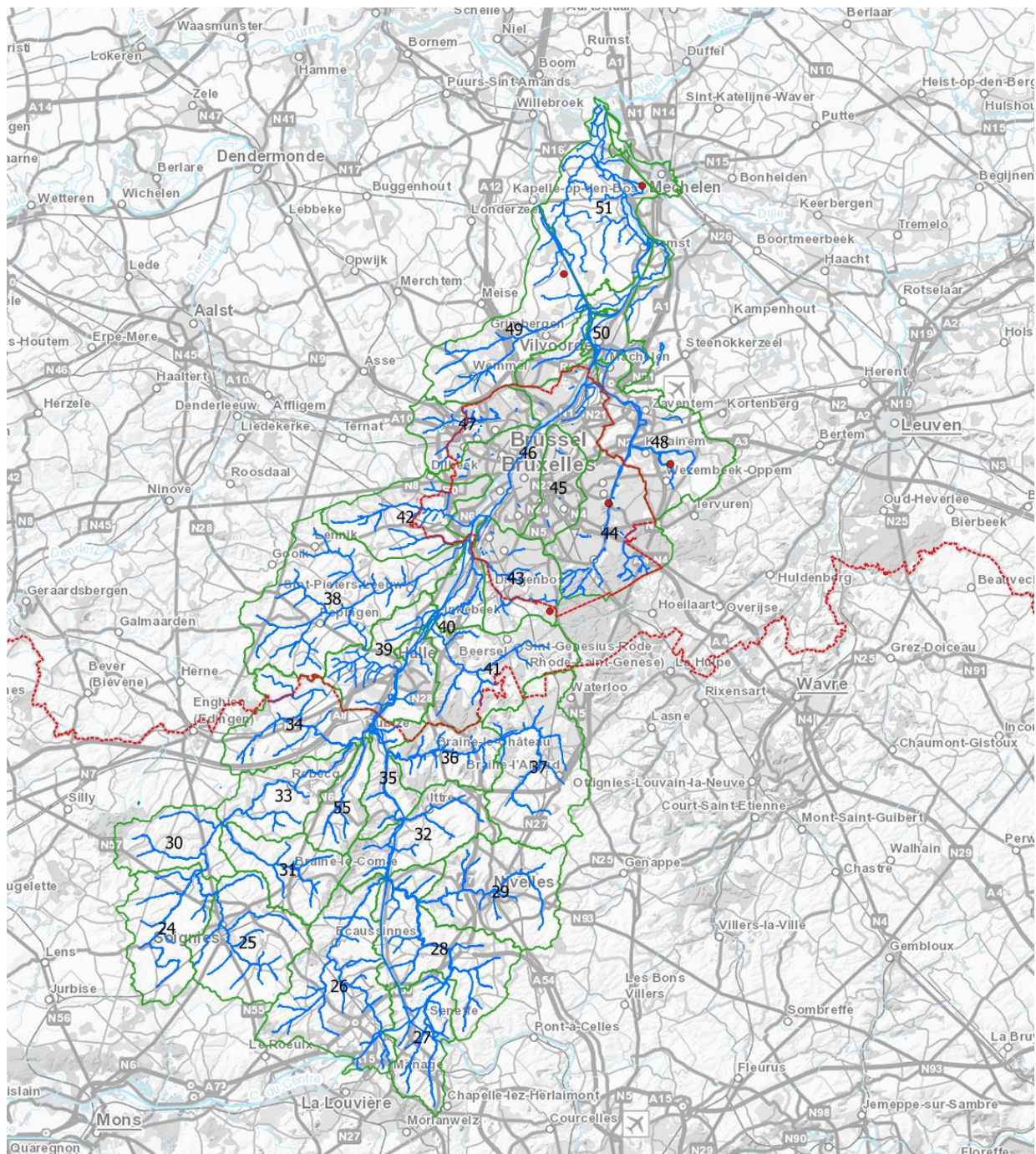
0 5 10 km

Legenda :

- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be

Figuur 16: Verspreiding van *Erythranthe guttata* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **BEPERKING VAN DE VERSPREIDING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Zenne (2021-2022)

Legenda :

- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

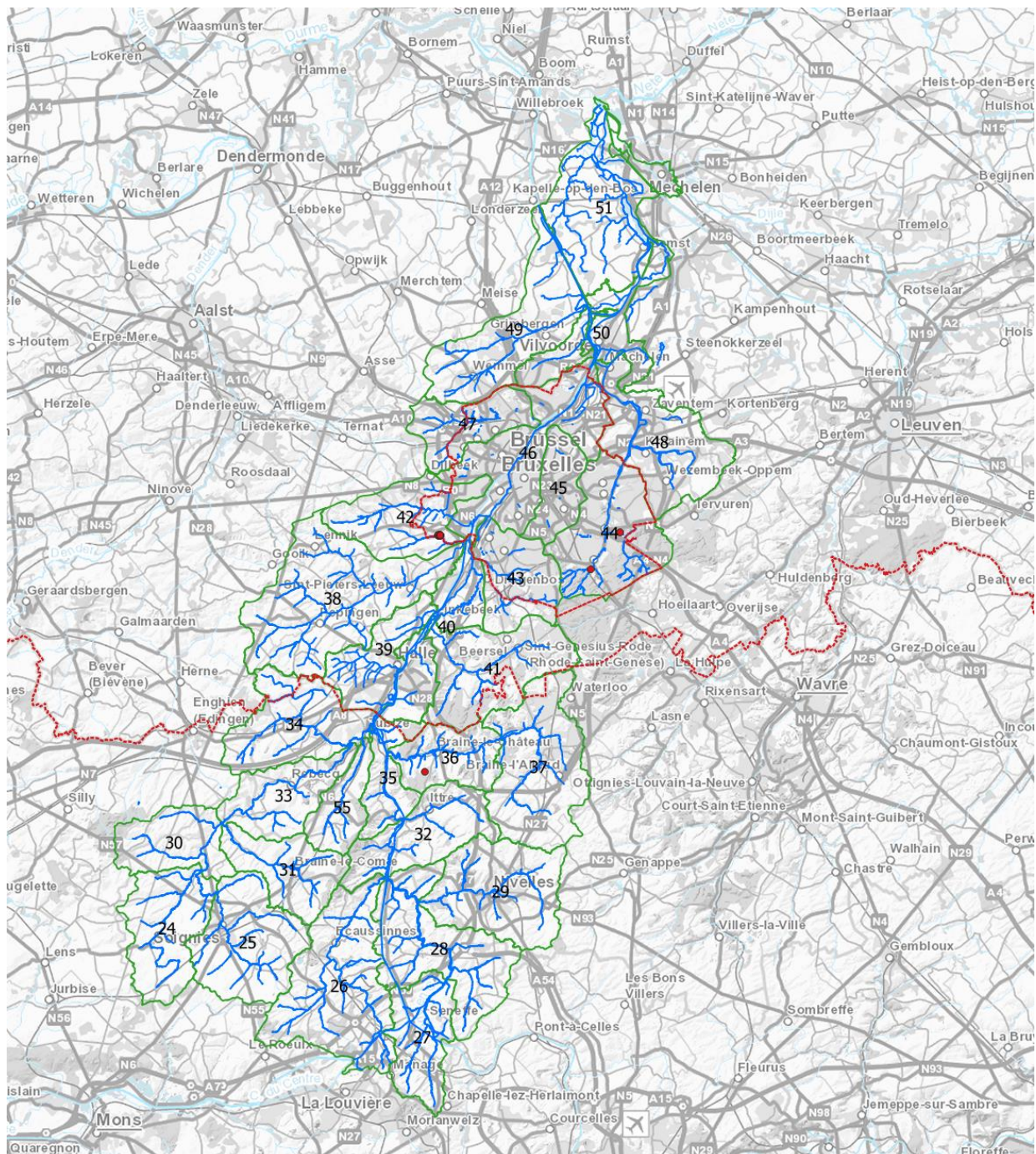
Petasites japonicus var. *giganteus*

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be

Figuur 17: Verspreiding van *Petasites japonicus* var. *giganteus* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **BEPERKING VAN DE VERSPREIDING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Zenne (2021-2022)

Zizania latifolia

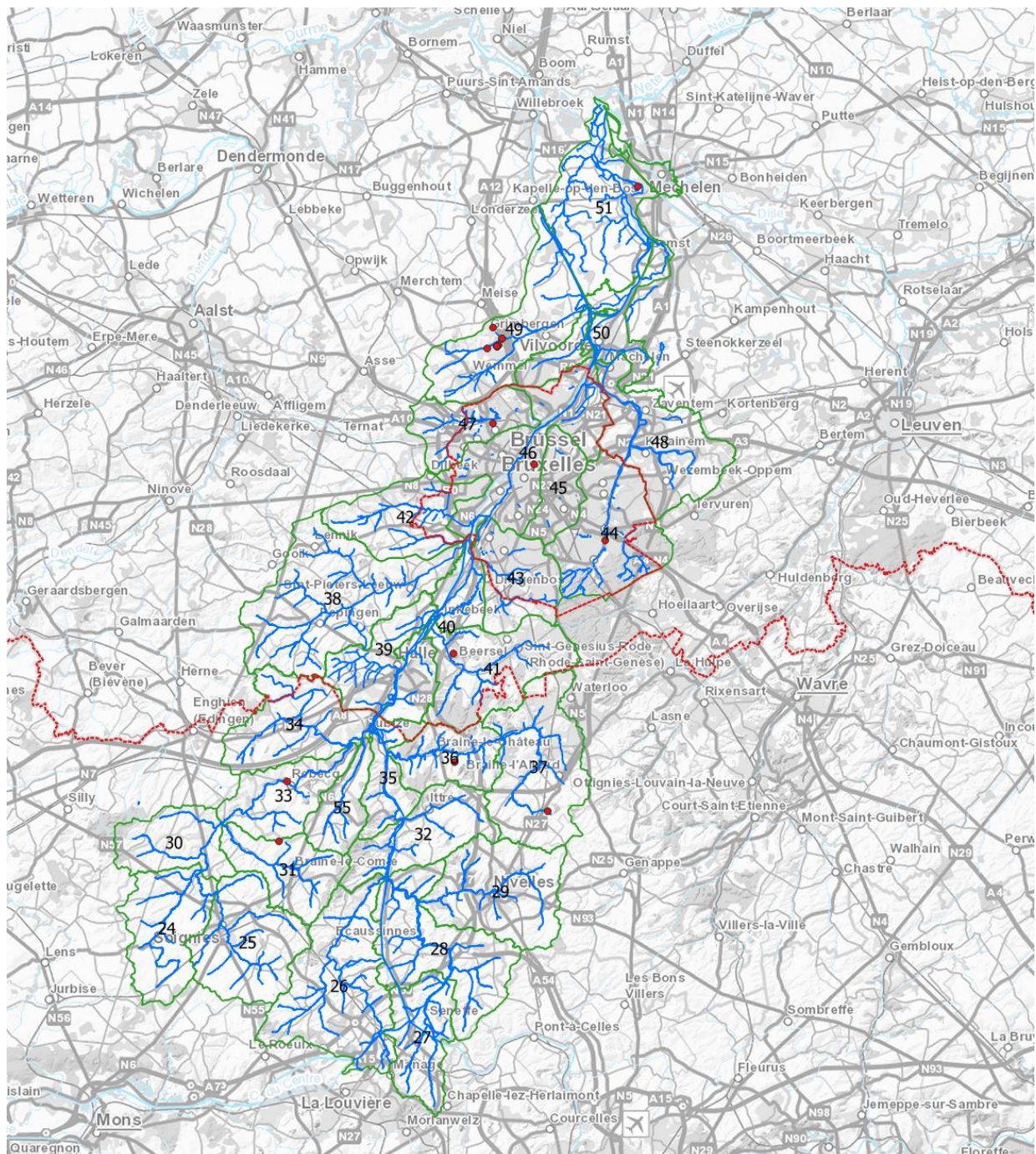
0 5 10 km

Legenda :

- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be

Figuur 18: Verspreiding van *Zizania latifolia* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **BEPERKING VAN DE VERSPREIDING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Zenne (2021-2022)

Lysichiton americanus

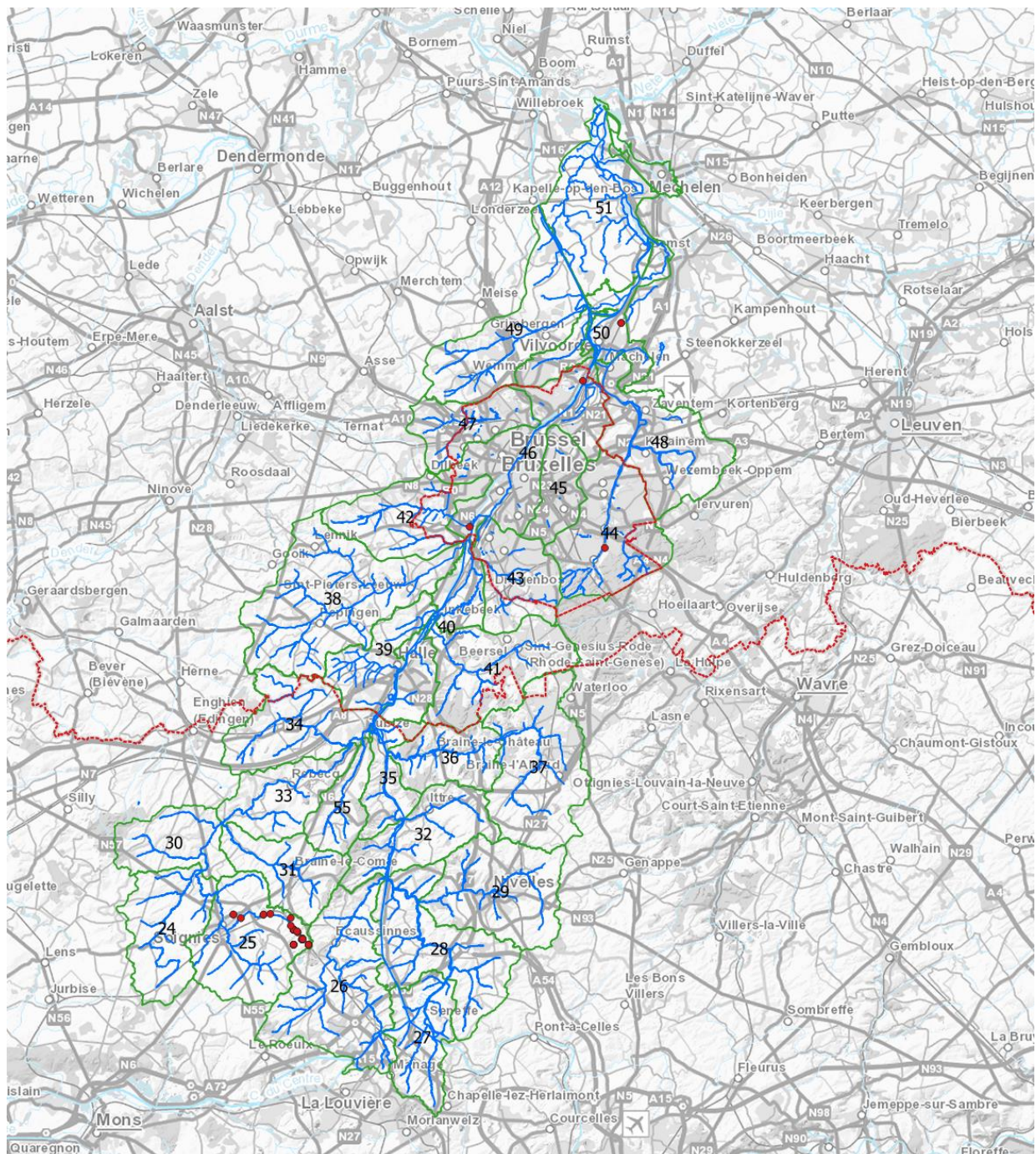
Legenda :

- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be

Figuur 19: Verspreiding van *Lysichiton americanus* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **BEPERKING VAN DE VERSPREIDING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Zenne (2016-2022)

Procambarus clarkii

Legenda :

- Riviersysteem
- Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

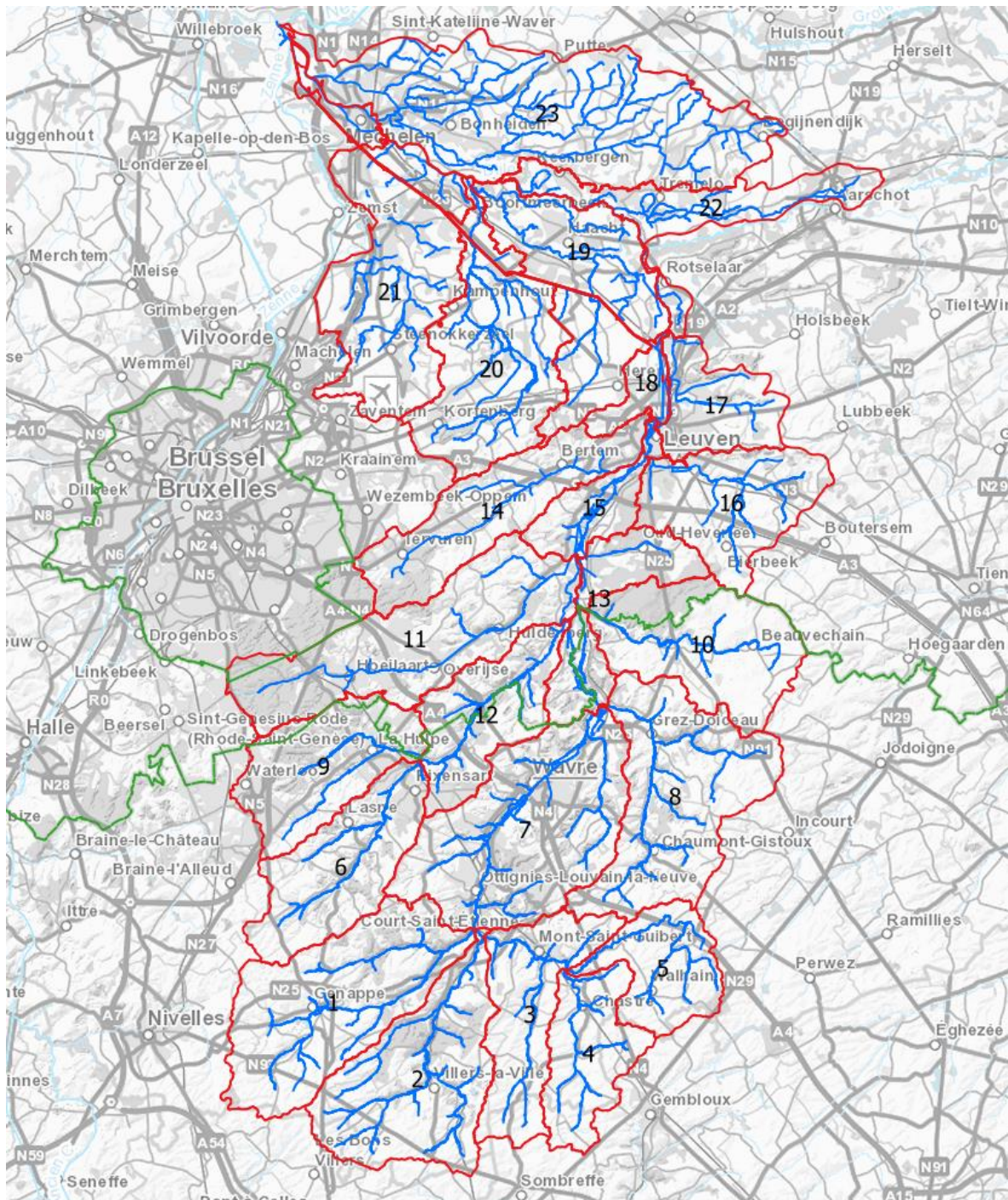

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be

Figuur 20: Verspreiding van *Procambarus clarkii* voor referentieperiode 2016-2022 binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **BEPERKING VAN DE VERSPREIDING** van de soort binnen het grondgebied.

Stroomgebied van de Dijle

a) Stroomgebied en RSU

LIFE RIPARIAS : Riviersubeenheid (RSU)

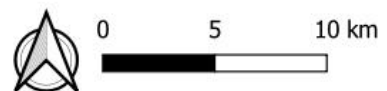
Legenda :

— Riviersysteem

--- Regionale grenzen

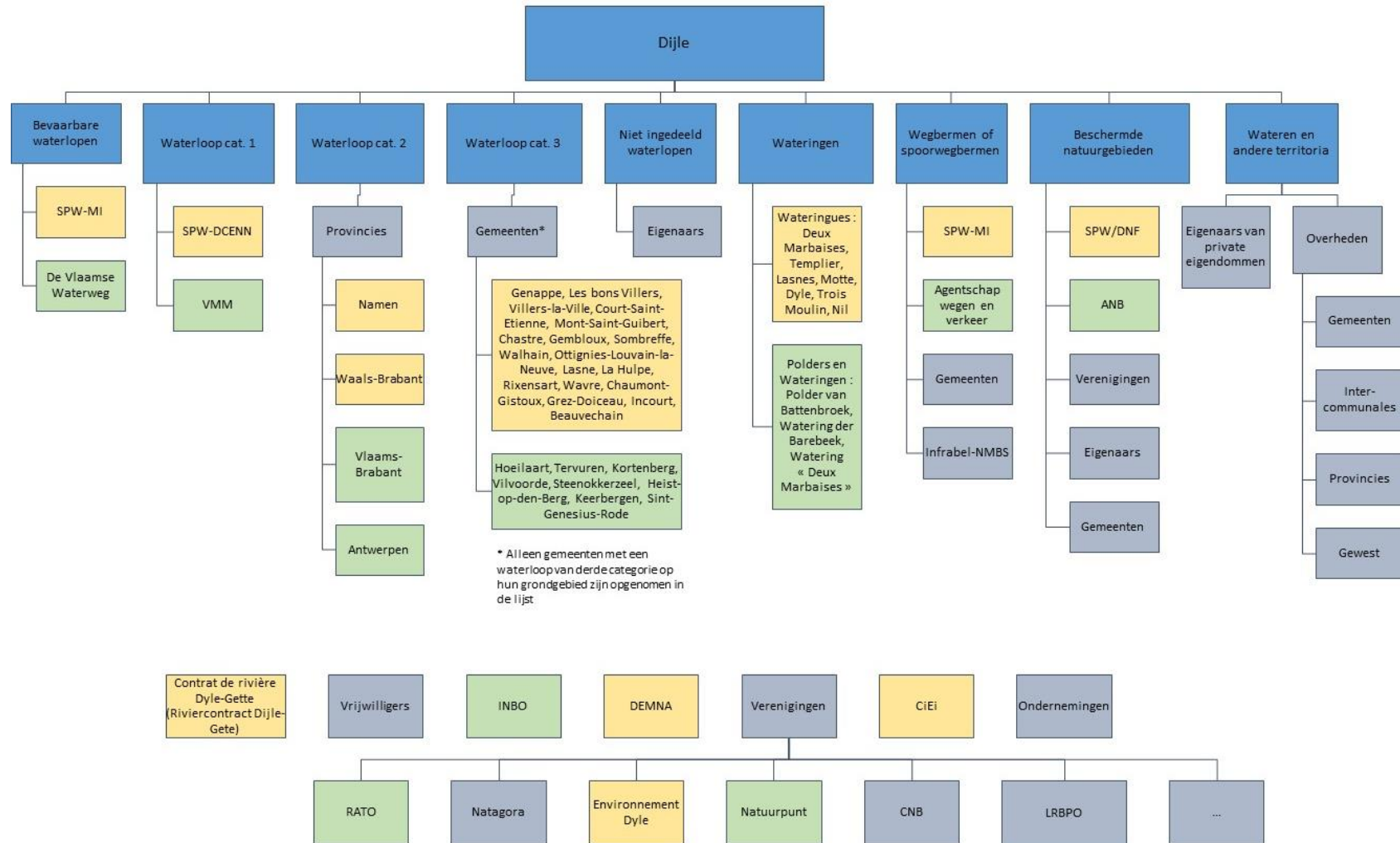
□ RSU van het Dijle stroomgebied

Bron : VMM, SPW, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 21: Stroomgebied van de Dijle onderverdeeld in substroomgebieden (RSU).

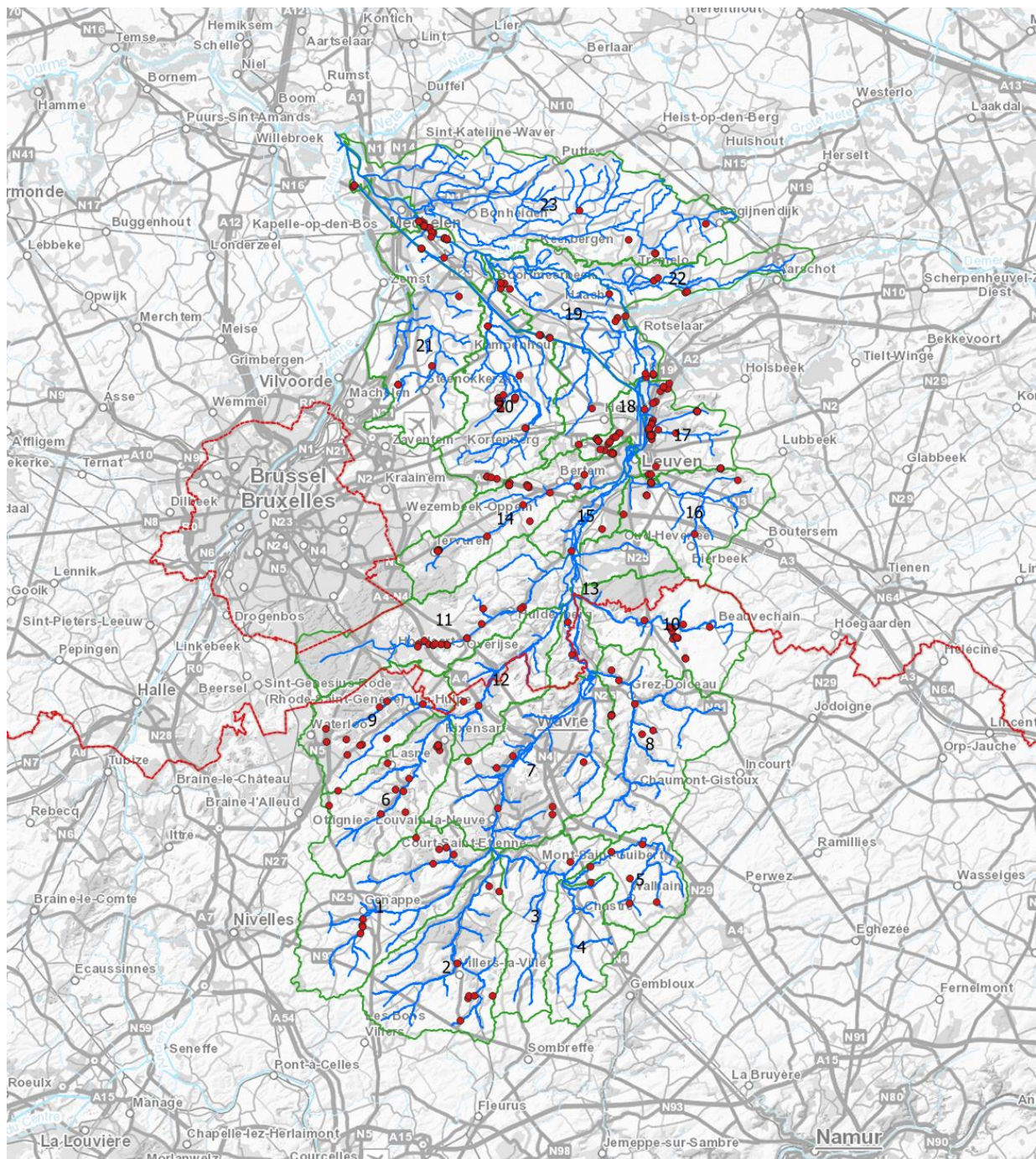
b) Organigram van de stakeholders

De lijst van belanghebbenden is mogelijk niet volledig.

Figuur 21 : Organigram van de stakeholders. De kleur komt overeen met het werkgebied van de belanghebbenden: groen = Vlaanderen; geel = Wallonië; lichtblauw = Brussel; grijs = de structuur is actief in meerdere regio's. Afkortingen : SPW-MI = Service Public de Wallonie, Mobilité et Infrastructures; SPW-DCENN = Service Public de Wallonie, Direction des Cours d'eau non navigables; VMM = Vlaamse Milieumaatschappij; NMBS = Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen; SPW-DNF = Service Public de Wallonie, Département de la Nature et des Forêts; ANB = Agentschap voor Natuur en Bos; CNB = cercle des naturalistes de Belgique; CiEi = Cellule interdépartementale Espèces invasives; INBO = Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek; DEMNA = Département de l'Etude du milieu naturel et agricole; LRBPO = Ligue Royale Belge pour la Protection des Oiseaux

c) Verspreidingskaarten van de wijdverspreide soorten

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2021-2022)

Heracleum mantegazzianum

Legenda :

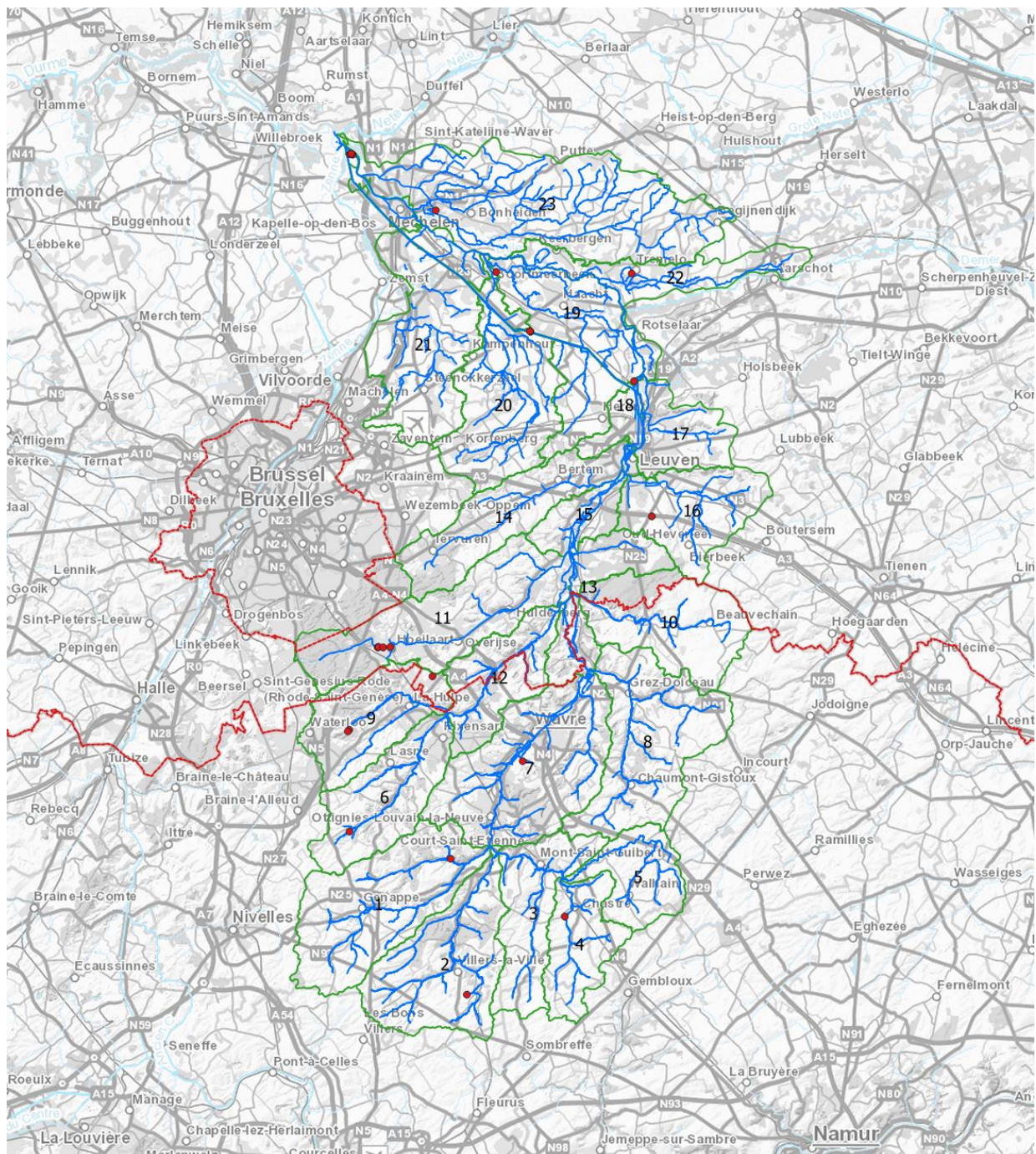
- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 23: Verspreidingskaart van *Heracleum mantegazzianum* voor de periode 2021-2022.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2021-2022)

Hydrocotyle ranunculoides

Legenda :

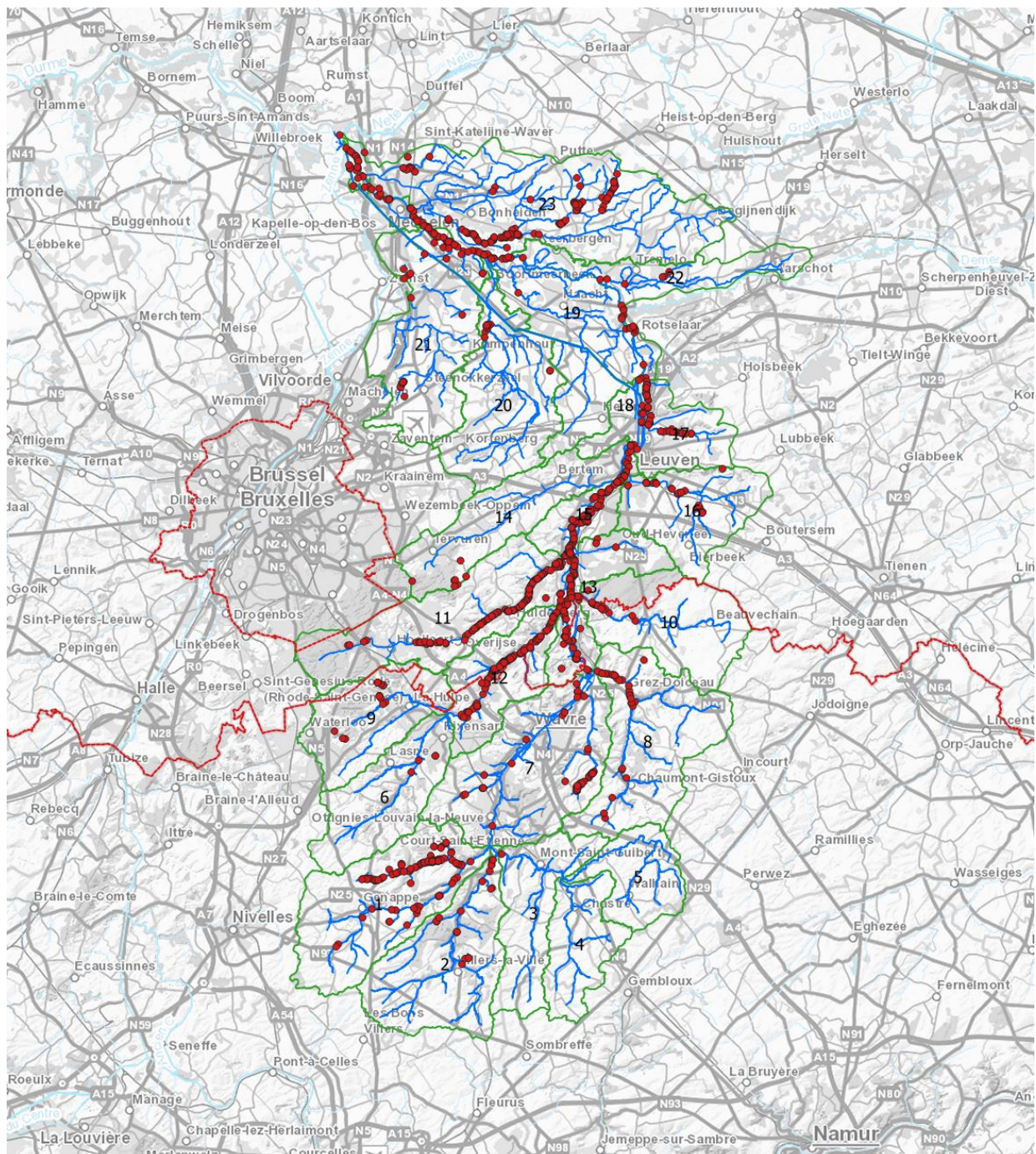
- Riviersysteem
- Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 24: Verspreidingskaart van *Hydrocotyle ranunculoides* voor de periode 2021-2022.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2021-2022)

Impatiens glandulifera

Legenda :

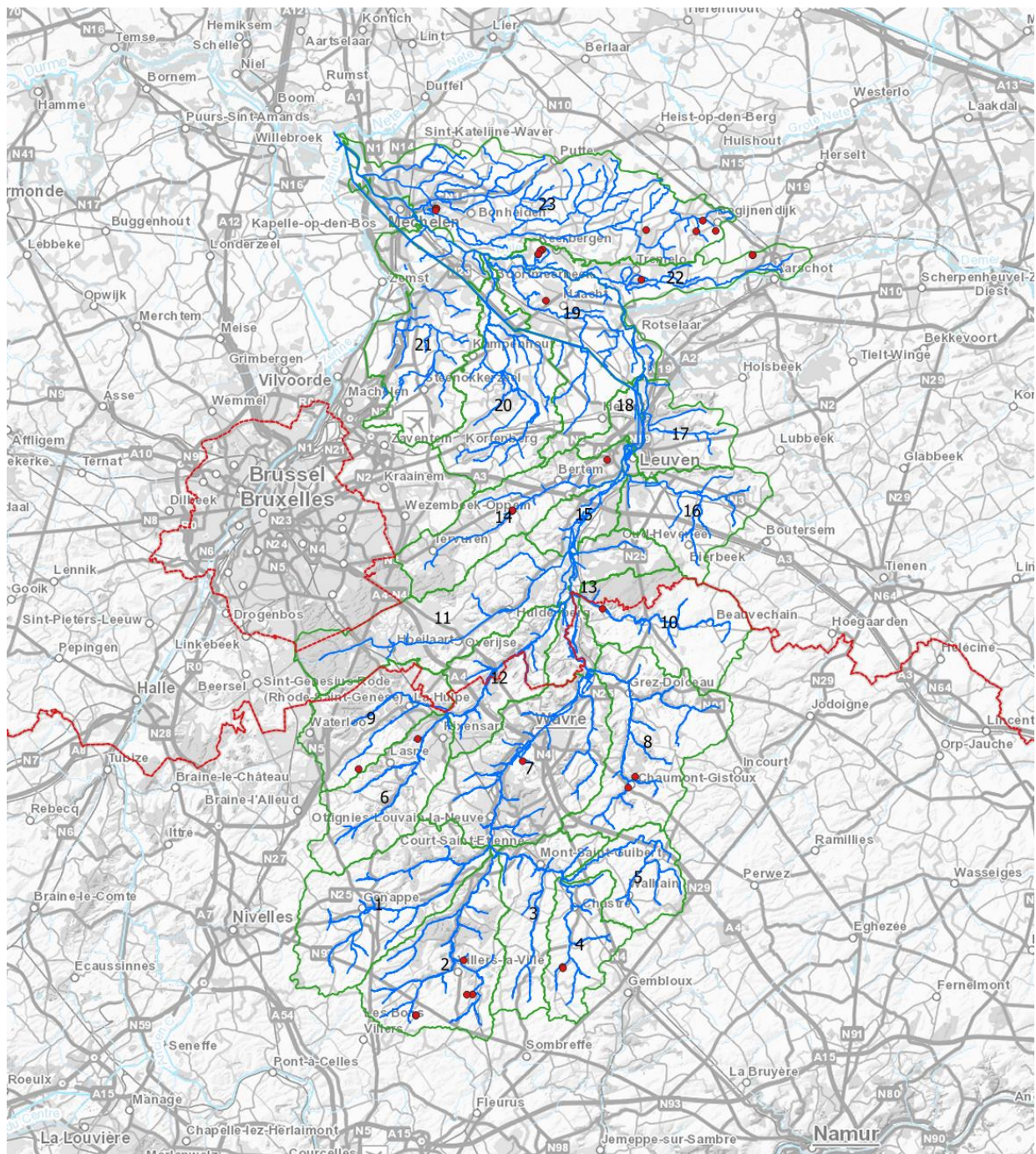
- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, gblf.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 25: Verspreidingskaart van *Impatiens glandulifera* voor de periode 2021-2022.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2021-2022)

Myriophyllum aquaticum

Legenda :

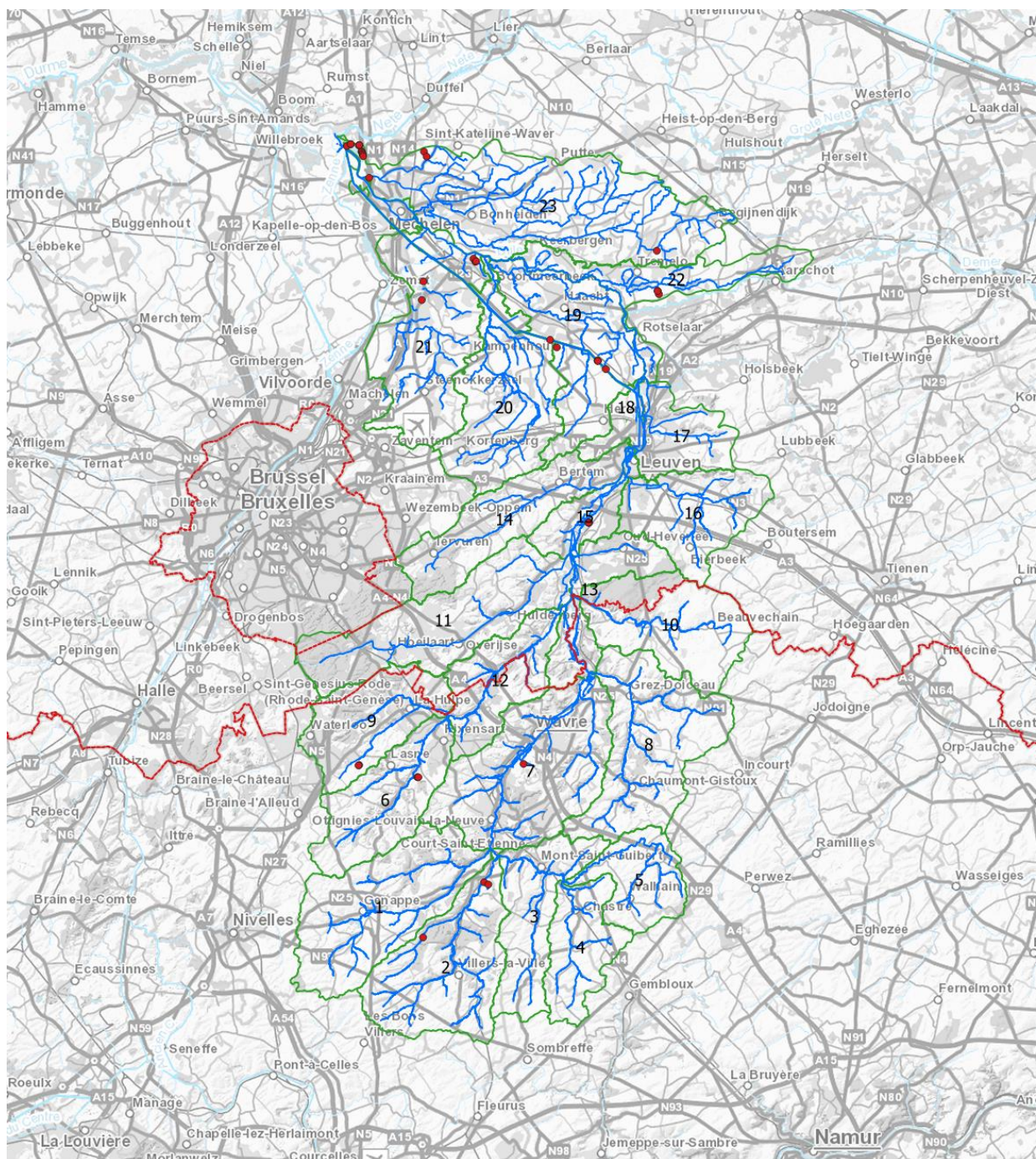
- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, gblf.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 26: Verspreidingskaart van *Myriophyllum aquaticum* voor de periode 2021-2022.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2021-2022)

Ludwigia grandiflora

Legenda :

- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

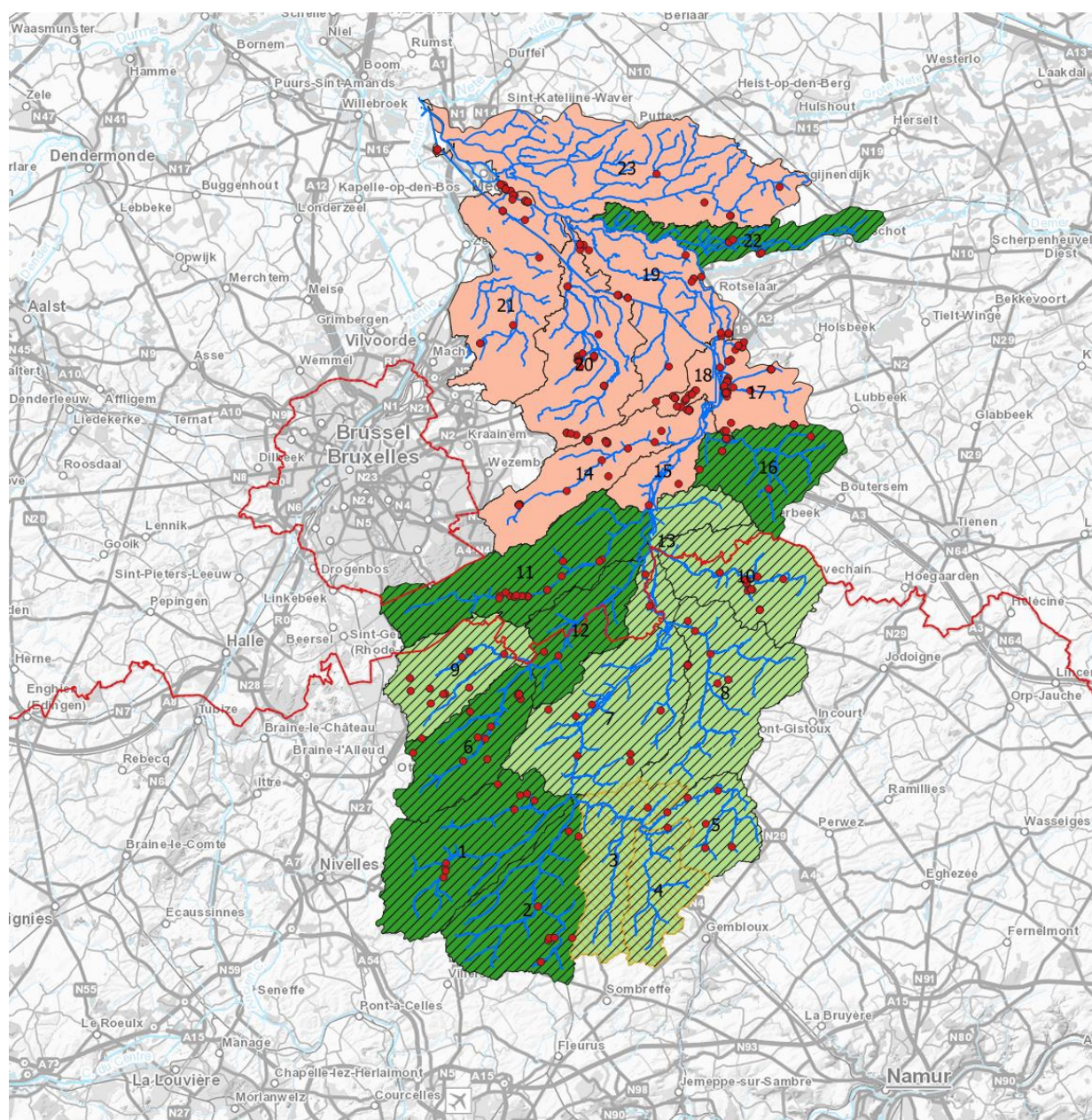

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 27: Verspreidingskaart van *Ludwigia grandiflora* voor de periode 2021-2022.

d) Kaarten van de beheerprioriteiten van de wijdverspreide soorten

LIFE RIPARIAS: Beheerprioriteiten

Heracleum mantegazzianum

Legenda :

/// PEST FREE AREA (gebied dat moet beheerd worden om vrij van de soort te zijn)

Populaties buiten de uiterwaarden :

RSU bevat geen populaties in de uiterwaarden

Beheerprioriteiten :

RSU vrijhouden van de soort

Te beheren RSU (zeer hoge prioriteit)

Te beheren RSU (hoge prioriteit)

RSU met lagere prioriteit voor beheer

Andere symbolen :

Riviersysteem

Regionale grenzen

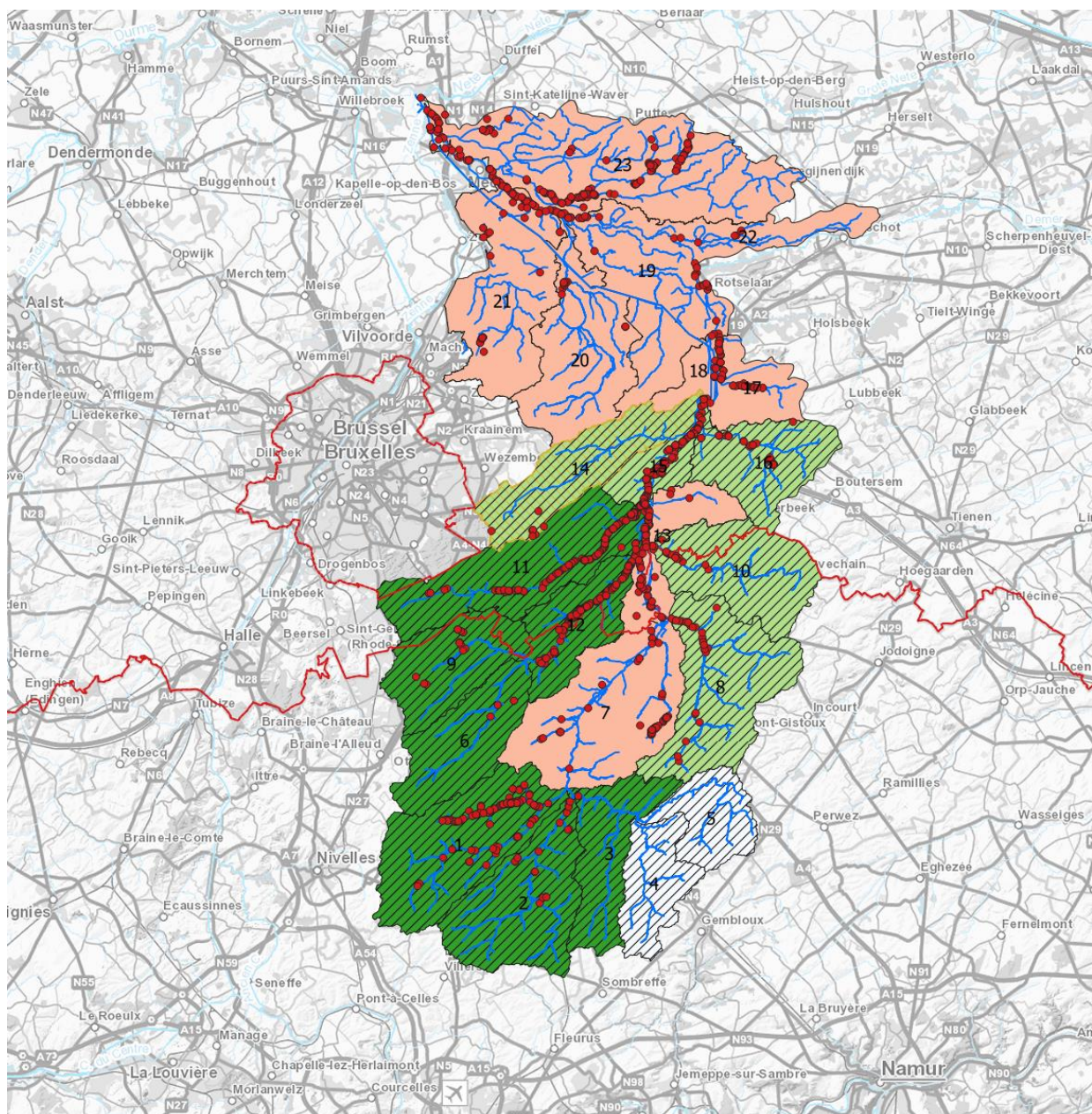
Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 28: Beheerprioriteiten voor *Heracleum mantegazzianum* in het stroomgebied van de Dijle.

LIFE RIPARIAS: Beheersprioriteiten

Impatiens glandulifera

Legenda :

/// PEST FREE AREA (gebied dat moet beheerd worden om vrij van de soort te zijn)

Populaties buiten de uiterwaarden :

RSU bevat geen populaties in de uiterwaarden

Beheersprioriteiten :

RSU vrijhouden van de soort

Te beheren RSU (zeer hoge prioriteit)

Te beheren RSU (hoge prioriteit)

RSU met lagere prioriteit voor beheer

Andere symbolen :

Riviersysteem

Regionale grenzen

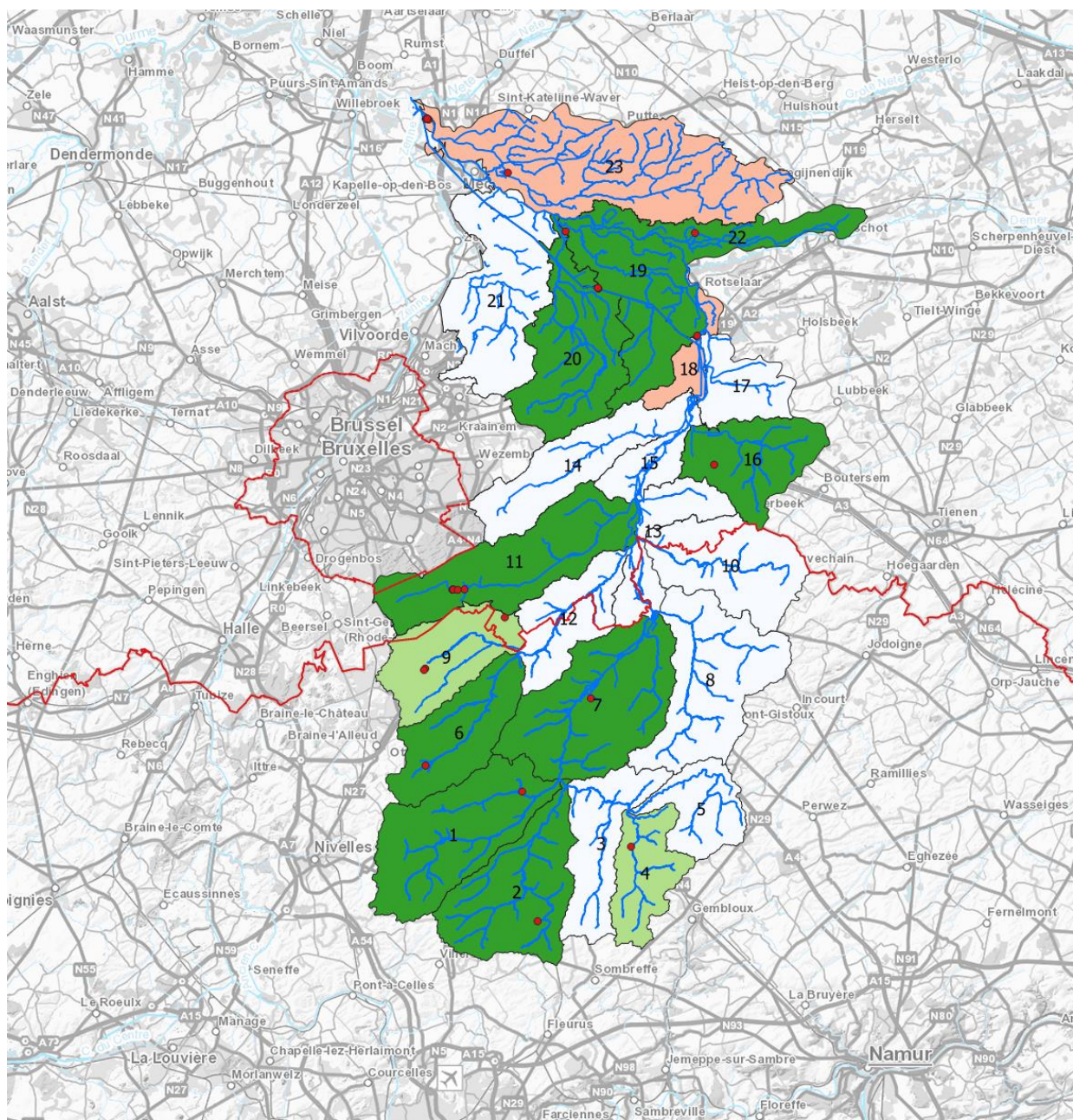
• Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 29: Beheerprioriteiten van *Impatiens glandulifera* in het stroomgebied van de Dijle.

LIFE RIPARIAS: Beheersprioriteiten

Hydrocotyle ranunculoides

Legenda :

Beheersprioriteiten :

□ RSU vrijhouden van de soort

■ Te beheren RSU (zeer hoge prioriteit)

■ Te beheren RSU (hoge prioriteit)

■ "CORE AREA" (RSU met lagere prioriteit voor beheer)

Populaties buiten de uiterwaarden :

■ RSU bevat geen populaties in de uiterwaarden

Andere symbolen :

— Riviersysteem

--- Regionale grenzen

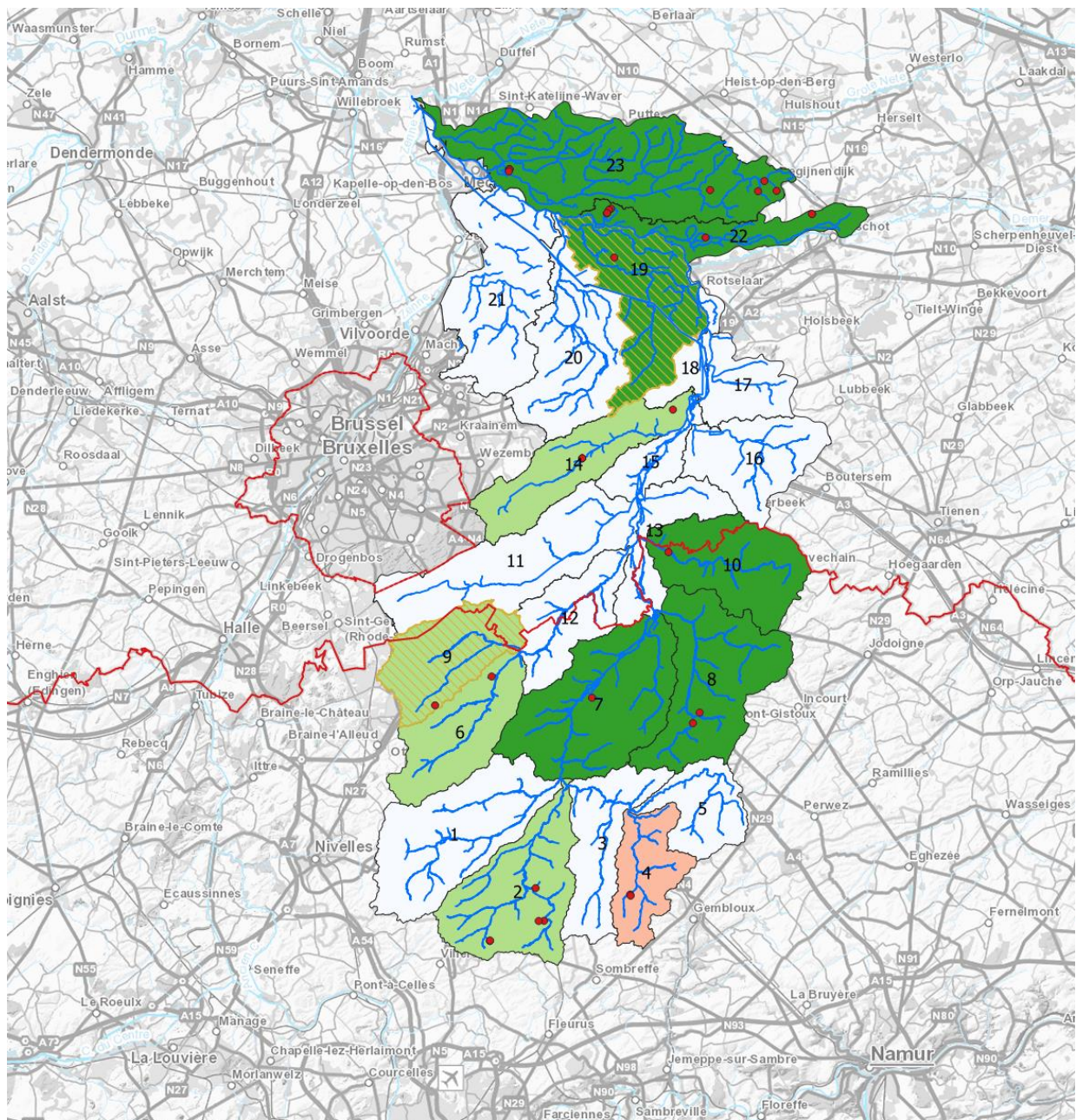
● Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 30: Beheerprioriteiten voor *Hydrocotyle ranunculoides* in het stroomgebied van de Dijle.

LIFE RIPARIAS: Beheersprioriteiten

Myriophyllum aquaticum

Legenda :

Beheersprioriteiten :

□ RSU vrijhouden van de soort

■ Te beheren RSU (zeer hoge prioriteit)

■ Te beheren RSU (hoge prioriteit)

■ "CORE AREA" (RSU met lagere prioriteit voor beheer)

Populaties buiten de uiterwaarden :

■ RSU bevat geen populaties in de uiterwaarden

Andere symbolen :

— Riviersysteem

--- Regionale grenzen

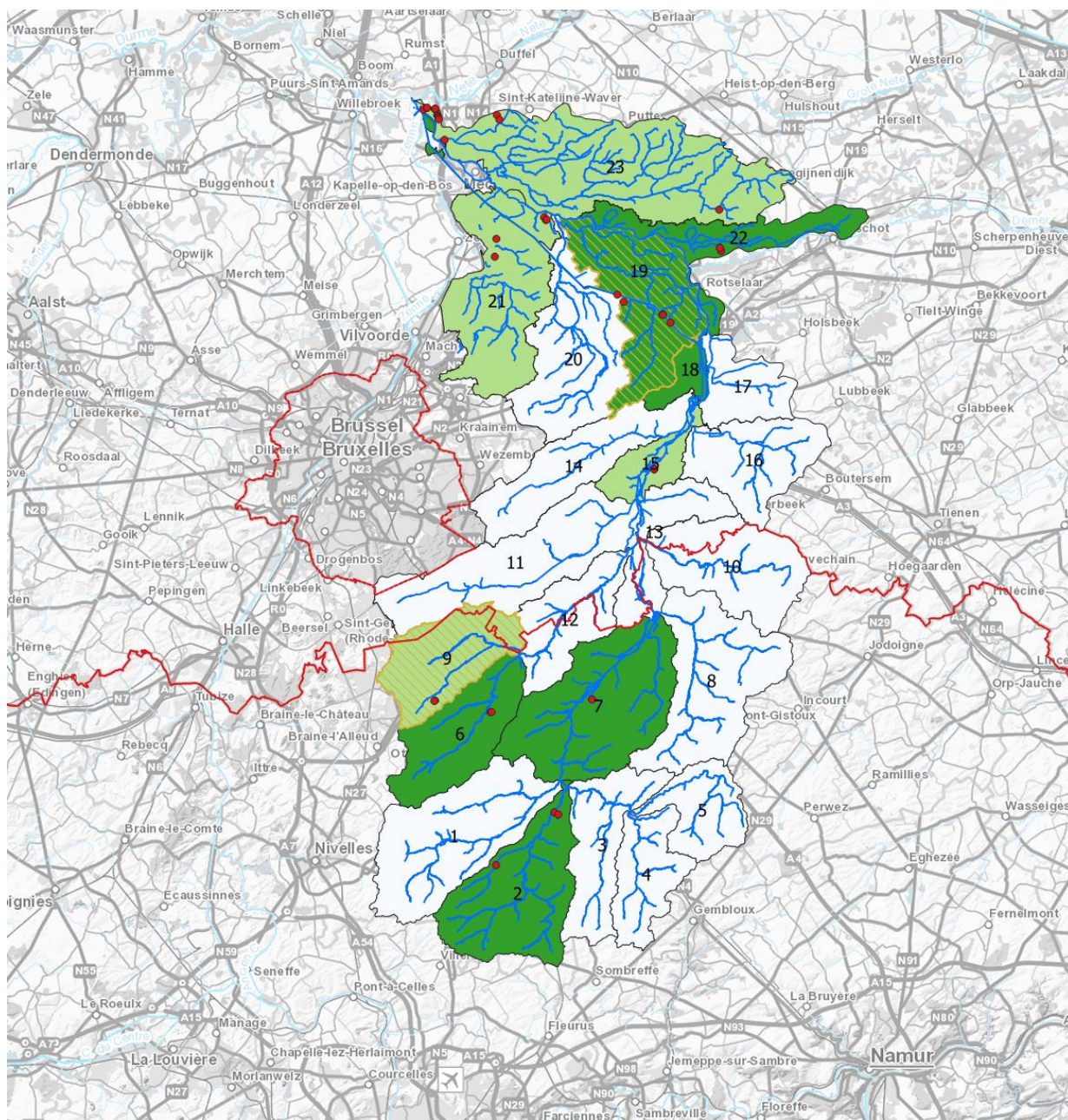
• Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 31: Beheerprioriteiten van *Myriophyllum aquaticum* in het stroomgebied van de Dijle.

LIFE RIPARIAS: Beheersprioriteiten

Ludwigia grandiflora

Legenda :

Beheersprioriteiten :

□ RSU vrijhouden van de soort

■ Te beheren RSU (zeer hoge prioriteit)

■ Te beheren RSU (hoge prioriteit)

■ "CORE AREA" (RSU met lagere prioriteit voor beheer)

Populaties buiten de uiterwaarden :

■ RSU bevat geen populaties in de uiterwaarden

Andere symbolen :

— Riviersysteem

--- Regionale grenzen

• Waarnemingen van de soort

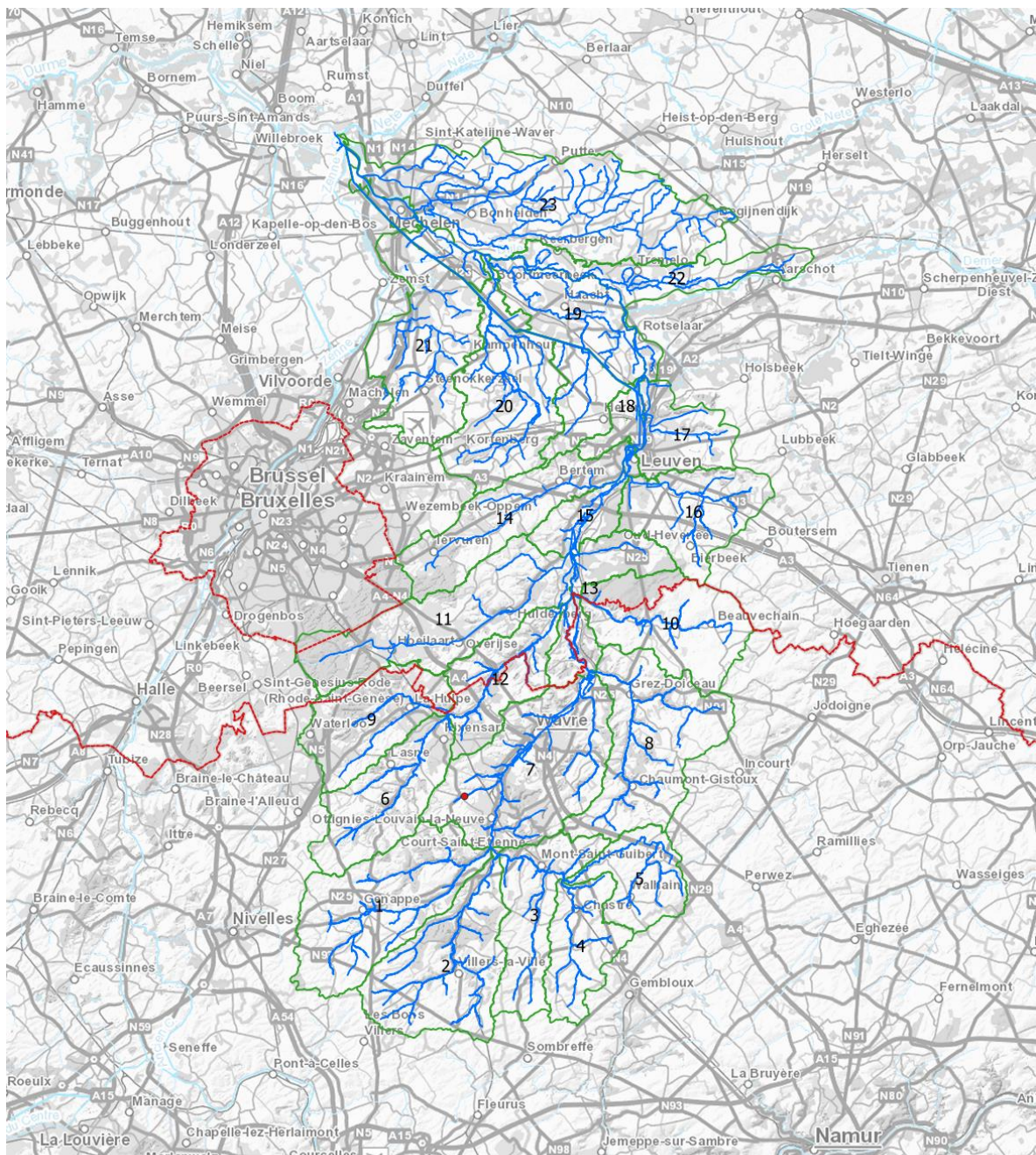

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 32: Beheerprioriteiten van *Ludwigia grandiflora* in het stroomgebied van de Dyle.

e) Verspreidingskaarten van de opkomende soorten

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2021-2022)

Ludwigia peploides

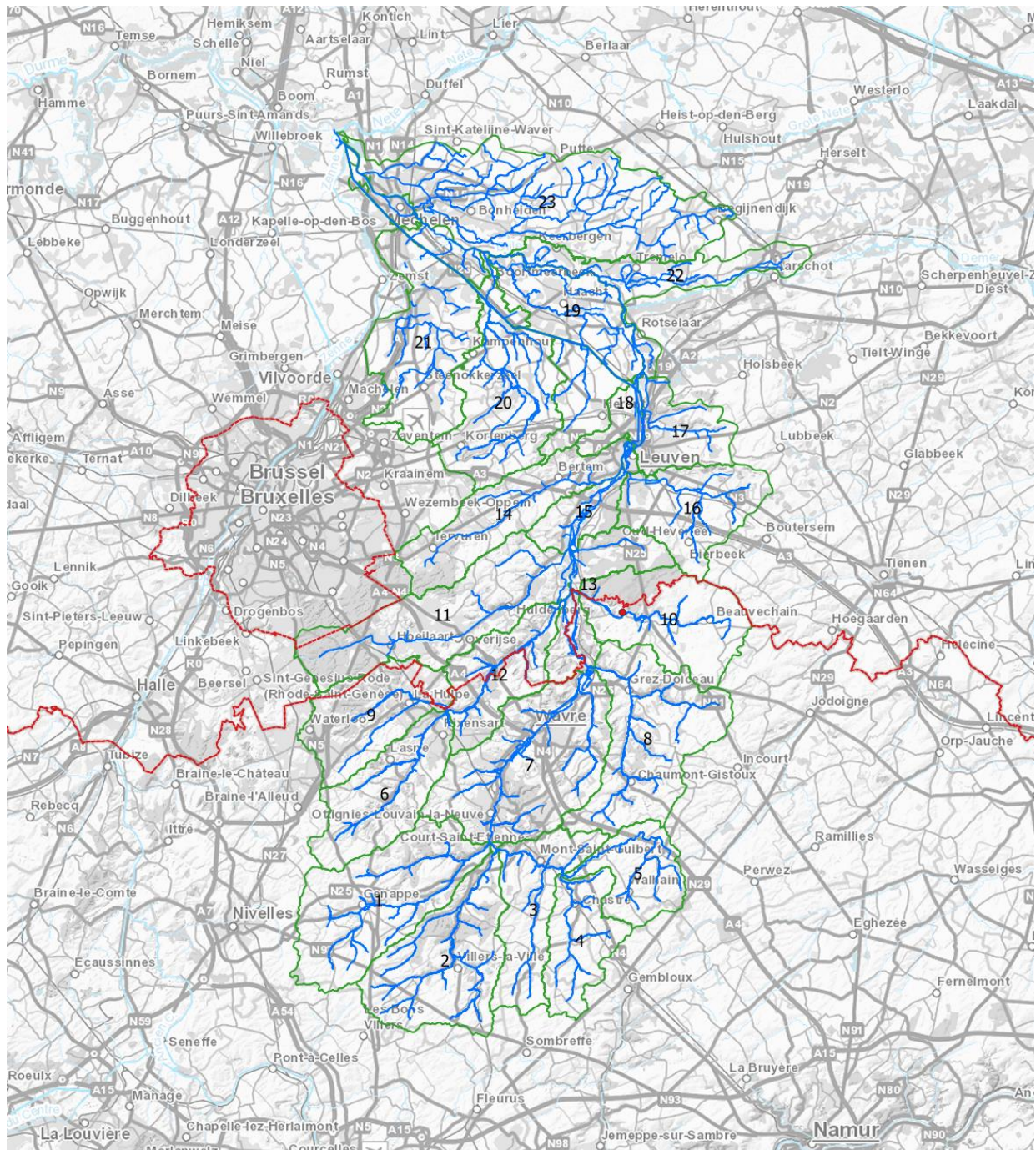
Legenda :

- Riviersysteem
- Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

Bron : VMM, SPW, glif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 33: Verspreiding van *Ludwigia peploides* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **VOLLEDIGE UITROEIING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2021-2022)

Lagarosiphon major

Legenda :

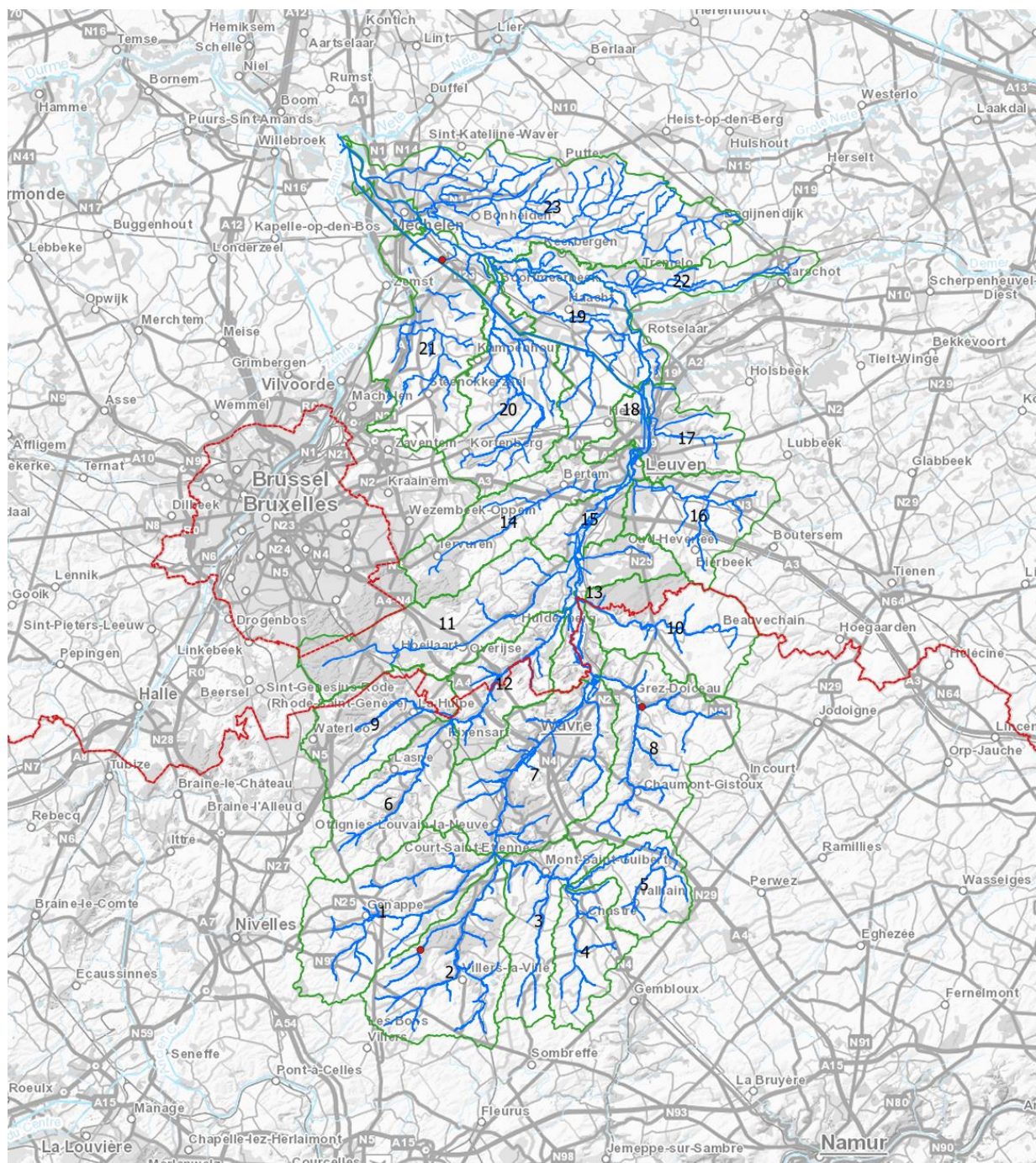
- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, gblf.org, Cartoweb.be (NGI)

Figuur 34: Verspreiding van *Lagarosiphon major* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **VOLLEDIGE UITROEIING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2021-2022)

Koenigia polystachya

Legenda :

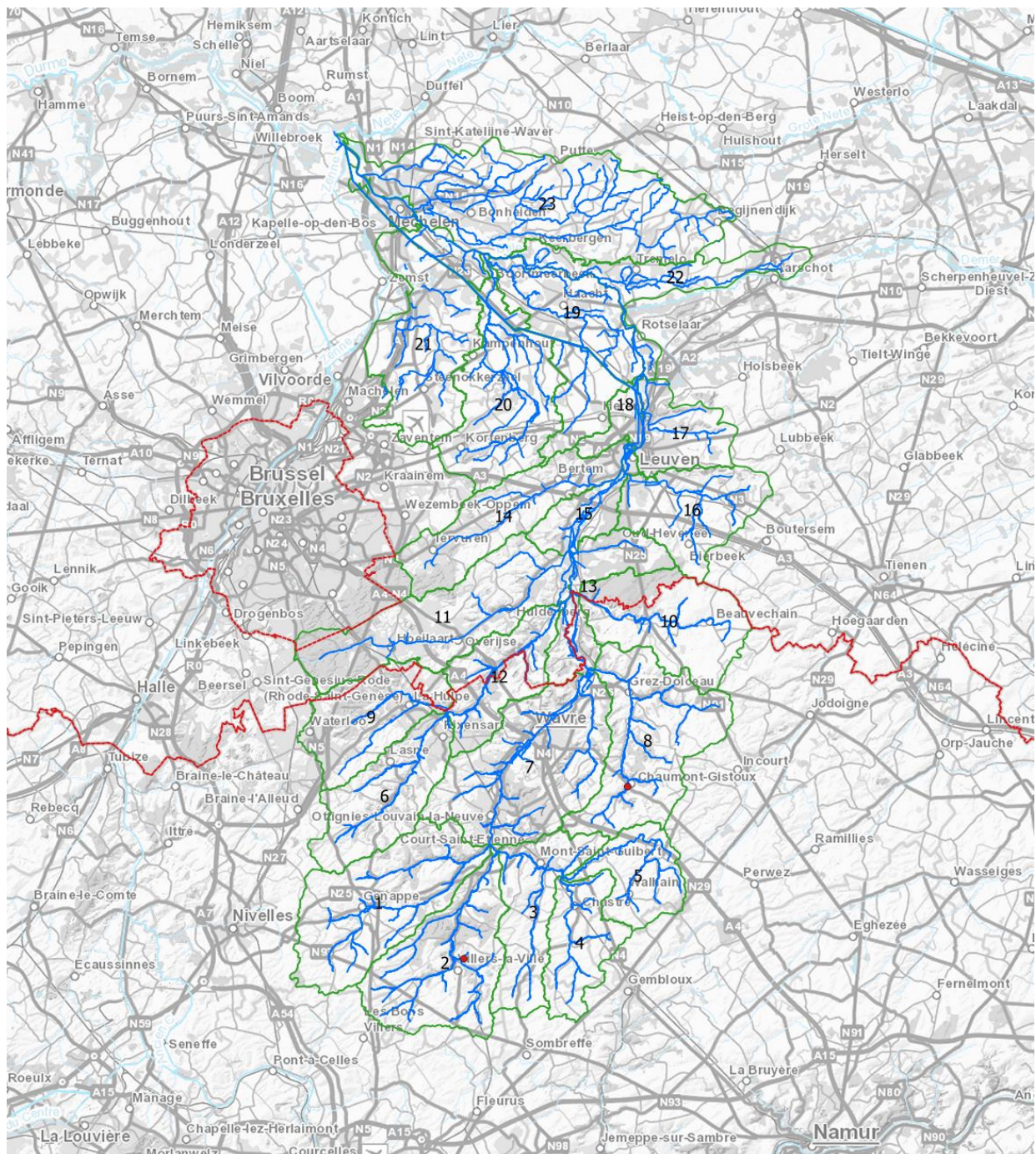
- Riviersysteem
- Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, gblf.org, Cartoweb.be (NGI)

Figuur 35: Verspreiding van *Koenigia polystachya* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **VOLLEDIGE UITROEIING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2021-2022)

Aponogeton distachyos

Legenda :

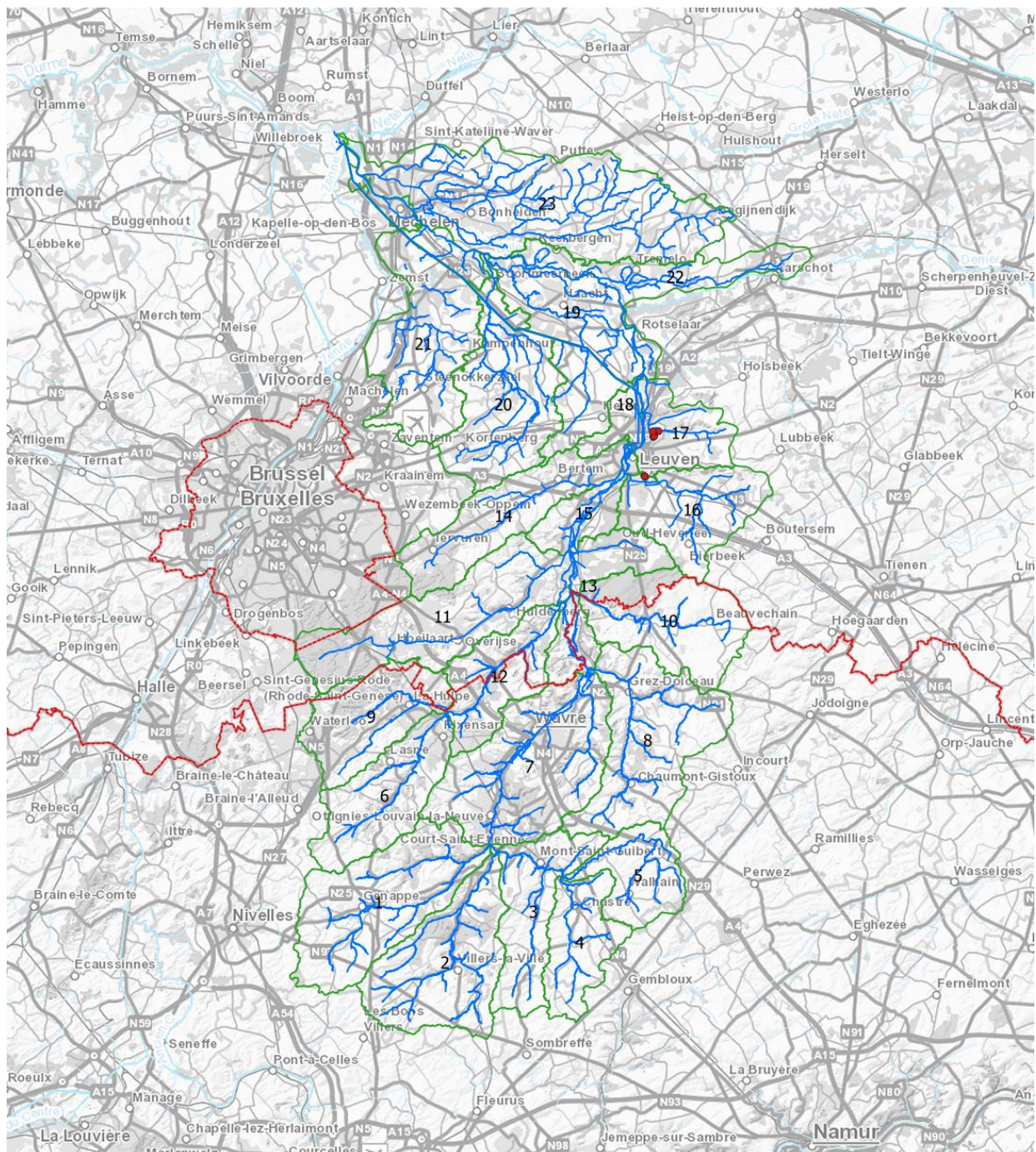
- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, gblf.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 36: Verspreiding van *Aponogeton distachyos* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **VOLLEDIGE UITROEIING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2016-2022)

Procamburus virginalis

Legenda :

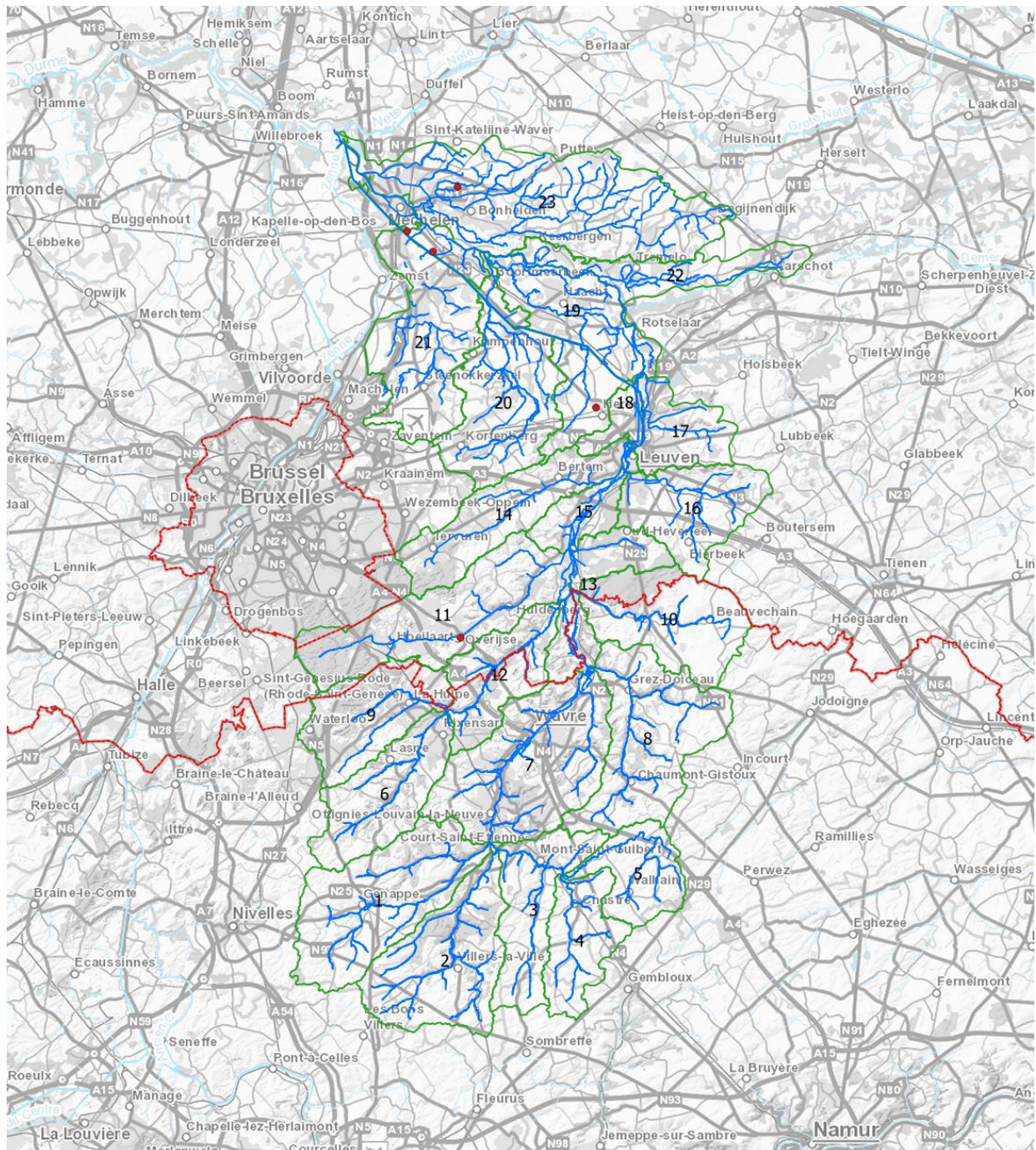
- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, gblf.org, Cartoweb.be (NGI)

Figuur 37: Verspreiding van *Procamburus virginalis* voor referentieperiode 2016-2022 binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **VOLLEDIGE UITROEIING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2021-2022)

Erythranthe guttata

Legenda :

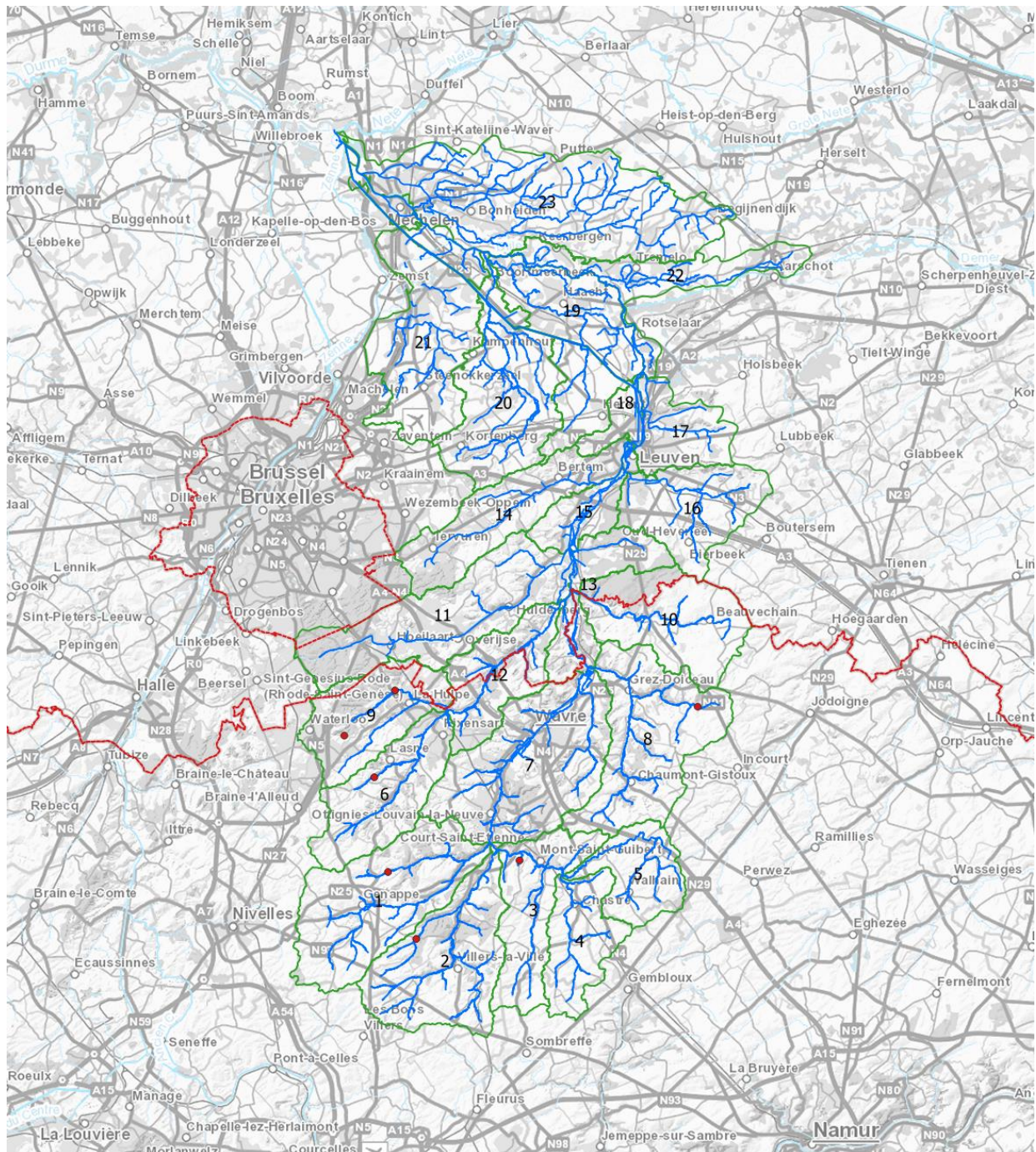
- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, gblf.org, Cartoweb.be (NGI)

Figuur 38: Verspreiding van *Erythranthe guttata* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **BEPERKING VAN DE VERSPREIDING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2021-2022)

Petasites japonicus var. *giganteus*

Legenda :

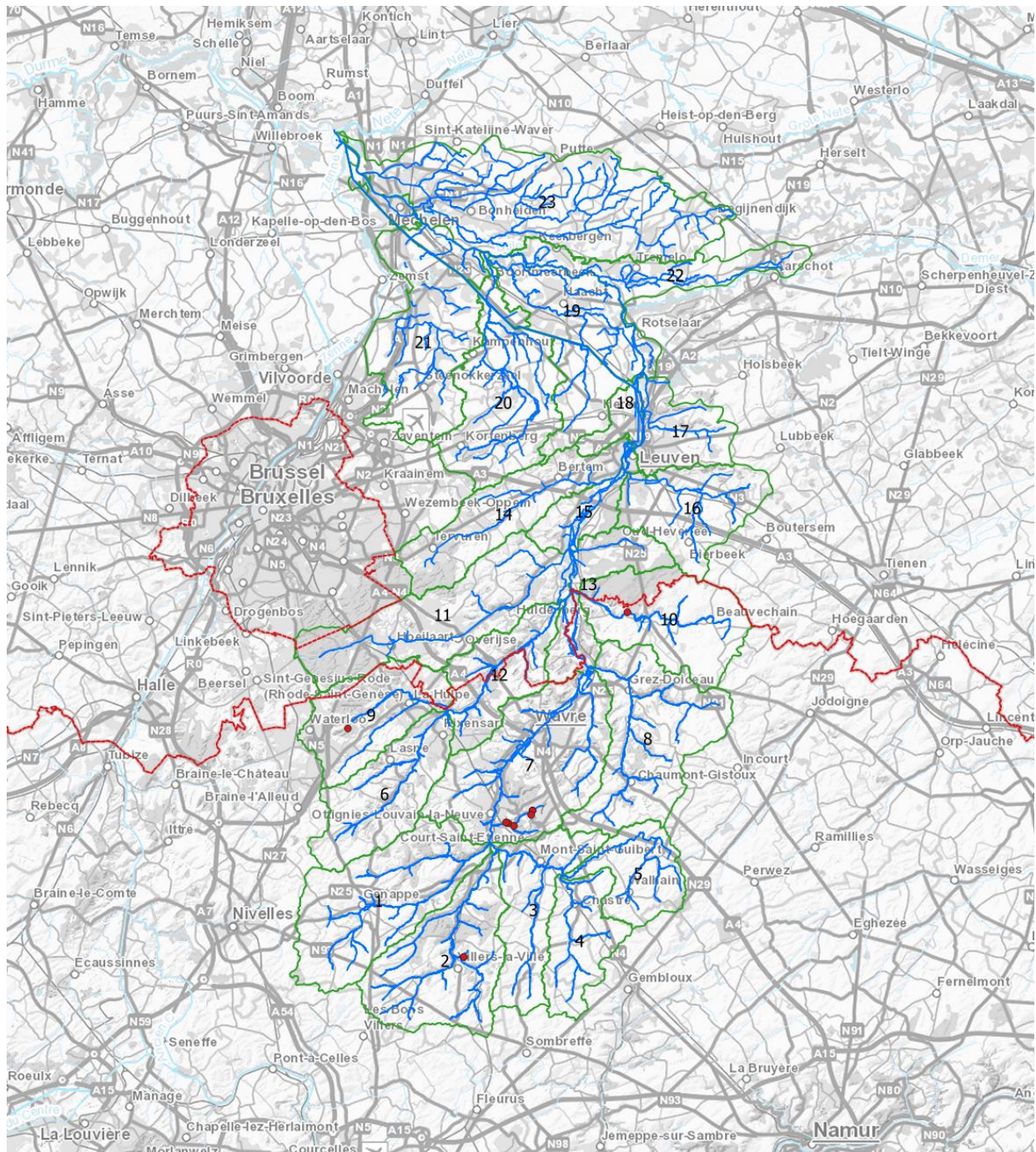
- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, gblf.org, Cartoweb.be (NGI)

Figuur 39: Verspreiding van *Petasites japonicus* var. *gigantea* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **BEPERKING VAN DE VERSPREIDING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2021-2022)

Zizania latifolia

Legenda :

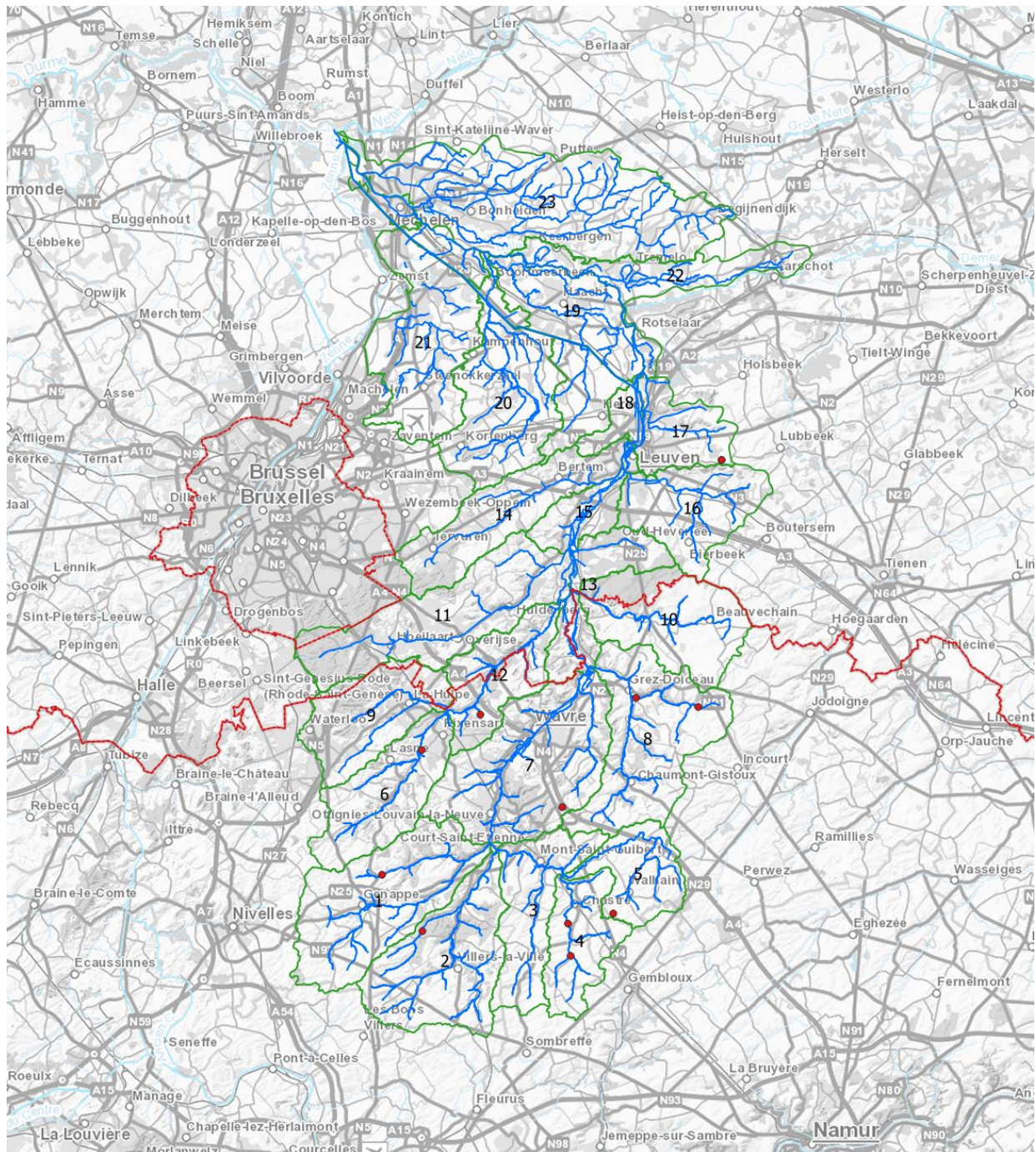
- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, gblf.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 40: Verspreiding van *Zizania latifolia* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **BEPERKING VAN DE VERSPREIDING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2021-2022)

Lysichiton americanus

Legenda :

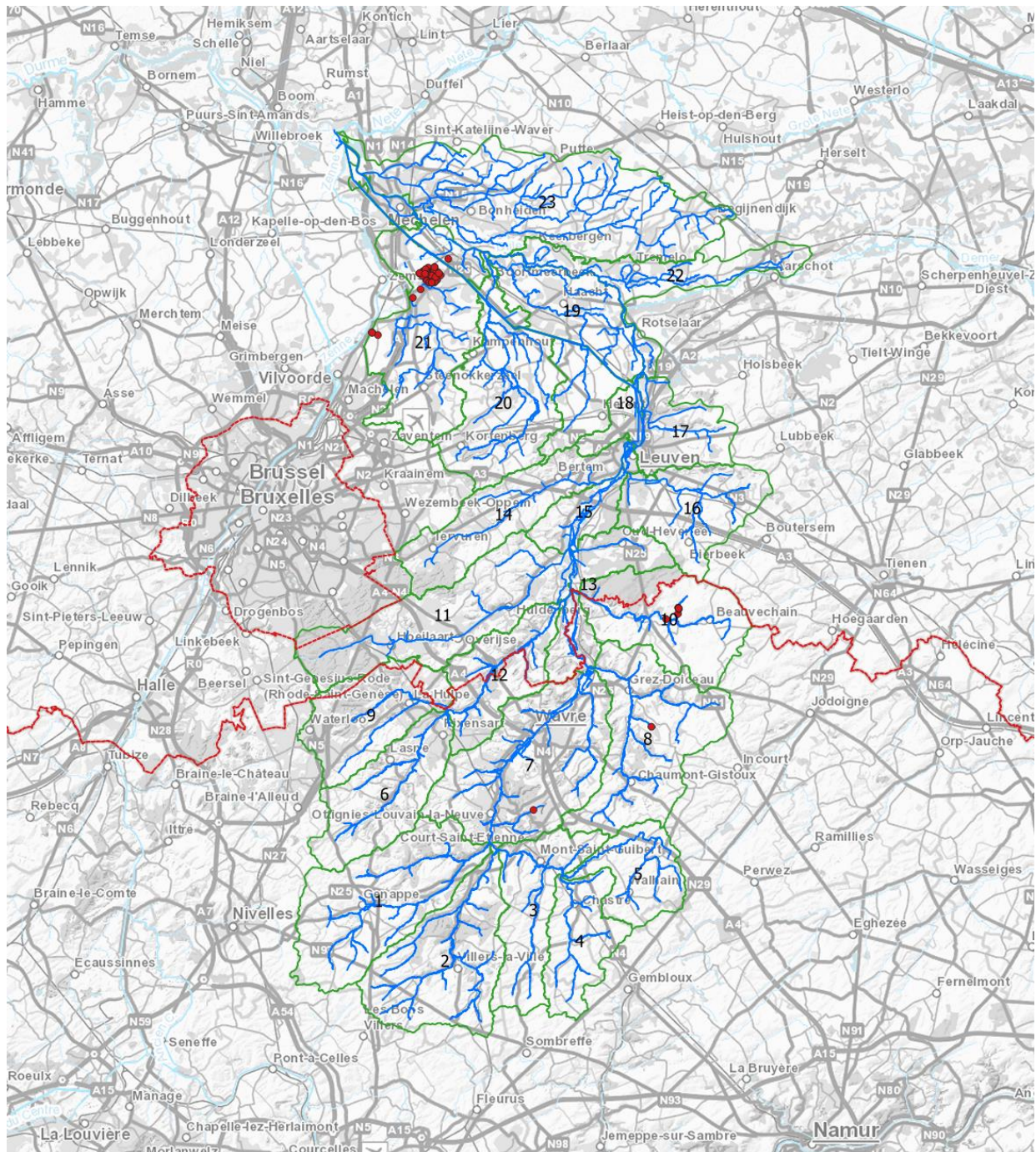
- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, gblf.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 41: Verspreiding van *Lysichiton americanus* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **BEPERKING VAN DE VERSPREIDING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Dijle (2016-2022)

Procambarus clarkii

Legenda :

- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- ▭ Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

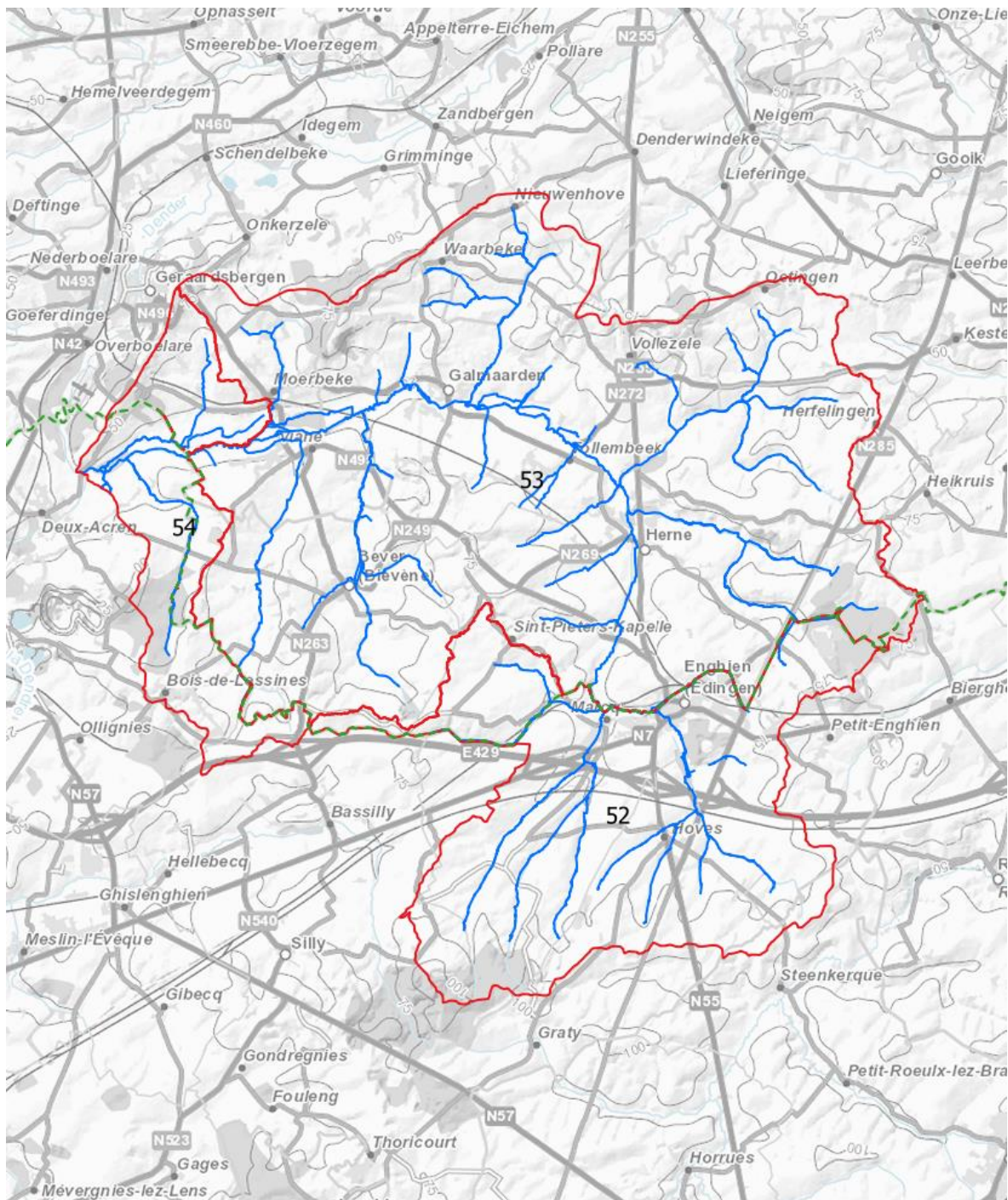
0 5 10 km

Bron : VMM, SPW, gblf.org, Cartoweb.be (NGI)

Figuur 42: Verspreiding van *Procambarus clarkii* voor referentieperiode 2016-2022 binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **BEPERKING VAN DE VERSPREIDING** van de soort binnen het grondgebied.

Stroomgebied van de Mark

a) Stroomgebied en RSU

LIFE RIPARIAS : Riviersubeenheid (RSU)

Legenda :

— Riviersysteem

- - - Regionale grenzen

□ RSU van het Mark stroomgebied

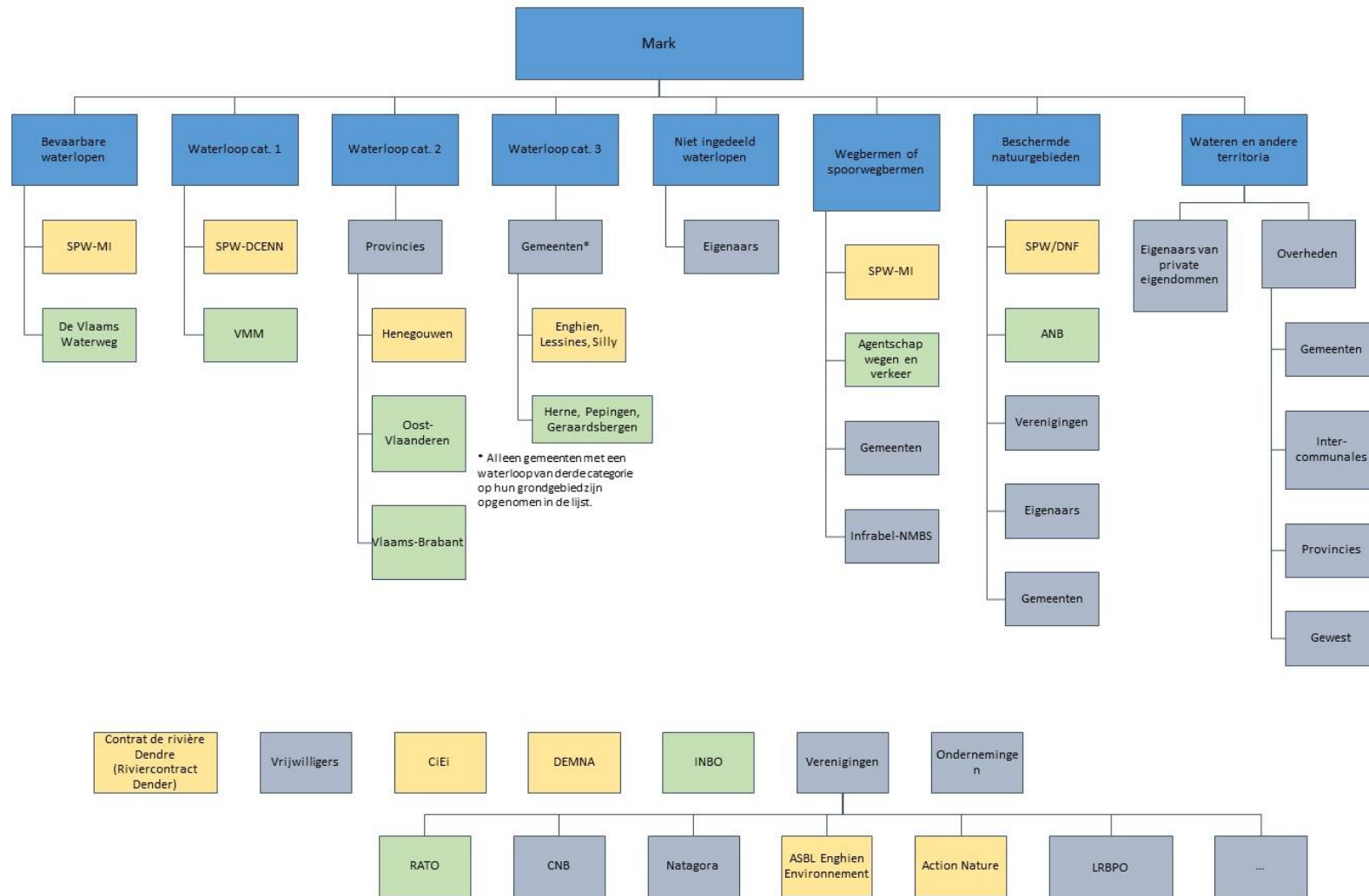
Bron : VMM, SPW, CartoWeb.be (NGI)

0 1 2 km

Figuur 43: Stroomgebied van de Mark onderverdeeld in substroomgebieden (RSU).

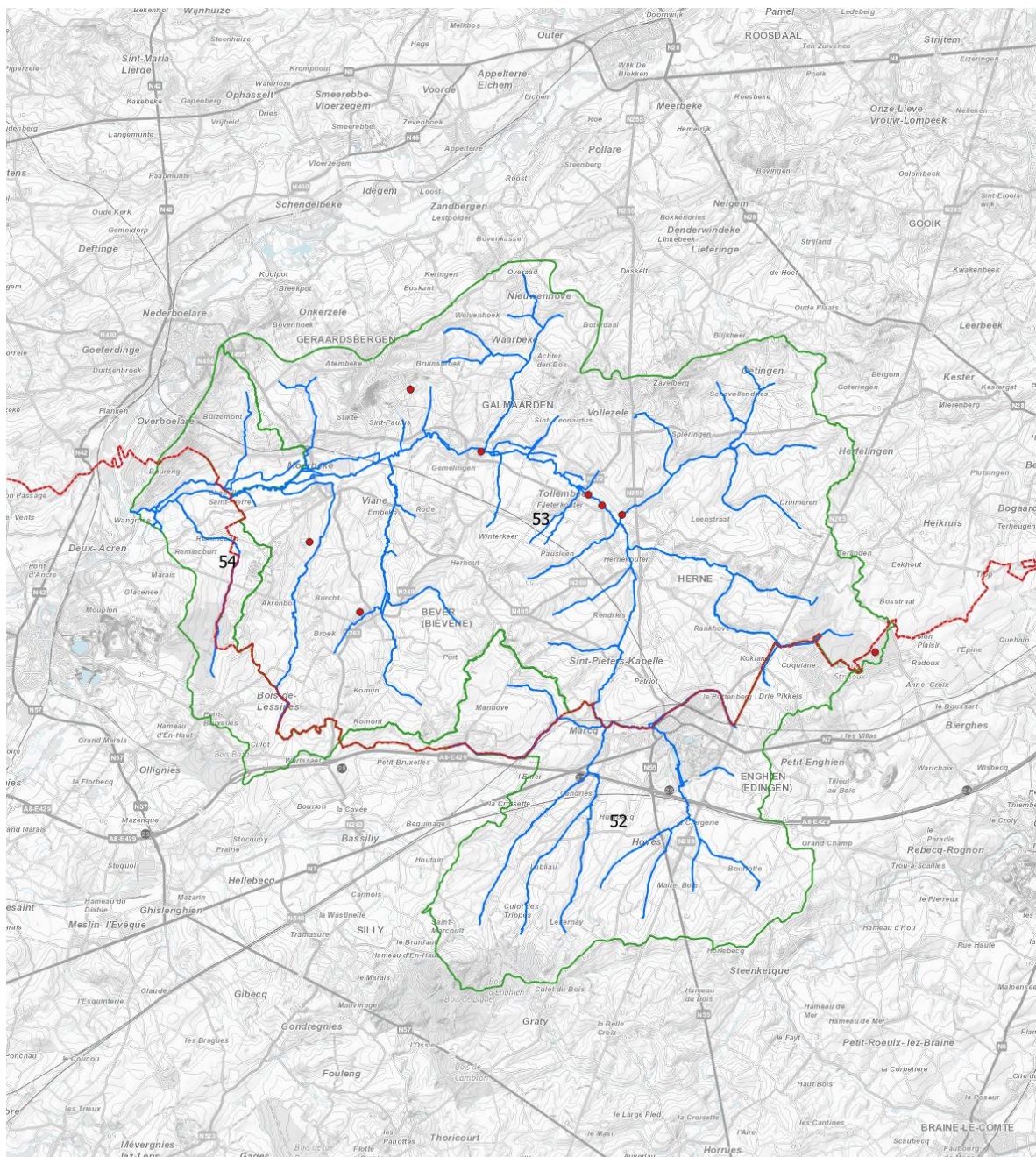
b) Organigram van de stakeholders

De lijst van belanghebbenden is mogelijk niet volledig.

Figuur 44 : Organigram van de stakeholders. De kleur komt overeen met het werkgebied van de belanghebbenden: groen = Vlaanderen; geel = Wallonië; lichtblauw = Brussel; grijs = de structuur is actief in meerdere regio's. Afkortingen : SPW-MI = Service Public de Wallonie, Mobilité et Infrastructures; SPW-DCENN = Service Public de Wallonie, Direction des Cours d'eau non navigables; VMM = Vlaamse Milieumaatschappij; NMBS = Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen; SPW-DNF = Service Public de Wallonie, Département de la Nature et des Forêts; ANB = Agentschap voor Natuur en Bos; CNB = cercle des naturalistes de Belgique; CiEi = Cellule interdépartementale Espèces invasives; INBO = Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek; DEMNA = Département de l'Etude du milieu naturel et agricole; LRBPO = Ligue Royale Belge pour la Protection des Oiseaux

c) Verspreidingskaarten van de wijdverspreide soorten

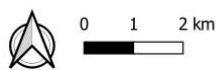

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Mark (2021-2022)

Heracleum mantegazzianum

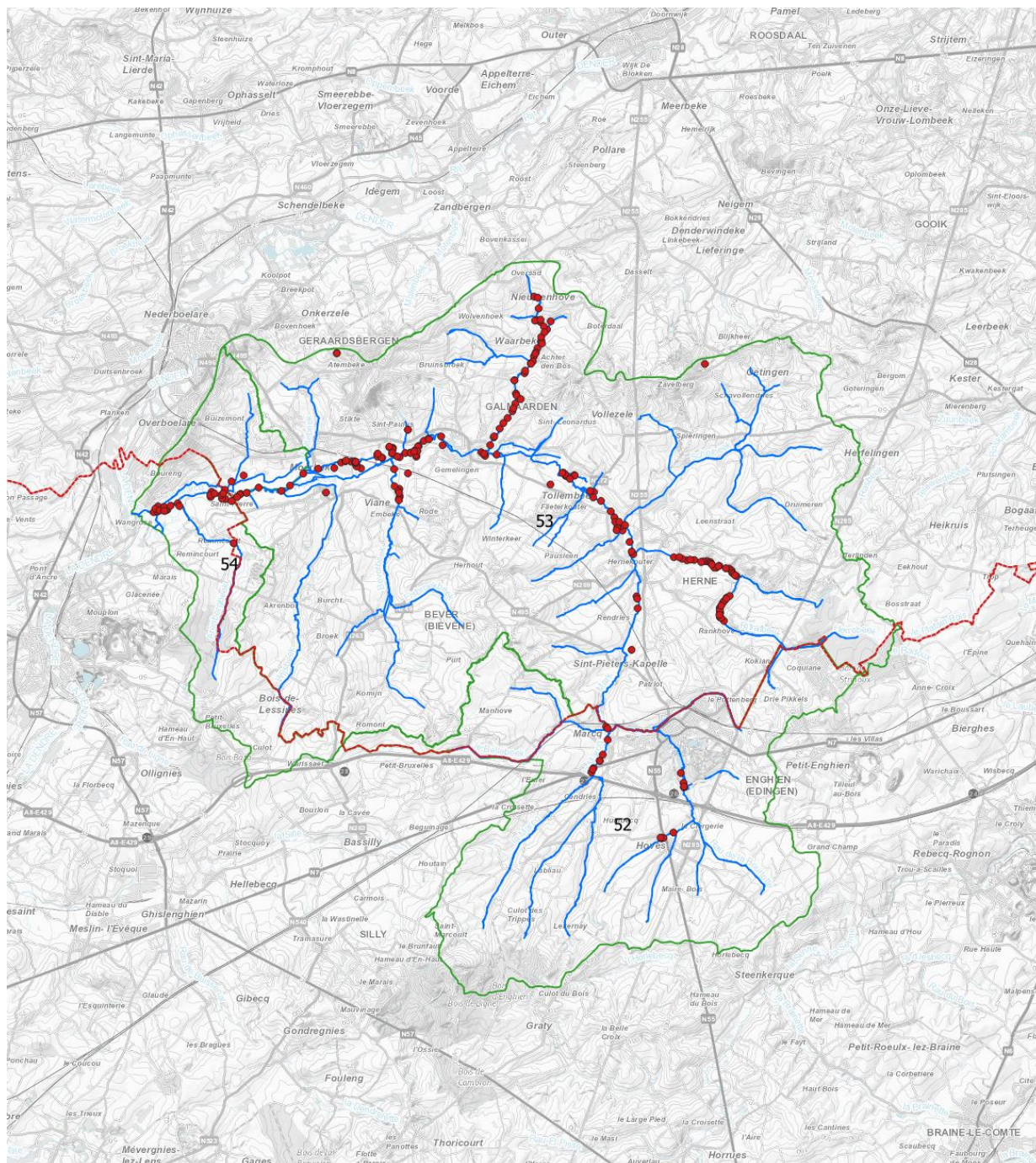
Legenda :

- Riviersysteem
- Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

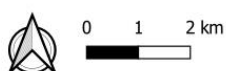
Bron : VMM, SPW, gisf.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 45: Verspreidingskaart van *Heracleum mantegazzianum* voor de periode 2021-2022.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Mark (2021-2022)

Impatiens glandulifera

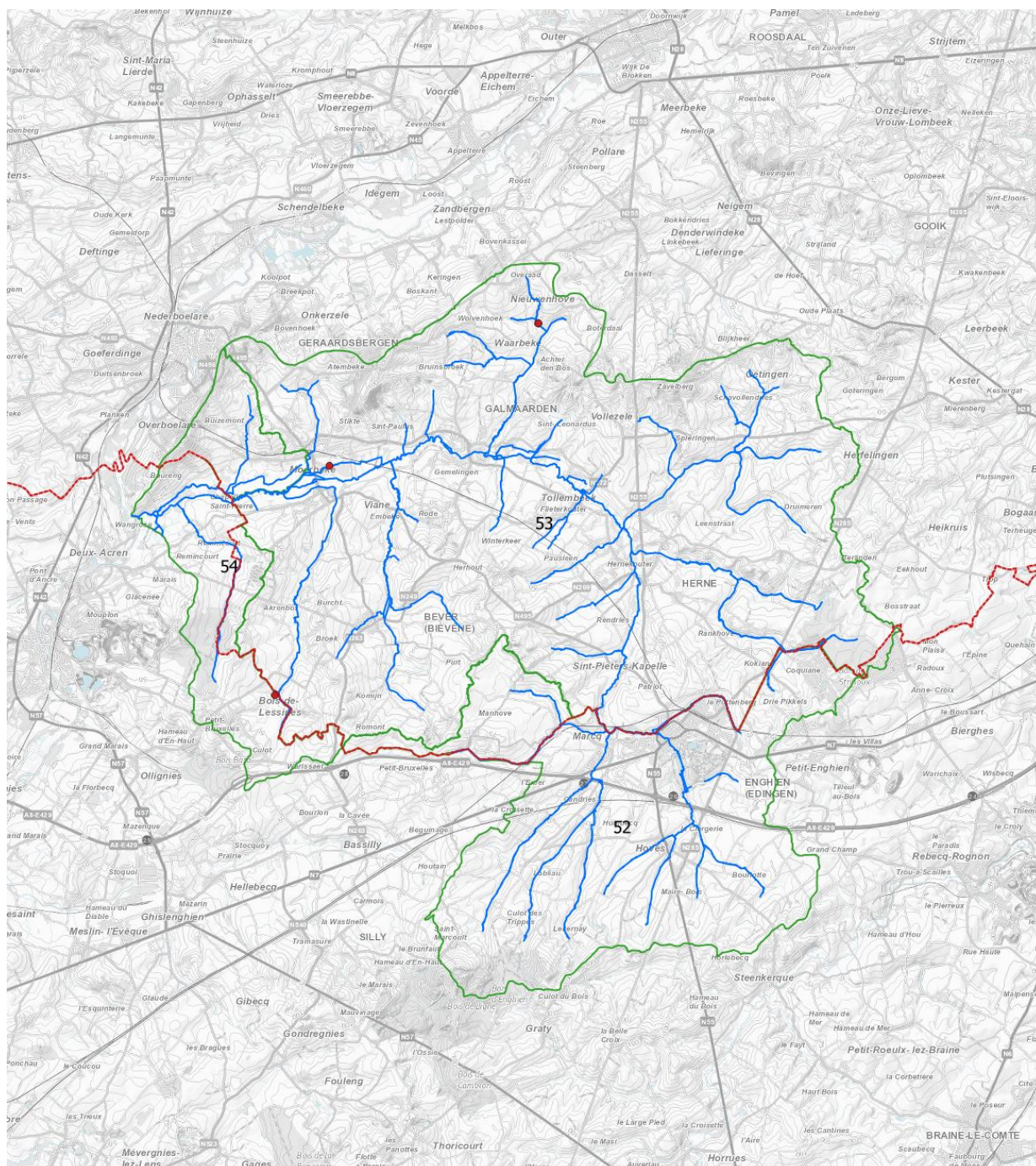

Legenda :

- Riviersysteem
- Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

Bron : VMM, SPW, glbf.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 46: Verspreidingskaart van *Impatiens glandulifera* voor de periode 2021-2022.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Mark (2021-2022)

Myriophyllum aquaticum

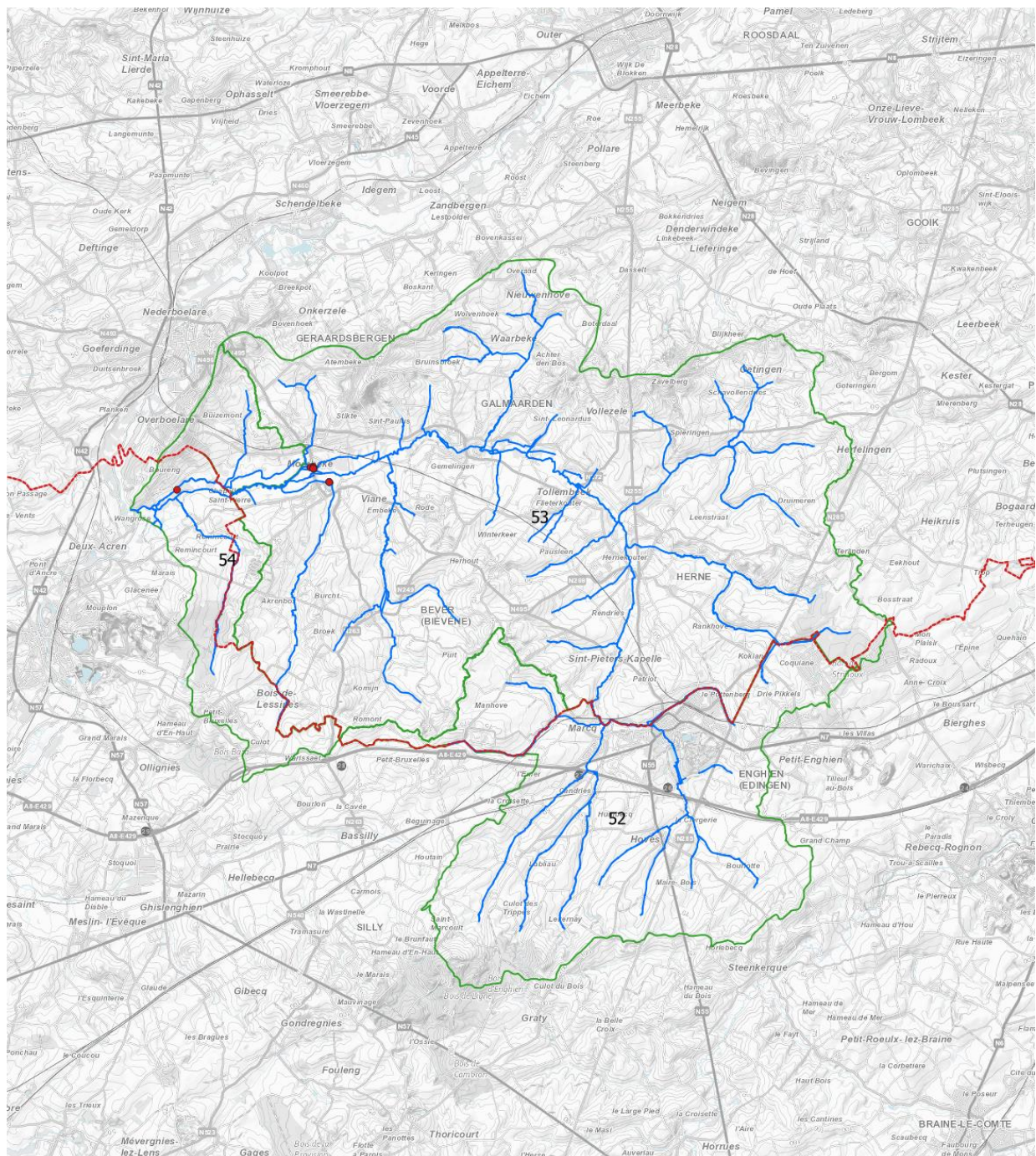
0 1 2 km

Legenda :

- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

Bron : VMM, SPW, glbf.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 47: Verspreidingskaart van *Myriophyllum aquaticum* voor de periode 2021-2022.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Mark (2021-2022)

Ludwigia grandiflora

0 1 2 km

Legenda :

— Riviersysteem

- - - Regionale grenzen

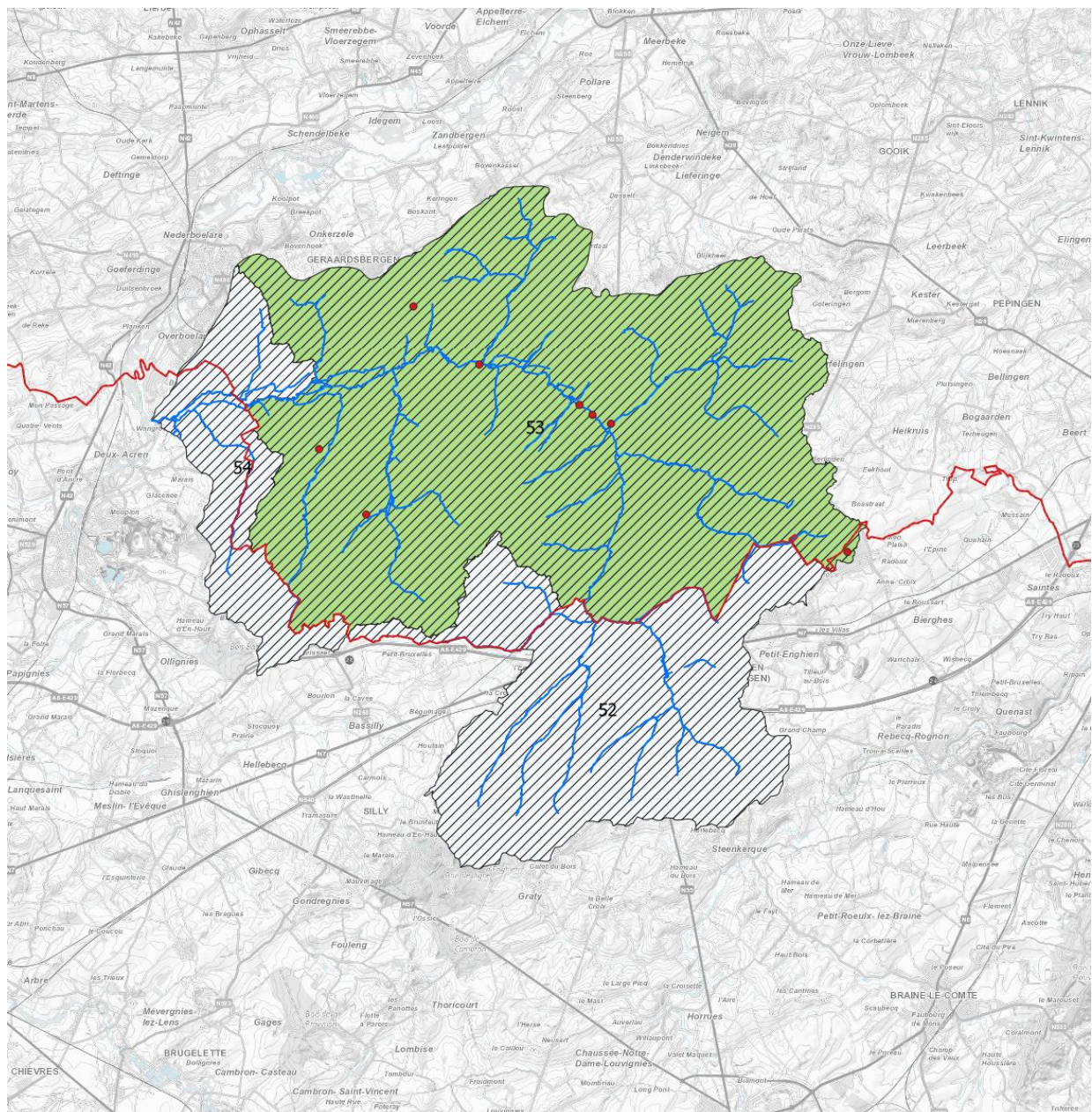
— Riviersubeenheid (RSU)

• Waarnemingen van de soort

Bron : VMM, SPW, glbf.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 48: Verspreidingskaart van *Ludwigia grandiflora* voor de periode 2021-2022.

d) Kaarten van de beheerprioriteiten van de wijdverspreide soorten

LIFE RIPARIAS: Beheerprioriteiten

Heracleum mantegazzianum

Legenda :

/// PEST FREE AREA (gebied dat moet beheerd worden om vrij van de soort te zijn)

Populaties buiten de uiterwaarden :

RSU bevat geen populaties in de uiterwaarden

Beheerprioriteiten :

RSU vrijhouden van de soort

Te beheren RSU (zeer hoge prioriteit)

Te beheren RSU (hoge prioriteit)

RSU met lagere prioriteit voor beheer

Andere symbolen :

Riviersysteem

Regionale grenzen

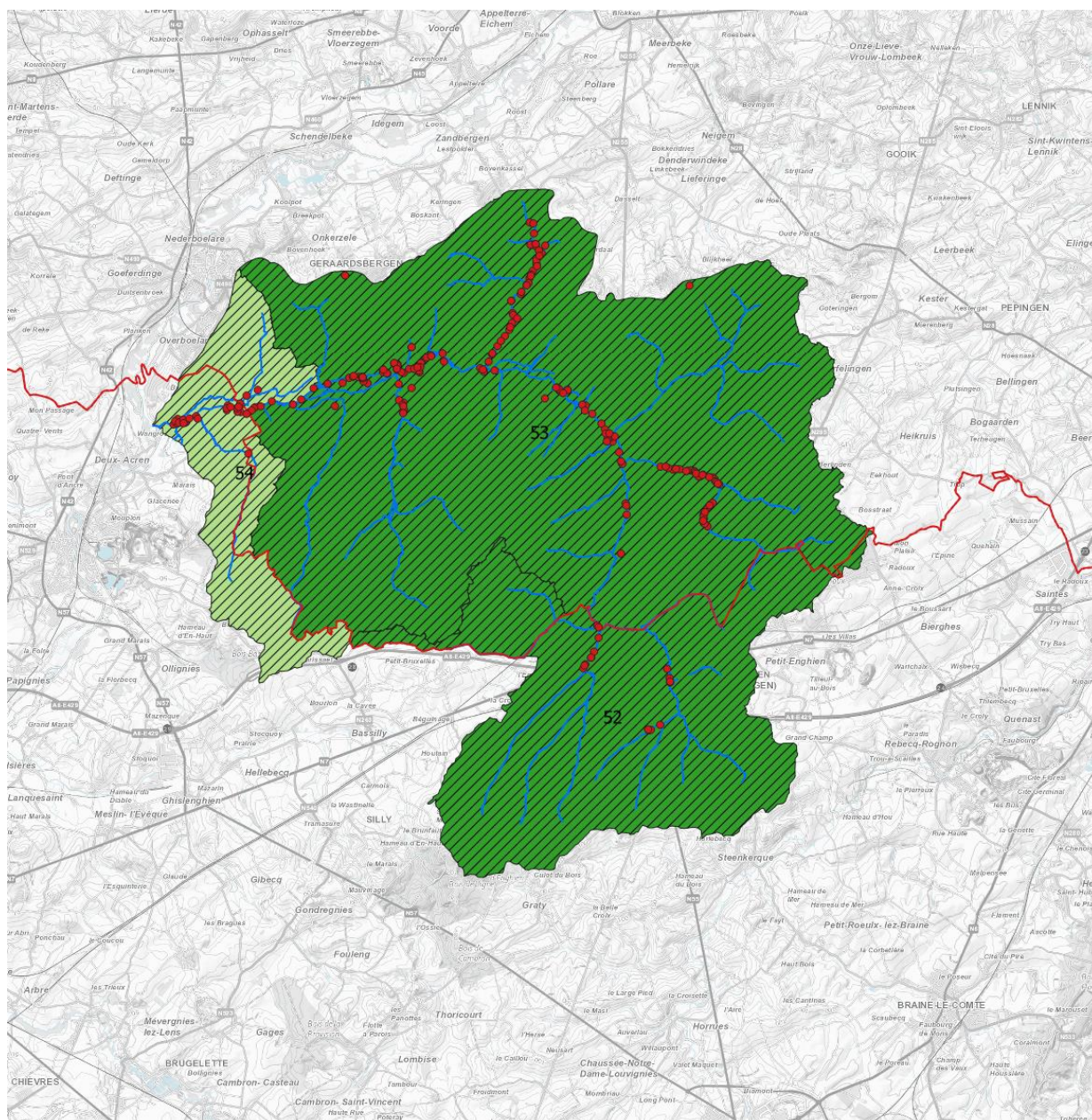
• Waarnemingen van de soort

0 2,5 5 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 49: Beheerprioriteiten voor *Heracleum mantegazzianum* in het stroomgebied van de Mark.

LIFE RIPARIAS: Beheersprioriteiten

Impatiens glandulifera

Legenda :

/// PEST FREE AREA (gebied dat moet beheerd worden om vrij van de soort te zijn)

Populaties buiten de uiterwaarden :

RSU bevat geen populaties in de uiterwaarden

Beheersprioriteiten :

RSU vrijhouden van de soort

Te beheren RSU (zeer hoge prioriteit)

Te beheren RSU (hoge prioriteit)

RSU met lagere prioriteit voor beheer

Andere symbolen :

Riviersysteem

Regionale grenzen

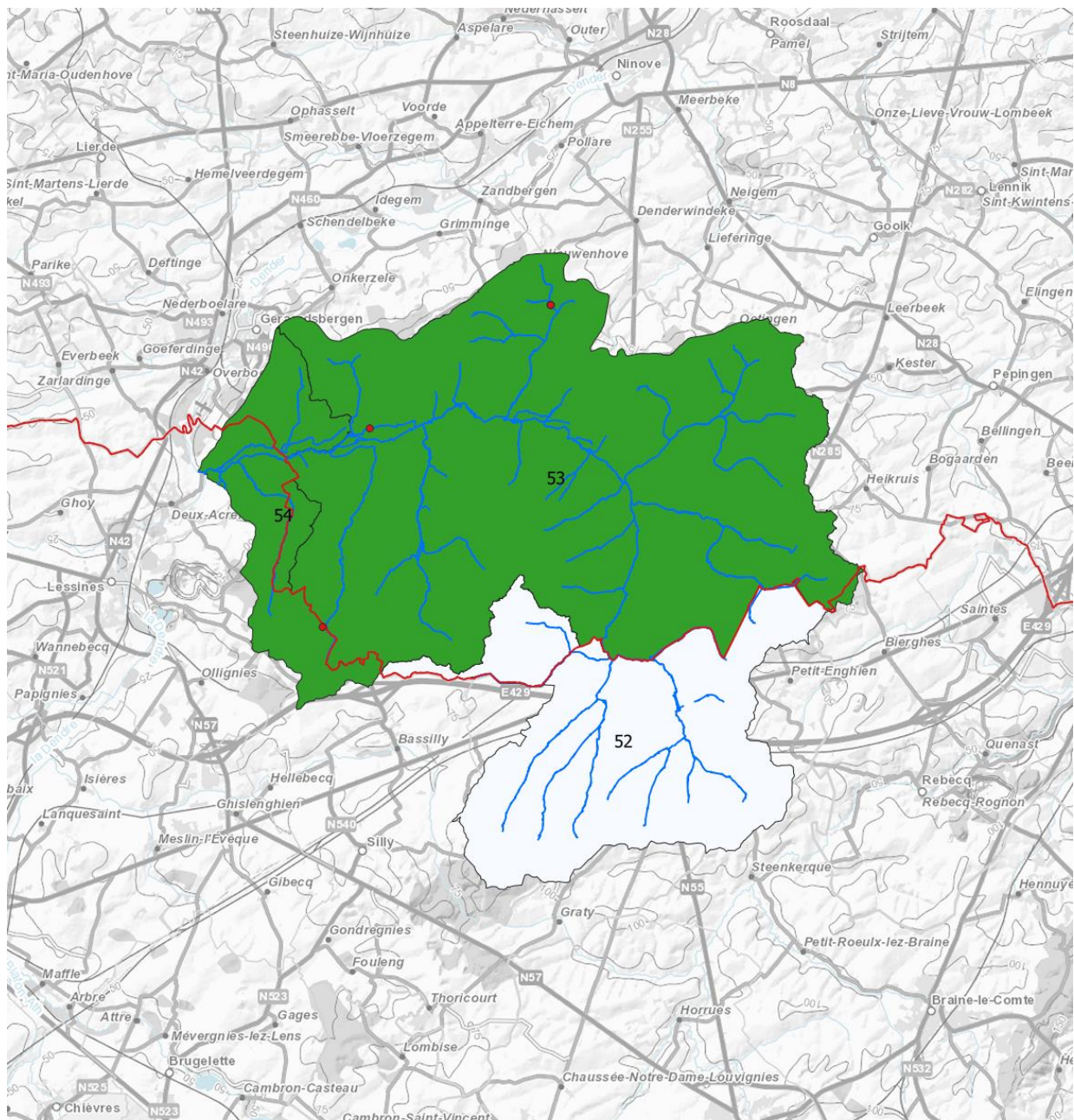
• Waarnemingen van de soort

0 2,5 5 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 50: Beheerprioriteiten van *Impatiens glandulifera* in het stroomgebied van de Mark.

LIFE RIPARIAS: Beheersprioriteiten

Myriophyllum aquaticum

Legenda :

Beheersprioriteiten :

□ RSU vrijhouden van de soort

■ Te beheren RSU (zeer hoge prioriteit)

■ Te beheren RSU (hoge prioriteit)

■ "CORE AREA" (RSU met lagere prioriteit voor beheer)

Populaties buiten de uiterwaarden :

■ RSU bevat geen populaties in de uiterwaarden

Andere symbolen :

— Riviersysteem

--- regionale grenzen

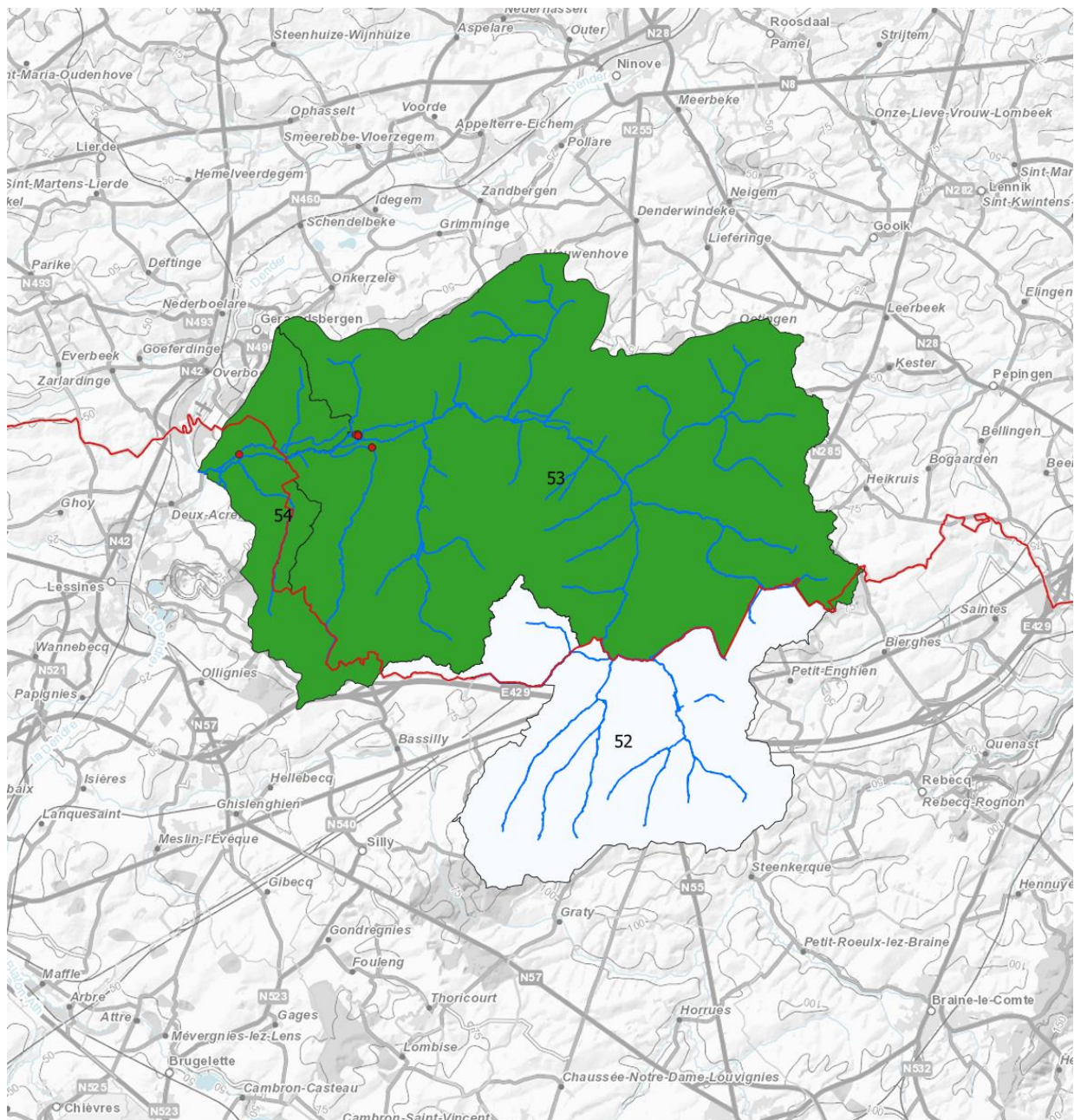
• Waarnemingen van de soort

0 2,5 5 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 51: Beheersprioriteiten van *Myriophyllum aquaticum* in het stroomgebied van de Mark.

LIFE RIPARIAS: Beheersprioriteiten

Ludwigia grandiflora

Legenda :

Beheersprioriteiten :

RSU vrijhouden van de soort

Te beheren RSU (zeer hoge prioriteit)

Te beheren RSU (hoge prioriteit)

"CORE AREA" (RSU met lagere prioriteit voor beheer)

Populaties buiten de uiterwaarden :

RSU bevat geen populaties in de uiterwaarden

Andere symbolen :

Riviersysteem

regionale grenzen

Waarnemingen van de soort

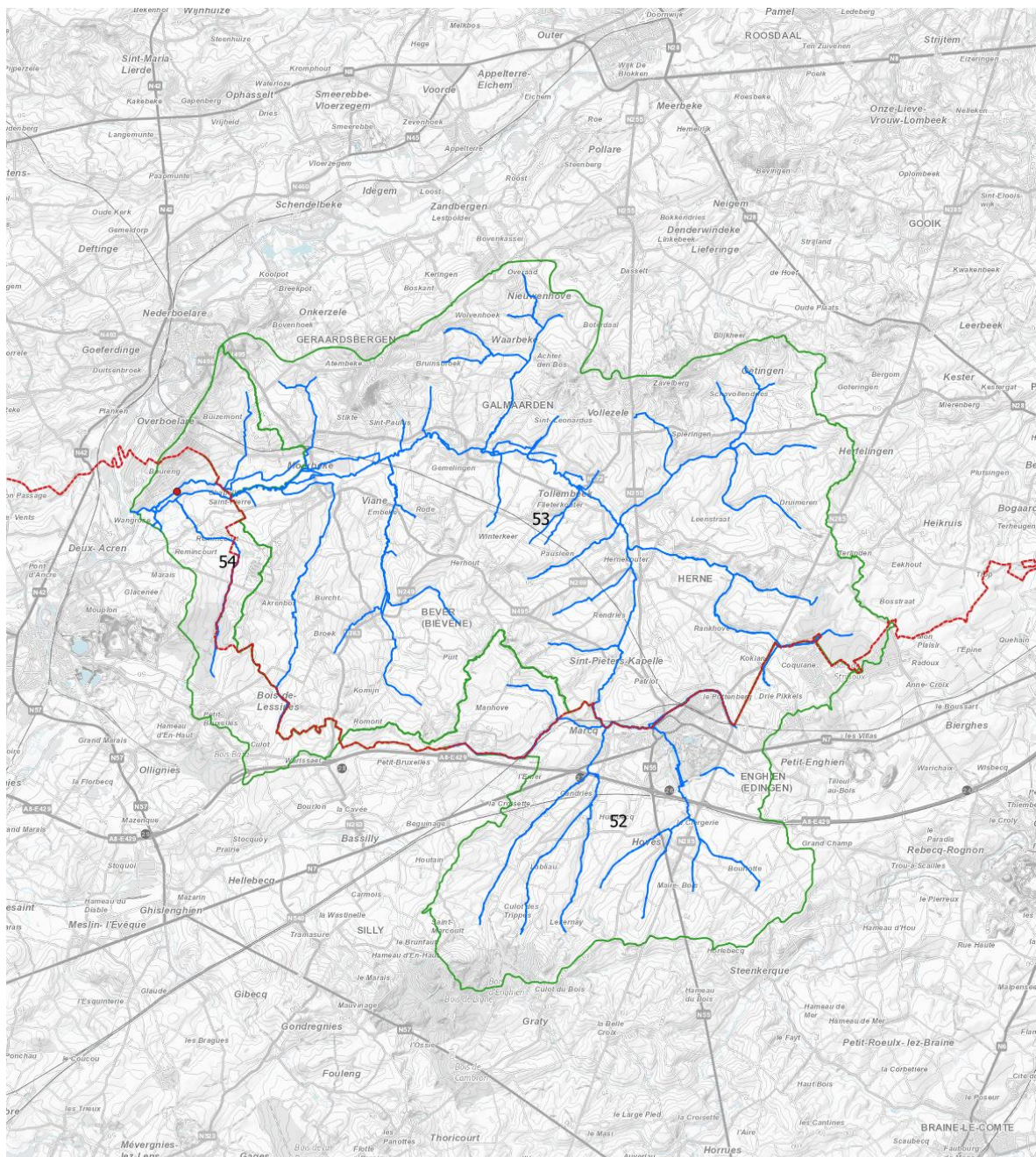

0 2,5 5 km

Bron : VMM, SPW, Leefmilieu Brussel, gbif.org, CartoWeb.be (NGI)

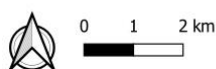
Figuur 52: Beheerprioriteiten van *Ludwigia grandiflora* in het stroomgebied van de Mark.

e) Verspreidingskaarten van de opkomende soorten

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Mark (2021-2022)

Lagarosiphon major

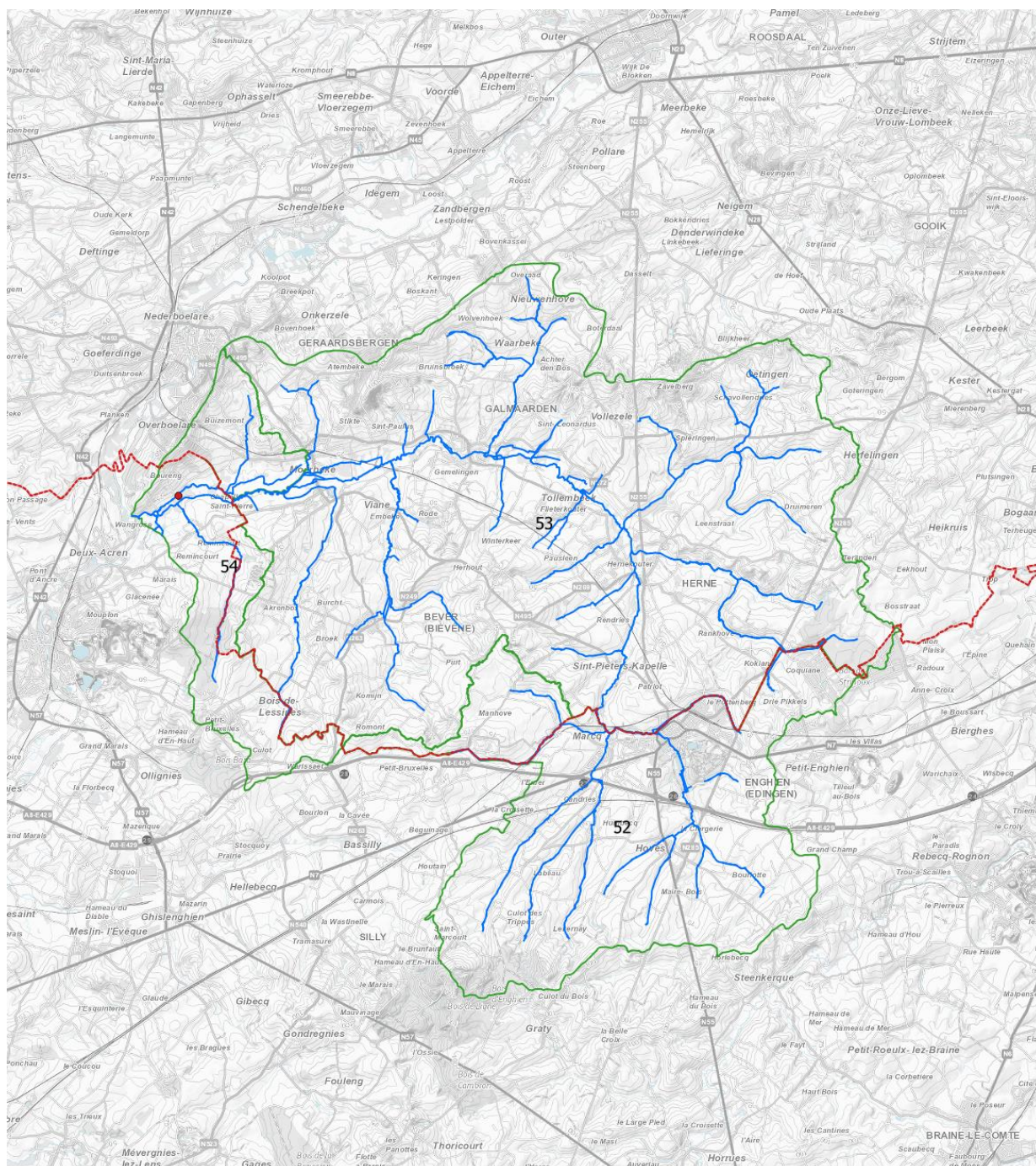

Legenda :

- Riviersysteem
- Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

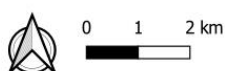
Bron : VMM, SPW, gisf.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 53: Verspreiding van *Lagarosiphon major* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **VOLLEDIGE UITROEIING** van de soort binnen het grondgebied.

LIFE RIPARIAS : Verspreidingskaart van de soorten in de stroomgebied van de Mark (2021-2022)

Egeria densa

Legenda :

- Riviersysteem
- - - Regionale grenzen
- Riviersubeenheid (RSU)
- Waarnemingen van de soort

Bron : VMM, SPW, glbf.org, CartoWeb.be (NGI)

Figuur 54: Verspreiding van *Egeria densa* voor referentieperiode 2021-2022 (periode met verscherpt toezicht in het kader van het LIFE-project) binnen het grondgebied waarop het LIFE RIPARIAS-project betrekking heeft. De beheerdoelstelling is een **VOLLEDIGE UITROEIING** van de soort binnen het grondgebied.